

Andrei Brighidin, Mihai Godea, Sergiu Ostaf,
Ilia Trombițki, Tatiana Țarelunga, Angela Vacaru

STUDIU

privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

Chișinău 2007

Autori: Andrei Brighidin, Mihai Godea, Sergiu Ostaf,
Ilia Trombițki, Tatiana Țarelunga, Angela Vacaru

Imagini: © UNDP / Julie Pudlowski
Editură și tipar: Casa editorial-Poligrafică Bons Offices
Design: Mihai Sava, Eugen Catruc
Redactor: Igor Guzun, Adriana Nazarciuc

ISBN 978-9975-80-095-2

Copyright © PNUD Moldova 2007
Toate drepturile rezervate

Opiniile exprimate în acest Studiu nu reflectă necesar opiniile oficiale
ale Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare în Moldova.

Studiu realizat de PNUD Moldova cu suportul Fundației Soros-Moldova.

Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) reprezintă rețeaua globală de dezvoltare a
Națiunilor Unite, care promovează schimbarea și conectează țările la informații, experiența
și resursele necesare pentru a ajuta oamenii să-și construiască o viață mai bună.

CUPRINS

Introducere	5
Capitolul I. Sectorul neguvernamental din Moldova: date generale	6
1.1 Evoluția sectorului neguvernamental	7
1.2 Distribuția geografică a organizațiilor neguvernamentale	9
1.3 Domeniile de activitate a organizațiilor neguvernamentale	10
1.4 Beneficiarii organizațiilor neguvernamentale	11
1.5 Concluzii și recomandări	12
Capitolul II. Capacitățile organizațiilor neguvernamentale	14
2.1 Resursele umane	15
2.1.1 Membri, angajați, voluntari	15
2.1.2 Pregătirea personalului	18
2.2 Resurse tehnico-materiale și financiare	21
2.2.1 Resurse tehnico-materiale	21
2.2.2 Resurse financiare	22
2.3 Activități și servicii	26
2.4 Concluzii și recomandări	28
Capitolul III. Advocacy și participarea la elaborarea de politici	30
3.1 Capacitățile sectorului neguvernamental în domeniul advocacy	32
3.1.1 Organizațiile de advocacy	32
3.1.2 Capacitățile de analiză a problemelor și a necesităților	34
3.1.3 Capacitățile de influențare a deciziilor și politicilor	35
3.1.4 Oferta de programe de dezvoltare a capacităților de advocacy	37
3.2 Condițiile pentru desfășurarea acțiunilor de advocacy	38
3.2.1 Cererea pentru acțiuni de advocacy	38
3.2.2 Deschiderea și gradul de cooperare cu societatea civilă	39
3.2.3 Evaluarea condițiilor legislative și instituționale ale cadrului legislativ	40
3.3 Eficacitatea eforturilor de advocacy	40
3.4 Concluzii și recomandări	43
Capitolul IV. Transparența și imaginea organizațiilor neguvernamentale	44
4.1 Transparența sectorului neguvernamental	47
4.1.1 Mecanisme de asigurare a transparenței și a responsabilității	48
4.2 Imaginea sectorului neguvernamental	53
4.2.1 Caracteristici generale	53

4.2.2 Fidelitate pentru misiune, valori, obiective strategice.....	54
4.2.3 Factorul uman	55
4.2.4 Strategii de comunicare și relațiile cu mass-media	55
4.2.5 Publicitatea socială.....	57
4.2.6 Comunicarea intersectorială	58
4.2.7 Relația cu finanțatorii.....	58
4.2.8 Percepția intersectorială (cum este perceput sectorul neguvernamental de restul sectoarelor).....	59
4.3 Concluzii și recomandări	61
Capitolul V. Dezvoltarea financiară durabilă a organizațiilor neguvernamentale	64
5.1 Capacitățile organizațiilor în asigurarea durabilității financiare	66
5.2 Resursele umane implicate în asigurarea durabilității financiare	68
5.3 Planificarea resurselor financiare.....	69
5.4 Sursele de venit în asigurarea durabilității financiare.....	70
5.4.1 Donațiile private sau filantropia	70
5.4.2 Sursele guvernamentale	73
5.4.3 Generarea venitului propriu	75
5.5 Cadrul legal ce influențează durabilitatea financiară.....	76
5.6 Alte mecanisme de promovare a durabilității financiare	78
5.7 Concluzii și recomandări	80
Capitolul VI. Prestarea serviciilor de către organizațiile neguvernamentale	84
6.1 Servicii pro-bono.....	86
6.2 Servicii contra plată	90
6.2.1 Strategii de generare a veniturilor conform misiunii organizației.....	90
6.2.2 Strategii de generare a veniturilor în afara misiunii organizației.....	91
6.3 Antreprenoriatul social.....	92
6.4 Cadrul legal	92
6.5 Concluzii și recomandări.....	93
Anexe	98

INTRODUCERE

Studiul privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova oferă o imagine în mișcare a sectorului neguvernamental din țară, de la înregistrarea primelor organizații obștești, după obținerea independenței, în 1991, până la depășirea cifrei de 7 000 de ONG-uri, în prezent.

Acest studiu a fost realizat de un grup de experți naționali, în cadrul Proiectului Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare „Dezvoltarea durabilității financiare a organizațiilor societății civile în Republica Moldova”, susținut de Fundația SOROS-Moldova și se bazează pe constatările cercetării sociologice „Dezvoltarea sectorului non-guvernamental din Republica Moldova”, efectuată de Centrul de Investigații Sociologice și Marketing CBS AXA, în 2006. De asemenea, autorii au făcut unele comparații între rezultatele din 2006, la care fac referire în acest studiu, și cele obținute în cadrul unei cercetări similare de acum câțiva ani, pentru a urmări evoluția și a oferi o imagine cât mai relevantă a sectorului.

Prezentul studiu relevă potențialul organizațiilor neguvernamentale din Moldova și vulnerabilitățile acestora, oferind totodată informații prețioase privind starea actuală a sectorului, dificultățile existente și direcțiile prioritare de dezvoltare. În același timp, autorii formulează concluzii și recomandări pentru fiecare dimensiune de dezvoltare a sectorului neguvernamental: de la capacitățile și acțiunile de advocacy ale ONG-urilor până la transparența, dezvoltarea financiară durabilă și oportunitățile de prestare a serviciilor de către organizațiile neguvernamentale.

Fiecare capitol este însoțit de tabele preluate din cercetarea sociologică, care ilustrează principalele constatări, împreună cu celelalte tabele prezente în anexe. De asemenea, în text sunt inserate boxe care prezintă practicile pozitive ale unor ONG-uri din țară.

Cercetarea sociologică pe care se bazează acest studiu a utilizat diverse metode de investigare – calitative și cantitative – interviuri individuale și de grup (cu reprezentanți ai sectorului neguvernamental, ai administrației publice locale, mediului de afaceri), un sondaj de opinie pe un eșantion de 446 de ONG-uri și repetat pe un eșantion suplimentar de 138 de ONG-uri. Marja maximă de eroare constituie 4,4 %.

capitolul I

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

SECTORUL NEGUVERNAMENTAL DIN MOLDOVA: DATE GENERALE

- 1.1 Evoluția sectorului neguvernamental
- 1.2 Distribuția geografică a organizațiilor neguvernamentale
- 1.3 Domeniile de activitate a organizațiilor neguvernamentale
- 1.4 Beneficiarii organizațiilor neguvernamentale
- 1.5 Concluzii și recomandări

Sectorul neguvernamental din Republica Moldova se află la etapa de stabilizare. Ca elemente ale societății civile, organizațiile neguvernamentale se afirmă tot mai vizibil în afacerile publice atât la nivel local, cât și pe plan național. În prezent, în Republica Moldova sunt înregistrate aproape 7000 de organizații neguvernamentale, cu diferite domenii de activitate. Acest fapt constituie un indice important al gradului de participare a cetățenilor și al nivelului de structurare a societății. La o mie de locuitori ai țării noastre revin în medie două organizații neguvernamentale. Astfel, Moldova se situează după unele țări din Europa Centrală, cum ar fi Ungaria, unde proporția este de patru ONG-uri la o mie de locuitori. În același timp, Moldova se plasează mai bine decât Ucraina, unde ponderea este de o organizație la 2000 de persoane.

Sectorul neguvernamental din Moldova începe să fie recunoscut acum ca partener plenipotențiar în colaborarea cu structurile publice și cu mediul de afaceri. După alegerile parlamentare din martie 2005, organizațiile neguvernamentale își intensifică prezența în procesul de elaborare, monitorizare și evaluare a politicilor publice, însă fără succese notabile, deocamdată.

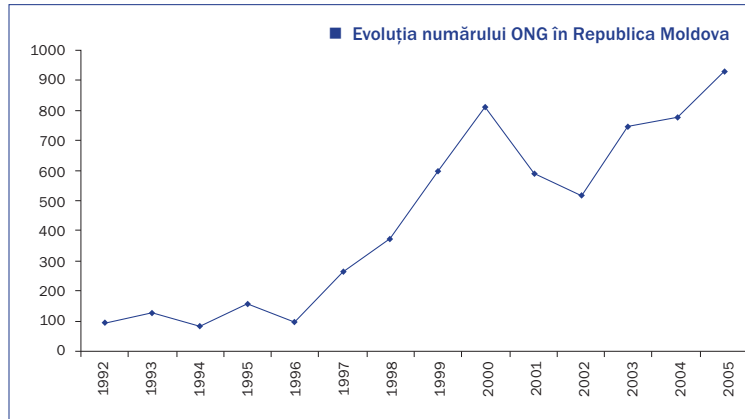
1.1 Evoluția sectorului neguvernamental

Evoluția societății civile a reprodus, în cea mai mare parte, evoluția țării noastre după obținerea independenței din 1991, cunoscând perioade de avânt, dar și de stagnare. O analiză a dinamicii dezvoltării sectorului neguvernamental constată o creștere a numărului de organizații înregistrate la nivel local. În comparație cu anul 2001, numărul organizațiilor neguvernamentale înregistrate legal s-a dublat. Totodată, în 2006 ponderea ONG-urilor ce activează la nivel local are practic aceeași proporție cu cele de la nivel național. Într-un studiu similar din 2001, ONG-urile locale au constituit 35% din eșanșion, iar cele naționale – 65%. Acest lucru de-

monstrează că timp de cinci ani, programele de dezvoltare comunitară au impulsionat viața asociativă la nivel local prin încurajarea participării cetățenilor la acțiunile de dezvoltare a comunităților.

Potrivit Studiului sociologic „Dezvoltarea sectorului neguvernamental din Republica Moldova”¹, numărul organizațiilor neguvernamentale a înregistrat, începând cu anul 1992, o creștere de proporții, însă a cunoscut și

¹ Studiul sociologic „Dezvoltarea sectorului neguvernamental din Republica Moldova”, Centrul de Investigații Sociologice și Marketing CBS AXA, Chișinău, 2006.

perioade de stagnare și de reducere. În 2001 au fost fondate cu cca. 200 de organizații noi mai puține față de anul 2000, iar tendința de descreștere s-a păstrat și în anul 2002. Apoi a fost semnalată din nou o tendință de ascensiune, ce se menține până în anul 2005. De fapt, stagnarea se referă la organizațiile ce activează la nivel național. Pe plan local, însă, în această perioadă se observă o înviore a vieții asociative, numărul organizațiilor noi fiind în măsură să compenseze regresul la nivel național. Astfel, între 2003 și 2005, în Republica Moldova erau înregistrate peste 700 de noi organizații neguvernamentale pe an, iar în 2005 această cifră depășește 900. O dinamică asemănătoare poate fi observată și în 2006. Analiza evoluției sectorului neguvernamental arată că în ultimii ani au fost create 67% din organizațiile neguvernamentale ce funcționează la scară națională și 82% din ONG-urile ce activează la nivel local.

Legislația Republicii Moldova permite înregistrarea organizațiilor neguvernamentale cu trei forme organizatorico-juridice: *Asociație obștească*, *Fundație* și *Instituție obștească*. Însă majoritatea absolută a acestora (92,6%) sunt înregistrate ca organizații obștești. Instituțiile reprezintă acum doar 4,3% din numărul total, iar această proporție era similară și în 2001. Totodată, există foarte puține fundații și practic ele nu sunt prezente în studiul

sociologic CBS AXA. Acest fapt este condiționat de aprobarea în 1999 a Legii cu privire la fundații. Necesitatea creării unui fond financiar statutar rămâne un impediment major în crearea fundațiilor.

Pentru a înțelege mai bine de ce organizațiile neguvernamentale sunt constituite, în majoritate, sub formă de asociație obștească, este important să analizăm motivele creării lor. Cele mai multe ONG-uri (78%) din Republica Moldova au apărut, cum este și firesc, la inițiativa unui grup de inițiativă local. Organizațiile sunt înființate și la inițiativa altor ONG-uri, ca urmare a instituționalizării unui proiect sau program (10%). La propunerea unei persoane au fost create 2,9% din organizații, iar alte 2,5% au fost fondate datorită administrațiilor locale. Curios este faptul că și instituțiilor finanțatoare le aparține inițiativa creării unor ONG-uri (în 1,8% din cazuri). În mediul rural, ponderea organizațiilor fondate la inițiativa cetățenilor este mai mare decât în mediul urban (82,0% față de 76,7%). În același context trebuie semnalată și ponderea semnificativă în spațiul rural a implicării administrațiilor locale de a crea ONG-uri (7,2%). Există două explicații pentru această stare de lucruri. În primul rând, este vorba de rezultatul unor proiecte mari de dezvoltare locală, cum ar fi cele susținute de Fondul de Investiții Sociale din Moldova (FISM) și

programele Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Accesarea investițiilor pentru dezvoltarea comunitară de la aceste programe a fost posibilă doar prin intermediul parteneriatelor între organizațiile neguvernamentale și administrația publică locală, iar asigurarea caracterului durabil al proiectelor de infrastructură a fost pusă, de cele mai multe ori, pe seama organizațiilor comunitare. În al doilea rând, pentru a evita eventuale dificultăți în colaborarea cu programele menționate, administrațiile au sprijinit sau chiar au creat organizații comunitare. Iată de ce putem vorbi aici de fenomenul „GONG” la nivel local. Inițiativa administrației publice locale de creare a organizațiilor comunitare trebuie privită în contextul nevoii de atragere a investițiilor pentru dezvoltarea comunităților rurale.

În același timp, în mediul urban poate fi observat fenomenul de creare a organizațiilor neguvernamentale la inițiativa altor asociații (6,9%). Faptul se datorează procesului de „diviziune a muncii” în cadrul asociațiilor prestatoare de servicii. Organizațiile care își dezvoltă serviciile în anumite domenii – social, juridic, dezvoltarea afacerilor – fondează noi ONG-uri ce prestează serviciile respective. Această logică se bazează pe anumite argumente. Este nevoie de o mai bună structurare a activității în cadrul organizațiilor și de o profesionalizare a entităților neguvernamentale în prestarea serviciilor specifice. Totodată, fenomenul este generat și de procesul de creare a filialelor la nivel local.

Datorită faptului că în cele mai multe cazuri organizațiile neguvernamentale sunt create la inițiativa grupurilor locale, nouă din zece

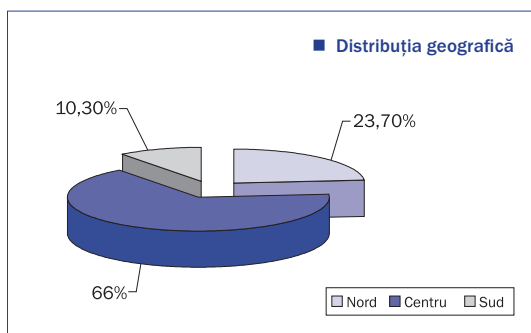
ONG-uri au persoane fizice în calitate de membri. Aproape fiecare a zecea organizație este formată din persoane fizice și juridice. Foarte puține ONG-uri sunt constituite doar din persoane juridice. Acest lucru este justificat de faptul că doar 11,9% din ONG-uri au filiale, atunci când organizațiile sunt mari și orientate spre promovarea și apărarea intereselor propriilor membri, persoane fizice.

Majoritatea organizațiilor neguvernamentale au fost fondate pentru a soluționa probleme locale și de nivel național; necesitatea promovării intereselor cetățenești sau profesionale a condiționat crearea a 13,5% dintre organizații. 8,1% din ONG-uri au fost înregistrate pentru promovarea intereselor corporative, iar posibilitatea de a activa în comun și de a rezolva probleme comune a reprezentat principala motivație pentru constituirea a 5,9% dintre asociații. Un număr mai redus de ONG-uri (4,1%) a fost înființat pentru obținerea accesului la surse de finanțare și doar 0,3% din organizații au fost create pentru obținerea unor venituri suplimentare din activitatea proprie. Comparând datele studiului sociologic efectuat de CBS AXA în 2006, cu situația din anul 2001, constatăm deosebiri esențiale ale motivelor de creare a organizațiilor neguvernamentale. În 2006, majoritatea organizațiilor au fost constituite pentru rezolvarea problemelor de ordin local și național. În 2001 acest număr era de 28%. Orientarea masivă a programelor de finanțare spre mediul rural a condiționat, de fapt, această situație. Organizațiile neguvernamentale locale au în 2007 mult mai multe oportunități de colectare a fondurilor pentru programele lor, decât aveau ONG-urile în 2001.

1.2 Distribuția geografică a organizațiilor neguvernamentale

Organizațiile neguvernamentale sunt concentrate preponderent – și chiar în mod masiv – în mediul urban și în zona de centru a țării. Doar fiecare a patra organizație provine din

mediul rural, în timp ce două treimi din organizațiile neguvernamentale se află în zona de centru a țării, evident, fiind vorba despre capitală, unde își au sediul 90% din ONG-urile

cu arie de acoperire națională. Organizațiile neguvernamentale care lucrează la nivel național sunt plasate practic în exclusivitate în mediul urban (98,1%), la fel ca cele regionale (88,6%), deși într-o măsură mai mică. Organizațiile locale sunt distribuite în egală măsură în mediul urban și în cel rural. În acest aspect merită o atenție deosebită din perspectiva dezvoltării sectorului neguvernamental.

Problemele legate de viabilitatea ONG-urilor sunt însoțite de inegalitățile privind acoperirea geografică sau, mai exact, privind penetrarea în teritoriu. Cuprinderea geografică uniformă este o condiție necesară pentru realizarea unor proiecte mai largi, la nivel național, prin intermediul rețelelor de organizații neguvernamentale. În situația în care ponderea organizațiilor active la nivel național este foarte mică, iar numărul ONG-urilor care dispun de rețele prezente în toată țara este la fel de neînsemnat, ca o alternativă poate servi acoperirea „numerică” în teritoriu. Suntem,

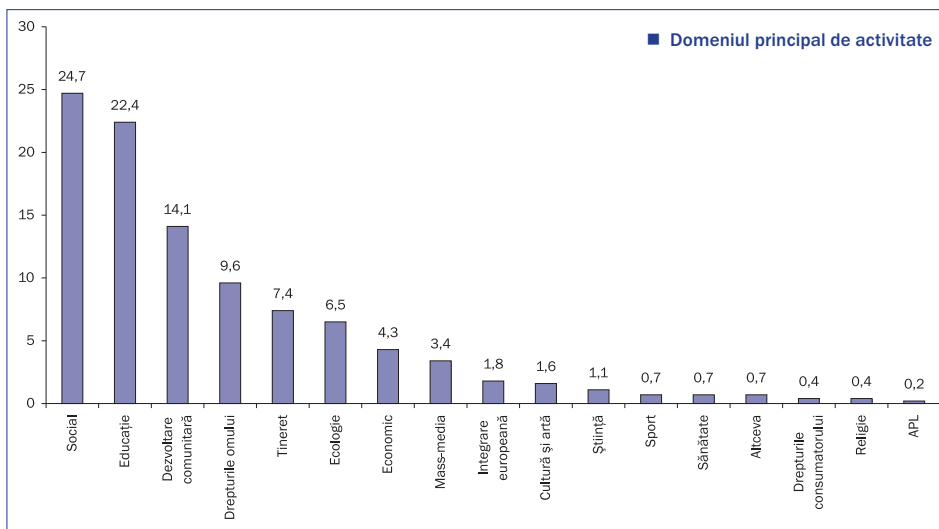
însă, nevoiți să constatăm că în condițiile în care două treimi din organizațiile neguvernamentale sunt concentrate în regiunea de centru, iar sudului țării îi revin doar 10,3%, nu putem vorbi de o acoperire satisfăcătoare.

Explicațiile fenomenului de „centrism” și „urbanism” pot fi găsite în concentrarea în mediul urban și, în special, în capitală, a resurselor și infrastructurii, cum ar fi centrele culturale, politice și economice care dispun de specialiști în diverse domenii. De asemenea, Chișinăul oferă un acces mai larg la diferite tipuri de informații, ceea ce constituie avantaje pentru activitatea organizațiilor neguvernamentale. Efectul negativ al prezenței geografice neuniforme a ONG-urilor constă în faptul că sectorul neguvernamental nu se dezvoltă în mod proporțional la nivelul regiunilor și al localităților rurale și acest lucru în condițiile în care populația rurală constituie circa 72% din totalul locuitorilor țării.

1.3 Domeniile de activitate a organizațiilor neguvernamentale

Organizațiile neguvernamentale din Moldova activează în domenii foarte variate. ONG-urile existente astăzi în țară sunt implicate practic în toate domeniile posibile, însă, analizând situația în termeni cantitativi, constatăm că aproape jumătate dintre organizații lucrează fie în domeniul social, fie în cel al educației.

Ponderea importantă a organizațiilor neguvernamentale din sectorul educației se datorează în mare parte asociațiilor de părinți și pedagogi din cadrul școlilor. 14,1% din totalul organizațiilor cuprinse în studiu sunt ONG-uri care contribuie la dezvoltarea comunitară, realizând proiecte de reabilitare și extindere a infrastructurii locale. Aici pot fi găsite expli-

cațiile distribuirii acestor tipuri de organizații după mediul de reședință și nivelul de acoperire, ambele deținând o pondere semnificativă în mediul rural și o proporție însemnată printre ONG-urile locale.

Fiecare a zecea organizație neguvernamentală lucrează în domeniul drepturilor omului, iar alte 7,4% – în sectorul de tineret. Preocupările față de mediul ambiant reprezintă domeniul de activitate pentru 6,5% din organizații, iar 4,3% sunt interesate de dezvoltarea economică. Mass-media constituie o preocupare pentru 3,4% din organizații.

Există însă domenii în care prezența ONG-urilor este foarte modestă și printre acestea se numără integrarea europeană, cultura și arta, știința, sportul, sănătatea, drepturile consumatorului, religia, administrația publică locală.

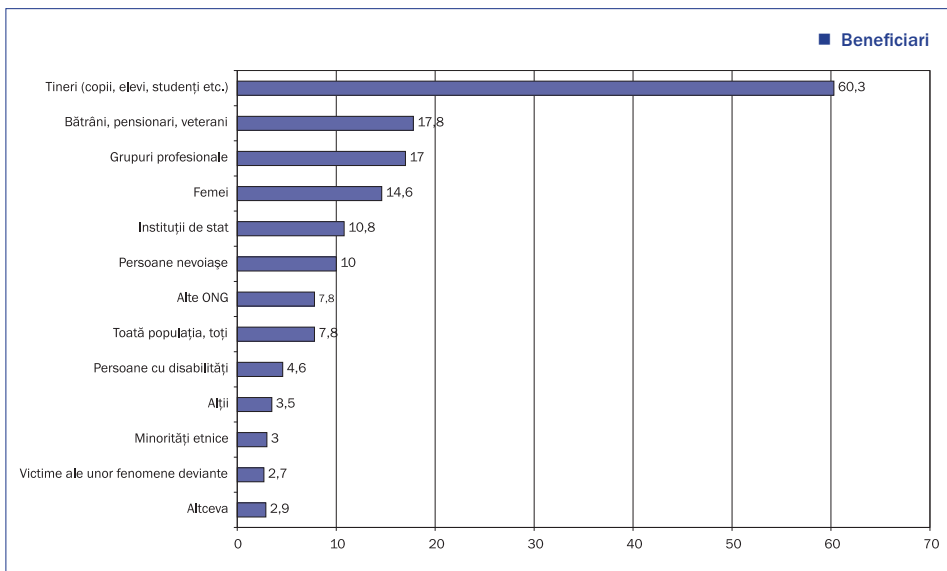
În același timp, organizațiile neguvernamentale deseori nu-și concentrează eforturile pe domenii de activitate singulare și bine conturate. În marea lor majoritate, organizațiile adoptă o serie de orientări de conjunctură, creându-și un câmp larg de manevrare pentru a se adapta la mediul de finanțare. Astfel, este greu de realizat o tipologizare strictă pe domenii a organizațiilor.

Urmărind evoluția domeniilor de activitate putem afirma că în ultimii cinci ani a crescut ponderea organizațiilor neguvernamentale ce lucrează în domeniul social și s-a redus proporția celor care își desfășoară acțiunile în domenii precum drepturile omului, sănătate, sport etc. O evoluție spectaculoasă au înregistrat organizațiile din domeniul dezvoltării comunitare.

1.4 Beneficiarii organizațiilor neguvernamentale

În linii generale, organizațiile neguvernamentale din Moldova lucrează pentru toate categoriile de cetățeni. Totuși, conform rezultatelor studiului sociologic, ONG-urile desfășoară

activități orientate cel mai mult spre satisfacerea nevoilor copiilor și tinerilor (60,3%). Persoanele în etate (bătrâni, pensionari, veterani) și grupurile profesionale sunt bene-

ficiarii unei proporții de 17,8% și, respectiv, 17,0% dintre organizații. În serviciul femeilor activează 14,6% dintre ONG-uri, iar fiecare a zecea organizație neguvernamentală a declarat că instituțiile de stat sunt principalii lor beneficiari. De asemenea, o organizație din zece lucrează pentru persoanele nevoiașe, iar 7,8% acționează în folosul altor ONG-uri. Asociațiile acordă o atenție mai mică categoriilor defavorizate. Astfel, doar 4,6% dintre organizații lucrează pentru persoane cu dizabilități, 3% – pentru minorități și 2,7%

– pentru victime. În același timp, 7,8% dintre organizații activează pentru toți cetățenii.

Această analiză a organizațiilor neguvernamentale axată pe beneficiari, asemeni analizei efectuate din perspectiva domeniilor de activitate, ne permite să constatăm că este încă prematur să vorbim despre profesionalizarea organizațiilor și a serviciilor prestate de acestea.

1.5 Concluzii și recomandări

Sectorul neguvernamental din Moldova traversează o etapă de stabilizare. Dinamica dezvoltării acestui sector relevă o creștere semnificativă a numărului de organizații înregistrate la nivel local. În comparație cu anul 2001, numărul organizațiilor neguvernamentale s-a dublat. În 2006 ponderea ONG-urilor ce activează la nivel local a atins proporția celor de la nivel național. O analiză a evoluției sectorului neguvernamental arată că în ultimii ani au fost create 67% dintre organizațiile neguvernamentale ce funcționează la scară

națională și 82% dintre ONG-urile ce activează pe plan local. Majoritatea absolută a ONG-urilor sunt înregistrate ca organizații obștești.

Organizațiile neguvernamentale sunt concentrate în general în mediul urban și în zona de centru a țării. ONG-urile care funcționează la nivel național sunt plasate practic în exclusivitate în spațiul urban, iar cele care au o arie de acoperire locală sunt situate în egală măsură în mediul urban și rural.

Organizațiile existente astăzi în țară sunt implicate în toate domeniile posibile, însă din punct de vedere cantitativ constatăm că aproape jumătate dintre ONG-uri activează fie în domeniul social, fie în cel al educației. În același timp, organizațiile neguvernamentale deseori nu-și concentrează eforturile pe domenii singulare și bine conturate. În marea lor majoritate, organizațiile adoptă o serie de orientări de conjunctură, pentru a se adapta la mediul de finanțare. Astfel, o tipologizare strictă pe domenii a organizațiilor este greu de realizat.

Evoluția domeniilor de activitate a ONG-urilor relevă că în ultimii cinci ani s-a majorat ponderea organizațiilor ce lucrează în domeniul social și s-a diminuat proporția celor ce-și desfășoară acțiunile în domenii precum drepturile omului, sănătate, sport etc. Pe acest fundal, o evoluție spectaculoasă au înregistrat organizațiile din domeniul dezvoltării comunitare.

Analiza beneficiarilor organizațiilor neguvernamentale dezvăluie că majoritatea ONG-urilor realizează activități pentru copii și tineri. Categoriile defavorizate au fost citate cel mai rar printre beneficiarii organizațiilor din sectorul neguvernamental.

Principalele recomandări care se conturează din analiza evoluției organizațiilor neguvernamentale, a prezenței lor geografice, a domeniilor de activitate și beneficiarilor vizează reducerea dezechilibrului dintre concentrarea ONG-urilor în principal în mediul urban și proporția semnificativă a populației rurale a țării, pentru a consolida viabilitatea sectorului. Este necesară o parcurgere rapidă de către organizațiile neguvernamentale a drumului către profesionalizarea serviciilor pe care le prestează.

capitolul

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

CAPACITĂȚILE ORGANIZAȚIILOR NEGVERNAMENTALE

2.1 Resursele umane

2.2 Resurse tehnico-materiale și financiare

2.3 Activități și servicii

2.4 Concluzii și recomandări

Formarea și consolidarea sectorului neguvernamental din Republica Moldova a fost influențată de diverși factori social-economici, precum șomajul, veniturile mici ale cetățenilor și protecția socială insuficientă. În condițiile de criză și în lipsa unor oportunități de a munci în sectorul de stat, persoanele active pe plan social fie și-au înființat propria afacere, fie au creat organizații neguvernamentale sau au părăsit țara. Această stare de lucruri poate explica faptul că ONG-urile din Moldova sunt constituite în mare parte din oameni cu inițiativă, cu un nivel înalt de instruire, inclusiv în știință sau cu experiență de funcționar public, precum și din tineri cu studii superioare. Totuși, încă de la începutul constituirii sectorului neguvernamental, statul nu a apreciat corespunzător potențialul organizațiilor neguvernamentale în ce privește o contribuție deosebită la soluționarea sarcinilor social-economice ale țării. În virtutea acestui fapt, organizațiile neguvernamentale sunt privite ca un segment suplimentar și secundar față de cel de stat și cel al sectorului. Sursa principală de mijloace ale ONG-urilor necesare desfășurării activităților rămân granturile externe, iar mecanismele de finanțare a programelor de utilitate publică, realizate de organizațiile neguvernamentale din contul resurselor din interiorul țării, nu au fost create sau sunt imperfecte. Prezentul capitol evaluează potențialul sectorului neguvernamental din Moldova în contextul factorilor ce împiedică dezvoltarea și activitatea acestuia și al factorilor care îi pot spori spiritul activ.

2.1 Resursele umane

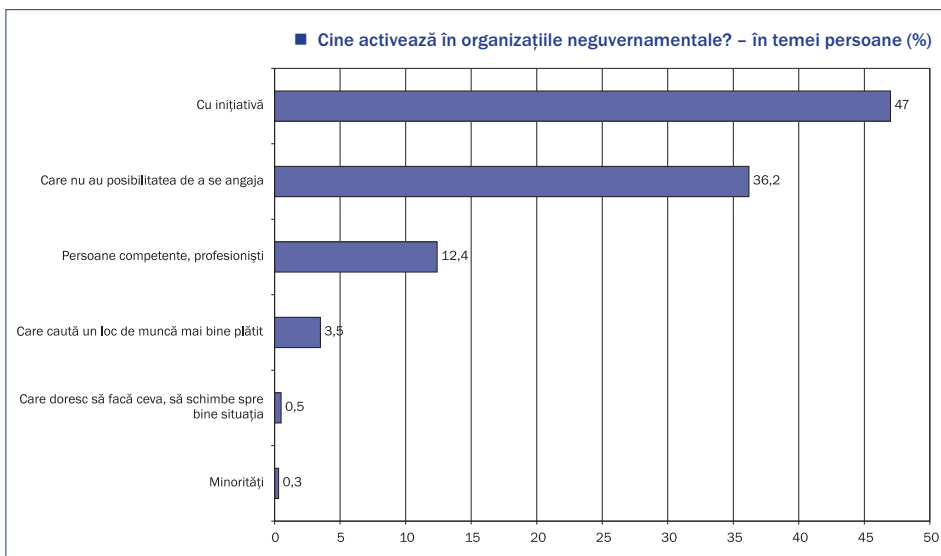
2.1.1 Membri, angajați, voluntari

Studiul sociologic CBS AXA constată că majoritatea organizațiilor neguvernamentale activează pe bază de voluntariat. Mai mult de jumătate dintre ONG-uri nu au angajați, iar ponderea celor cu până la cinci angajați este de peste o pătrime din numărul total. Doar fiecare a zecea organizație are între 10 și 20 de angajați și fiecare a douăzeci și cincea își permite să angajeze peste 20 de persoane.

Este interesant să analizăm ce cred reprezentanții ONG-urilor despre persoanele care

activează în sectorul neguvernamental. Aproape jumătate sunt de părere că în organizații muncesc persoane cu inițiativă, iar alte 36,2% consideră că în organizații lucrează persoane care nu au posibilitatea de a se angaja în altă parte. Circa 12% cred că în ONG-uri activează persoane competente, profesioniste, în timp ce doar 3,5% sunt de părerea că membrii și angajații organizațiilor neguvernamentale caută un loc de lucru mai bine plătit.

Numărul total al angajaților în cele 446 organizații chestionate este de 1942 de persoane,

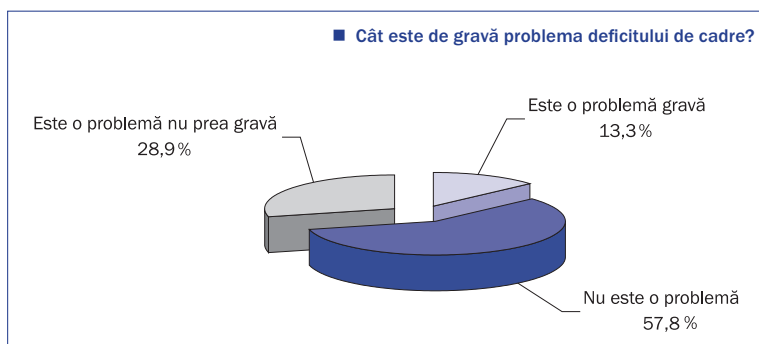

iar cel al voluntarilor – de 11945. Fiecărei organizații îi revin în medie câte 4,4% angajați și 27,3% voluntari. Ponderea angajaților într-o organizație s-a diminuat în comparație cu anul 2000 (6,4% angajați). Fenomenul se explică prin evoluția din ultimii ani a organizațiilor ce lucrează în beneficiu corporativ în domeniile tineret, social și agricol, dar și prin explozia înregistrată în domeniul dezvoltării comunitare, unde organizațiile activează pentru soluționarea problemelor comunitare și majoritatea lor absolută nu au angajați.

parte relativ mică de organizații. Acest lucru ne face să credem că jumătate dintre ONG-urile care nu au angajați, de fapt, nici nu au asemenea necesități, fie din cauza specificului de activitate, fie că acțiunile desfășurate sunt realizate cu succes de voluntari sau membrii propriu-ziși. Tabelul alăturat demonstrează că ipoteza exprimată este valabilă pentru 30,6% din numărul total al organizațiilor cuprinse în studiu. Acestea sunt ONG-uri care nu au angajați și, în același timp, susțin că nu se confruntă cu problema deficitului de cadre.

Conform rezultatelor studiului, problema deficitului de cadre este caracteristică pentru o

Situația reprezintă o problemă doar pentru 7,7% din organizațiile care nu au angajați,

deși au nevoie stringentă de ei, și pentru alte 11,5% dintre organizații care, de asemenea, nu dispun de angajați, însă au nevoie de ei doar într-o anumită măsură. Starea de lucruri poate fi explicată astfel: fie că activitățile

desfășurate nu asigură organizațiilor finanțări suficiente pentru a-și putea permite întreținerea personalului, fie că există o insuficiență a cadrelor profesionale în mediul rural.

Tabelul 1. Aprovizionarea cu cadre a organizațiilor neguvernamentale

		Cât de gravă este problema deficitului de cadre?		
		Gravă	Nu prea gravă	Nu este o problemă
Numărul total de angajați	ONG-ul nu are angajați	7.7%	11.5%	30.6%
	Până la cinci angajați	3.7%	9.2%	14.4%
	5-10 angajați	0.3%	2.4%	5.1%
	10-20 angajați	1.4%	4.2%	5.2%
	Peste 20 angajați	0.7%	1.4%	1.8%
	NȘ/NR			0.3%
	Total	13.8%	28.7%	57.4%

Un alt aspect sugerat de cercetarea CBS AXA este că o parte dintre organizații au nevoie de cadre calificate pentru extinderea activităților. Este vorba de o categorie relativ mică, constituind doar aproximativ 23% din numărul total al organizațiilor cuprinse în studiu.

Voluntariatul este o caracteristică indispensabilă a sectorului neguvernamental. Cifrele sunt pozitive, astfel încât șapte din zece organizații au voluntari, însă există argumente să presupunem că majoritatea organizațiilor care nu au voluntari nici nu au nevoie de ei. În cadrul studiului calitativ, problema voluntariatului a fost menționată de majoritatea intervievaților ca fiind o problemă stringentă. Ținând cont de faptul că studiul calitativ a cuprins reprezentanții celor mai active organizații, putem afirma că problema voluntariatului este una stringentă doar pentru segmentul cel mai activ al sectorului. Însă acest segment este atât de mic, încât nu poate influența semnificativ întregul eșantion.

A fost menționat faptul că în Republica Moldova lipsește o concepție a voluntariatului, deși o organizație neguvernamentală fără activități de voluntariat nu poate exista. Au fost

nominalizate experiențe din diferite țări, unde oamenii fac voluntariat pentru că „*acest fapt e salutat de societate și este o onoare pentru oameni să facă voluntariat*”. Astfel, în societatea moldovenească oamenii trebuie familiarizați cu activitatea de voluntariat, trebuie educată cultura voluntariatului și statul trebuie să promoveze anumite politici în acest domeniu. Unele organizații neguvernamentale promovează voluntariatul ca o modalitate de selecție a viitorilor angajați.

Datele studiului arată o creștere semnificativă a numărului de membri în organizațiile neguvernamentale de la 550000 în anul 2000 până la 934677 în 2006. Totuși, considerăm că sectorul supraapreciază numărul de membri și, în particular, acest argument poate fi explicat prin ponderea mare a asociațiilor de părinți și pedagogi care au participat la cercetarea sociologică. Mulți din părinți nici nu știu că sunt de fapt membri ai organizațiilor și asociațiilor înregistrate. De asemenea, în cadrul mișcărilor obștești noțiunea de membru nu este clar definită, deseori ea fiind confundată cu cea de participant la mișcare.

Tabloul 2. Numărul de membri, angajați și voluntari în organizațiile neguvernamentale

Anul	2006	2000
Eșantion	446 ONG-uri	367 ONG-uri
Total membri	934677	550000
Total angajați	1942	1716
Total voluntari	11945	-

O analiză a sectorului neguvernamental sub aspect gender constată că sectorul dispune de o egalitate a genurilor. Femeile constituie 50% din numărul membrilor organizațiilor, 55% din numărul angajaților și 52% din numărul voluntarilor. De asemenea, peste jumătate dintre membrii consiliilor de administrație sunt femei.

În opinia reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, majoritatea ONG-urilor dispun de capacități de identificare și satisfacere a nevoilor comunității. Aceasta este opinia unei proporții de 58,1% dintre respondenți. Alte 63,8% dintre organizații au capacități de scriere a proiectelor și doar 4,1% nu dispun de asemenea capacități. Aproape 40% dintre organizații au abilități de identificare a surselor financiare și de atragere a fondurilor, iar aproape jumătate dintre organizații pot angaja voluntari în activitățile promovate. Capacitatea de a implica cetățenii în rezolvarea problemelor este caracteristică pentru 42% dintre organizații și jumătate dintre ele posedă aceste capacități într-o oarecare măsură. Fiecare a doua organizație chestionată are capacitatea de a crea și susține parteneriate cu administrația publică locală și mediul de afaceri și trei din cinci ONG-uri pot consolida relațiile între angajați și membrii organizației.

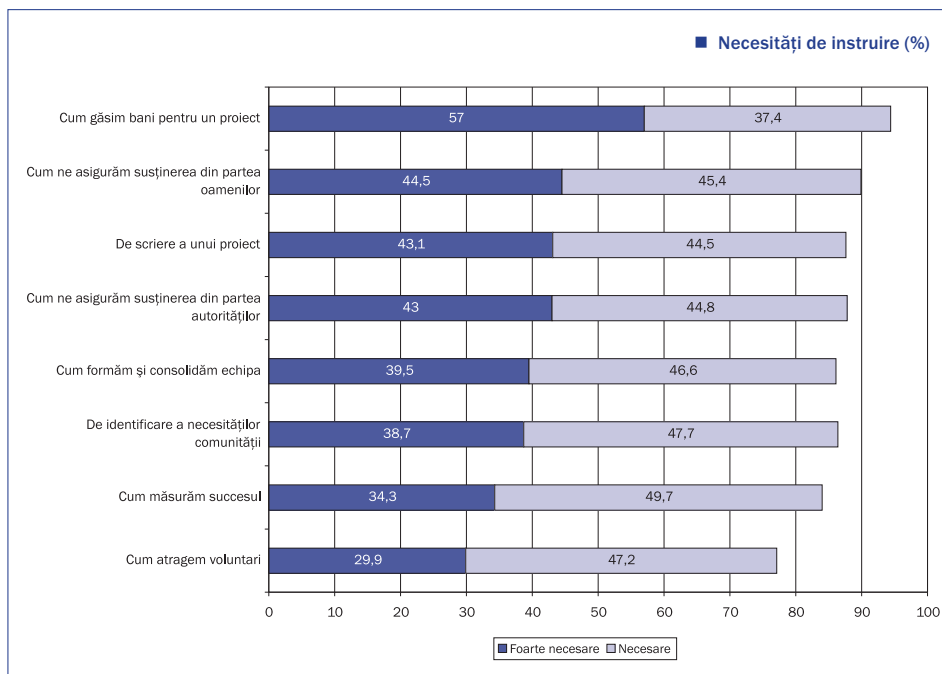
2.1.2 Pregătirea personalului

Personalul organizațiilor neguvernamentale este relativ bine instruit. Jumătate dintre membrii ONG-urilor au studii superioare. În cazul organizațiilor care au angajați, procentul deținătorilor de diplome de studii superioare

este de 56,7%. O altă situație se conturează în cazul voluntarilor. În ONG-urile care au voluntari, ponderea persoanelor cu studii superioare este de doar 38,6%, însă aici trebuie pus în calcul faptul că studenții reprezintă o parte semnificativă din numărul voluntarilor. Există, în același timp, un contrast evident între mediul rural și cel urban în ceea ce privește studiile universitare. Ponderea membrilor și angajaților cu studii superioare în mediul rural este cu cca. 20% mai mică față de spațiul urban.

Membrii unui număr de peste o jumătate dintre organizațiile neguvernamentale (57,2%) au beneficiat de instruire în domeniul dezvoltării capacităților organizaționale pe parcursul anilor 2005-2006. ONG-urile din mediul rural au beneficiat în ultimii ani de instruire în egală măsură cu cele din orașe. Acest fapt se datorează unor politici și activități orientate spre consolidarea sectorului din zonele rurale.

Pe de altă parte, în opinia organizațiilor neguvernamentale, sectorul are necesități pronunțate de instruire în toate domeniile. Necesitățile de instruire se distribuie aproape uniform după pondere. Totuși, 57% dintre ONG-uri consideră că au nevoie de instruire în ce privește colectarea de fonduri și dezvoltarea resurselor financiare, iar altele 45% necesită instruire în tehnici de implicare și asigurare a sprijinului din partea cetățenilor. La fel de necesară, în opinia sectorului, este instruirea în tehnici de redactare a cererilor de finanțare, asigurarea sprijinului din partea autorităților, formarea echipei, identificarea problemelor comunitare, implicarea voluntarilor etc.

Focus-grupurile au evidențiat și alte necesități de instruire decât cele reflectate în studiu. Nevoia de instruire pentru cunoașterea limbilor străine (în special, engleza, iar pentru organizațiile din regiunea din stânga Nistrului – limba română) a fost menționată mai ales de organizațiile locale pentru care necunoașterea limbilor străine reprezintă un obstacol în colectarea de fonduri în exteriorul țării. De asemenea, au fost citate necesități de instruire precum dezvoltarea organizațională, contabilitatea în domeniul necomercial și programe de evidență contabilă, raportarea fiscală, marketing social, planificarea strategică etc.

În opinia ONG-urilor participante la focus-grup, sistemul de învățământ superior din Republica Moldova nu satisface în întregime necesitățile de pregătire a specialiștilor pentru sectorul neguvernamental ori a celor care vor lucra în alte sectoare, inclusiv în domeniul public, dar vor trebui să coopereze cu ONG-urile. Ca urmare, după absolvirea instituțiilor

de învățământ, funcționarii publici au o imagine segmentată și preconcepută despre sector, creată de mass-media și alte surse, dar nu în procesul de studii. Doar studenții de la anumite specialități (politologie, drept, sociologie) au posibilitatea de a obține cunoștințe necesare pentru activitatea în sectorul asociativ. În același timp, există exemple în care autoritățile locale folosesc potențialul organizațiilor neguvernamentale pentru pregătirea profesională a propriilor colaboratori, finanțând parțial sau total astfel de cursuri.

De exemplu, studenții la drept de la Universitatea de Stat din Lvov au posibilitatea de a face stagii în cadrul unor organizații neguvernamentale, împărțind colegilor experiența obținută. Mulți dintre ei se angajează apoi în ONG-uri. Nu întâmplător absolvenții acestei instituții sunt apreciați de ONG-urile ucrainene și străine. Iată o practică pozitivă ce poate fi aplicată la scară largă și în Republica Moldova.

Numărul de persoane deținătoare de diplome de studii superioare și implicate în activitatea unor organizații neguvernamentale din Moldova este suficient de mare, însă nivelul cunoștințelor specifice sectorului nu este suficient. Astfel, considerăm necesară integrarea cunoștințelor relevante pentru sectorul neguvernamental în programele de pregătire a profesioniștilor, cum ar fi, de exemplu, contabilii și inspecții fiscali, care trebuie să țină cont de specificul sectorului necomercial.

Organizațiile neguvernamentale dispun de un număr redus de angajați și aceștia sunt nevoiți să însușească multe alte specialități și deprinderi necesare pentru a lucra în sector. Prin urmare, cunoștințele de care au nevoie

ONG-urile trebuie să se regăsească în programele universitare, iar unele din ele să fie incluse în curricula din cadrul instruirii de bază.

În timp ce sectorul public nu întreprinde eforturi suficiente pentru pregătirea și dezvoltarea potențialului profesional al ONG-urilor din Republica Moldova, sectorul neguvernamental utilizează această vulnerabilitate pentru a oferi servicii de instruire continuă unui mare număr de organizații. Putem menționa aici caracterul eficient al rețelelor de organizații neguvernamentale care depun eforturi pentru perfecționarea calificării membrilor lor prin organizarea unor cursuri de instruire și seminarii.

Boxa 1. Practici pozitive. Fundația „OrangeNet”

Fundația „OrangeNet” (Drochia) a creat și a reunit într-o rețea electronică 20 de organizații locale, cu preponderență din nordul și centrul Moldovei, care abordează problemele dezvoltării locale durabile. Rețeaua cooperează cu parteneri din Ucraina, România, Bulgaria și Olanda. Rețeaua permite membrilor săi să se integreze în procesele paneuropene, axate pe dezvoltarea durabilă, realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și implementarea tendințelor avansate în munca de zi cu zi. Astfel, este depășită insuficiența de informare și de cooperare cu colegii.

Activitățile de informare, consultanță și instruire în interiorul sectorului sunt prezente pe scară largă. Organizarea seminariilor, cursurilor de instruire și oferirea de consultanță constituie o parte importantă a activității unui număr mare de organizații neguvernamentale. Aici considerăm că este necesară aplicarea unor standarde de calitate general recunoscute de actorii implicați în instruirea personalului pentru sectorul necomercial.

Drept model de pregătire profesională a cadrelor din sectorul neguvernamental poate servi crearea unor asociații neformale ale organizațiilor. Programele de instruire trebuie să fie participative, cu implicarea diferiților parteneri – donatori, autorități publice centra-

le și locale – astfel încât fiecare dintre aceștia să înțeleagă mai bine esența și specificul sectorului.

O altă modalitate de sporire a nivelului de pregătire a organizațiilor neguvernamentale, utilizată în Moldova, este stagiarea reprezentanților ONG-urilor recent formate în cadrul organizațiilor cu experiență. Astfel, programul de stagieri al Centrului CONTACT a contribuit la ameliorarea abilităților câtorva zeci de reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale din regiunea de est a țării în timpul stagierei în ONG-urile din Moldova.

Participarea la programele de instruire din străinătate constituie o altă oportunitate de

dezvoltare a capacităților pentru organizațiile neguvernamentale. Totodată, cunoștințele și deprinderile obținute nu pot fi aplicate întotdeauna în contextul Moldovei. Organizațiile invocă drept obstacole pentru participarea

la programele de instruire peste hotare necunoașterea limbii de studiu, dificultatea obținerii vizei (în special, pentru țările Uniunii Europene) și caracterul inaccesibil din punct de vedere financiar.

2.2 Resurse tehnico-materiale și financiare

2.2.1 Resurse tehnico-materiale

Dotarea tehnică a organizațiilor neguvernamentale din Moldova este insuficientă, iar situația cea mai modestă este înregistrată la nivel local. Astfel, doar 40,8% dintre organizațiile locale dispun de calculatoare, iar 29,2% au copiatoare. 36,7% dintre ONG-urile locale posedă imprimante, iar 38% beneficiază de acces la Internet. La nivel național situația este cu mult mai bună. Peste opt organizații din zece dispun de calculatoare și mai mult de jumătate – de copiatoare. Două treimi dintre organizații au imprimante, iar trei pătrimi beneficiază de acces la rețeaua Internet.

Studiul calitativ arată că asigurarea cu resurse tehnice în cadrul rețelelor reprezintă o problemă: „dotarea tehnică este foarte slabă

în cadrul forumului, majoritatea organizațiilor noastre se află la sate și nu au computere, printer, xerox etc.; din 190 de organizații numai 30 au acces la Internet și logistica necesară”; „70% dintre ONG-uri sunt în localitățile rurale și chiar dacă mai mult de jumătate au poștă electronică, asta nu înseamnă că toți au computere”.

Cât privește sediul, organizațiile neguvernamentale din mediul rural dispun, cel mai adesea, de un sediu oferit gratis de primărie, școală sau de către un agent economic. Fiecare a treia organizație rurală are un sediu în proprietate. ONG-urile din mediul urban dispun de un sediu situat într-un spațiu închiriat (30,6%), într-un spațiu oferit gratis de o instituție publică sau privată (25,2%) sau în locuința unui membru al organizației (24,8%).

Tabelul 3. Sediul organizației

		Sediul organizației Dvs. este...				Total
		Proprietatea ONG-ului	Închiriat	Locuință a unui membru	Oferit gratis de cineva	
În ce măsură biroul organizației satisface necesitățile?	Pe deplin	37.1%	37.0%	12.9%	29.5%	29.7%
	Parțial	51.5%	52.9%	46.2%	53.5%	51.4%
	Deloc	11.3%	10.1%	40.9%	17.1%	18.9%
Total		100.0%	100.0%	100.0%	100.0%	100.0%

Organizațiile cu sediul situat în locuința unuia dintre membri și-au exprimat cel mai des nemulțumirea vis-a-vis de această situație.

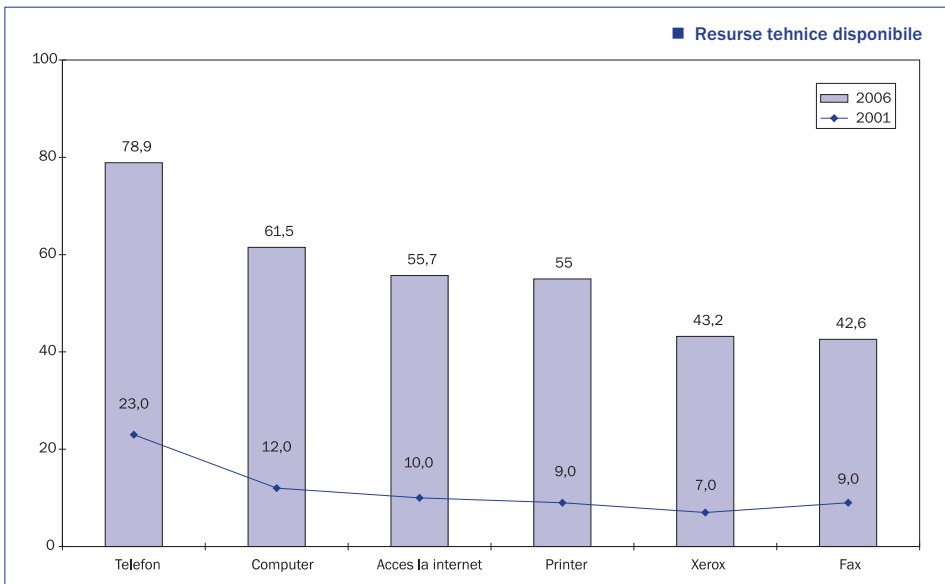
O analiză comparativă privind asigurarea cu resurse tehnice a organizațiilor neguvernamentale

ne permite să afirmăm că în ultimii cinci ani situația a evoluat pozitiv. Dacă în anul 2001, de telefon dispuneau doar 23% dintre organizații, în prezent acesta este procentul organizațiilor care nu au un asemenea mijloc de comunicare. Proporția organizațiilor

ce dispun de calculatoare s-a majorat de la 12% la 61,5%, jumătate din ONG-uri au acces la Internet și posedă o imprimantă, pe când cu cinci ani în urmă doar una din zece organizații dispunea de asemenea dotări. Bazându-ne pe aceste date, putem afirma că baza tehnico-materială a organizațiilor neguvernamentale a înregistrat în ultimii cinci ani o creștere de cinci ori. Informațiile cantitative ne permit să constatăm că baza tehnico-materială este criteriul de diferențiere maximă dintre organizațiile din mediul rural și urban, cele locale și cele naționale. Diferența între ponderea ONG-urilor din mediul urban care

dispun de dotările vizate și cele din mediul rural este de circa 20%.

În comparație cu anul 2001, organizațiile neguvernamentale și-au îmbunătățit resursele tehnico-materiale. Există și o evoluție pozitivă în ce privește asigurarea cu echipament de birou și acces la noile tehnologii informaționale. Discrepanțele între spațiul rural și urban la acest capitol s-au redus, dar rămân semnificative. Aproape un sfert dintre ONG-uri nu dispun de echipament și o jumătate dintre ele nu au acces la rețeaua Internet.

2.2.2 Resurse financiare

Mărimea bugetelor

Obținerea fondurilor este o problemă de maximă importanță pentru organizațiile neguvernamentale. Descrierea pe care o facem în continuare se axează pe informațiile obținute cu privire la bugetele ONG-urilor pentru anul 2005, dat fiind faptul că studiul nu a inclus anul 2006 în întregime.

Prima constatare pe marginea bugetelor vizează lipsa de transparență în acest sector. Deși toate informațiile, inclusiv datele privind starea financiară a unei organizații neguvernamentale trebuie să fie publice, aproape o treime dintre ONG-urile cuprinse în studiu au refuzat să ofere informații privind mărimea totală a bugetului.

Fiecare a patra organizație (24,4%) dintre cele care au refuzat să răspundă la întrebări

privind mărimea bugetului nu a avut buget, deoarece a fost înregistrată abia în anul 2005 (16,1%) sau chiar în anul 2006 (7,3%). Inclusiv din această cauză, în rândul unor asemenea ONG-uri este mai mare ponderea organizațiilor care în ultimii doi ani au activat doar periodic (22,4%) sau nu au activat deloc (6,5%), comparativ cu 17,6% și, respectiv, 4,3% din totalul pe eșanțion.

Este cert faptul că 41,6% dintre aceste organizații au avut finanțări, pentru că au oferit un răspuns privind donatorul principal: Fundația SOROS a fost menționată de 12,3% dintre acestea ca donator principal, UNION FENOSA (19,3%), Fondul de Investiții Sociale din Moldova (10,5%) și TACIS (5,3%). Bugetele acestor organizații sunt formate în mare parte din granturile donatorilor (34,0% din mărimea bugetelor provenind din această sursă) și de cotizațiile de membru (20,8%).

La viitoarele cercetări în domeniu trebuie evitate abordările conform cărora în sectorul neguvernamental nu este necesară aplicarea practicilor metodologice de chestionare, îndreptate spre reducerea numărului de refuzuri. Putem compara aici datele obținute în cele două eșantioane cu privire la bugetul din anul 2005. În eșanționul de bază, respondenților li s-a solicitat să menționeze suma exactă a bugetului, pe când în cel adițional li s-a propus o scală.

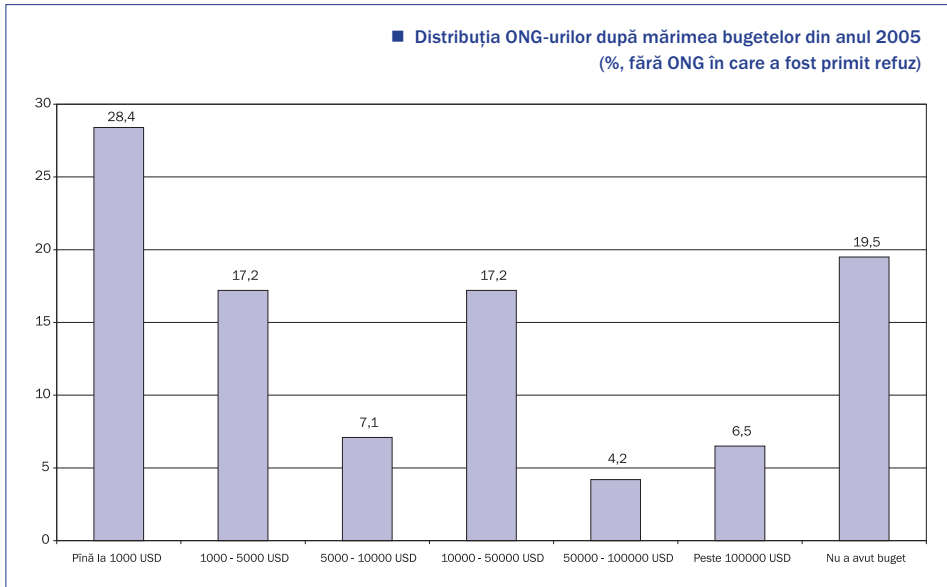
Astfel, vedem că aplicarea scalei a redus semnificativ numărul non-răspunsurilor. Comparația demonstrează că cca. 40% de non-răspunsuri provin din organizațiile care nu au avut buget. Alte 31,9% provin din al treilea grup de ONG-uri după mărimea bugetului (între 5000 și 10000 dolari), acesta fiind segmentul cel mai puțin transparent.

Tabelul 4. Bugetele organizațiilor neguvernamentale

	Eșanțion de bază	Eșanțion adițional	Diferență	Diferența în procente
Până la 1000 dolari SUA	16,4	18,8	2,4	-10,3
Până la 5000 dolari SUA	11,9	10,9	1,0	4,3
Până la 10 000 dolari SUA	4,9	12,3	7,4	-31,9
Până la 50 000 dolari SUA	8,7	10,1	1,4	-6,0
Până la 100 000 dolari SUA	3,8	6,5	2,7	-11,6
Peste la 100 000 dolari SUA	3,6	4,3	0,7	-3,0
Nu avem buget	14,3	23,9	9,6	-41,4
Nu răspund	36,3	13,0	23,3	

Celelalte organizații neguvernamentale (ONG-uri care au oferit un răspuns referitor la mărimea bugetului în anul 2005) dispun de o situație financiară destul de modestă. Fiecare a cincea organizație nu a avut buget; în cazul unui număr de 28,4% bugetul avea o mărime de până la 1000 dolari SUA, iar 17,2% au dispus un buget cuprins între 1000 și 5000 dolari SUA. Dimensiunea bugetului unei organizații neguvernamentale depinde, înainte de toate, de tipul acesteia și al serviciilor prestate. Astfel, cu cât bugetul organizației

este mai mare, cu atât fondurile de la donatori sub formă de granturi au o pondere mai mare în formarea bugetului, iar proporția cotizațiilor de membru este mai mică. În cazul organizațiilor neguvernamentale cu buget de până la 1000 dolari SUA, cotizațiile de membru au o pondere în buget mai mare decât fondurile provenite de la donatori. O proporție semnificativă a cotizațiilor de membru este înregistrată în ONG-urile cu buget de până la 5000 dolari SUA, în celelalte cazuri ponderea acestora fiind nesemnificativă.

Resursele financiare ale organizațiilor neguvernamentale provin din diverse surse. Cea mai mare proporție o dețin finanțările din partea donatorilor străini, iar în organizațiile locale mici cotizațiile de membru rămân o sursă importantă la formarea bugetului. Gra-

dul de transparență al ONG-urilor este direct proporțional cu mărimea bugetelor. În cazul bugetelor mari, transparența este mai mare și, invers: organizațiile cu bugete mici sunt mai puțin transparente. Această situație se explică prin faptul că organizațiile cu bugete

Tabelul 5. Formarea bugetelor organizațiilor neguvernamentale

Mărimea bugetului (2005)	Sursele de finanțare						
	General	Până la 1000 dolari SUA	1000 - 5000 dolari SUA	5000 - 10000 dolari SUA	10000 - 50000 dolari SUA	50000 - 100000 dolari SUA	Peste 100000 dolari SUA
Cotizații de membru	22,5	37,9	25,8	3,9	8,1	2,1	1,7
Contribuția populației	7,0	6,1	11,0	11,6	1,8	1,2	2,5
Contribuția agenților economici	10,4	9,6	15,1	9,9	8,0	4,3	3,5
Fonduri de la donatori în formă de granturi	40,6	28,1	32,2	63,7	58,6	50,0	80,3
Fonduri de la donatori în formă de contracte	7,0	6,2	3,8	3,9	8,2	11,3	5,3
Venit generat de activități economice compatibile cu misiunea organizației	3,2	2,1	1,2	3,7	4,0	5,8	1,0
Fonduri alocate din bugetul local de către autorități pentru sub-contractarea serviciilor prestate	5,1	3,5	3,7	3,4	5,8	5,8	1,8
Altele	4,6	2,0	5,4	0,0	3,2	11,9	4,0

semnificative sunt obligate să efectueze un audit financiar. Din acest punct de vedere, cel mai puțin transparente sunt ONG-urile cu bugete între 5000 și 10000 dolari SUA.

Sursele de formare a bugetelor

Rezultatele studiului relevă o serie de aspecte importante privind sursele de venit ale organizațiilor neguvernamentale și modul în care acestea sunt constituite. Sursa principală de finanțare a sectorului neguvernamental din Republica Moldova o reprezintă fondurile

de la donatori în formă de granturi și veniturile din serviciile contra plată. Banii proveniți de la donatorii străini reprezintă aproape jumătate din totalul finanțărilor.

Granturile și contractele de la donatori formează marea parte a bugetelor doar pentru organizațiile neguvernamentale de nivel național și regional, în timp ce în bugetele organizațiilor locale ponderea acestora este aproape egală cu sumele achitate de membri în calitate de cotizații.

Tabelul 6. Bugetele organizațiilor neguvernamentale după aria de acoperire și mediul de activitate

	General	Care este aria de acoperire a organizației?			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Fonduri de la donatori în formă de granturi	40,6%	31,4%	46,4%	50,6%	32,3%	43,4%
Fonduri de la donatori în formă de contracte	7,0%	4,6%	8,0%	1036,0%	3,8%	8,1%
Total pentru contribuția donatorilor	47,5%	36,0%	54,4%	61,0%	36,1%	51,5%
Cotizații de membru (% din buget)	22,5%	33,9%	14,8%	11,0%	35,9%	17,5%

O analiză profundă a rezultatelor studiului ne permite să afirmăm că 41% dintre organizațiile neguvernamentale care au declarat că au ca sursă de formare a bugetului cotizațiile de membru sunt organizațiile ce activează în domeniul dezvoltării comunitare și al educației. Primele sunt asociații ale utilizatorilor (de drumuri, apă, gaze naturale etc.), iar cotizațiile în aceste organizații reprezintă, de fapt, plata pentru servicii. Celelalte, în majoritatea cazurilor sunt asociații ale părinților și pedagogilor. Restul organizațiilor din această categorie sunt asociații corporative profesionale sau pe interese.

O altă sursă de formare a bugetelor organizațiilor neguvernamentale o reprezintă contribuția cetățenilor și a agenților economici.

Proporția acestora este diferită în funcție de mediul în care activează organizația: contribuția cetățenilor este mai importantă în mediul urban (13% din buget comparativ cu 4,9% în rural), iar contribuția agenților economici este mai mare în spațiul rural (11,9% față de 6,35% în urban).

Sursele provenite din activități economice compatibile cu misiunea organizației neguvernamentale și fondurile alocate din bugetul local de către autorități pentru sub-contractarea serviciilor pe care le prestează ONG-urile sunt neesențiale. Printre cauzele principale ale activității economice modeste a organizațiilor neguvernamentale se numără neconcordanțele legislative privind activitățile economice ale ONG-urilor, îndeosebi

desfășurarea acțiunilor cu caracter non-profit, tratamentul aplicat acestor organizații de către organele fiscale ca unor subiecți ai antreprenoriatului, nivelul redus de cunoaștere a standardelor contabile specifice activității ONG-urilor, cooperare insuficientă cu sectorul privat și instituțiile de stat, care ar putea achiziționa unele servicii ale ONG-urilor. La acestea se adaugă puterea slabă de cumpărare a cetățenilor. Unele aspecte citate aici se datorează insuficienței informațiilor deținute de cetățeni și de sectorul privat în ce privește activitățile desfășurate de organizațiile neguvernamentale și specificul lor, lipsa de transparență în activitatea ONG-urilor și proasta cooperare cu mass-media. Celelalte dificultăți sunt o consecință a colaborării restrânse dintre organizațiile neguvernamentale și administrația publică locală și centrală.

Fiecare a cincea organizație neguvernamentală care a participat la studiu desfășoară activități economice, acestea fiind repartizate relativ uniform în toate arile de acoperire. Veniturile obținute din aceste activități sunt utilizate în principal (în 75% din cazuri) pentru realizarea scopurilor statutare ale organizațiilor. O organizație din cinci cheltuiește mijloacele obținute din activități economice în scopuri caritabile și doar trei organizații dintr-o sută distribuie veniturile între membri. Legislația națională interzice distribuirea

profitului între membrii organizațiilor neguvernamentale, dar în cazul de față este vorba despre organizații cu utilitate corporativă ce lucrează pentru satisfacerea nevoilor propriilor membri. Veniturile sunt folosite pentru realizarea acțiunilor orientate spre satisfacerea acestor nevoi.

Este relevant să analizăm sursele din care organizațiile neguvernamentale își finanțează cheltuielile. Cheltuielile administrative ale ONG-urilor sunt acoperite de donatori în proporție de 22,6%, din cotizații – în proporție de 20,3%, de către stat – 12% și 8,4% din alte surse. 34,8% dintre organizații nu au asemenea cheltuieli. La acoperirea cheltuielilor pentru activități cea mai mare pondere o dețin donatorii – 41,3%. Din veniturile provenite din cotizația de membru sunt acoperite 18% din cheltuielile pentru activități, iar 26% dintre organizații nu au asemenea cheltuieli. Aproape o jumătate dintre organizații nu înregistrează cheltuieli pentru expertiză, consultanță și audit.

Cea mai mare pondere în acoperirea cheltuielilor organizațiilor neguvernamentale revine instituțiilor finanțatoare, urmate de veniturile din cotizații. Administrația publică se situează pe poziția a treia, urmată de mediul de afaceri.

2.3 Activități și servicii

Capacitățile sectorului neguvernamental rezidă în posibilitățile organizațiilor de a promova activități durabile, orientate spre satisfacerea nevoilor propriilor membri. Rezultatele studiului CBS AXA arată că 78,1% dintre ONG-uri au activat în ultimii doi ani, alte 17,6% au funcționat doar temporar și 4,3% n-au desfășurat deloc acțiuni. În același timp, 45,5% dintre organizațiile neguvernamentale au elaborat proiecte și doar proiectele ale 35,6% dintre ele au fost finanțate.

În Capitolul I au fost analizate domeniile de activitate ale organizațiilor neguvernamentale și am constatat o diversificare suficientă a acestora pentru a răspunde nevoilor beneficiarilor. Activitățile organizațiilor neguvernamentale din Moldova sunt orientate în mare măsură spre nevoile grupurilor defavorizate. Astfel, o treime dintre ONG-uri prestează servicii în domeniul social, iar alte 7,4% sunt preocupate de protecția socială și protejarea drepturilor grupurilor dezavantajate. Fiecare

a cincea organizație desfășoară acțiuni de instruire, iar 11,2% lucrează în domeniul informării. Activitățile de consultanță sunt practicate de 5,2% dintre organizații și tot atâtea promovează activități în domeniul drepturilor omului. Acțiunile de mediu constituie o preocupare de bază pentru 4,5% dintre organizații, iar 3,8% lucrează în sectorul juridic. Or-

ganizațiile neguvernamentale mai puțin sunt prezente în domeniul culturii și în activitățile de sprijin ale societății civile în general.

În ultimii doi ani, tipurile de activități ale organizațiilor neguvernamentale au fost următoarele:

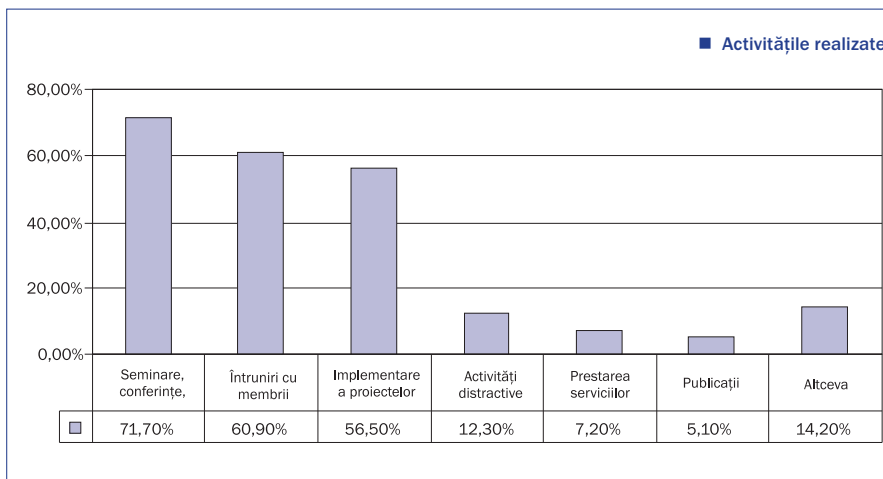
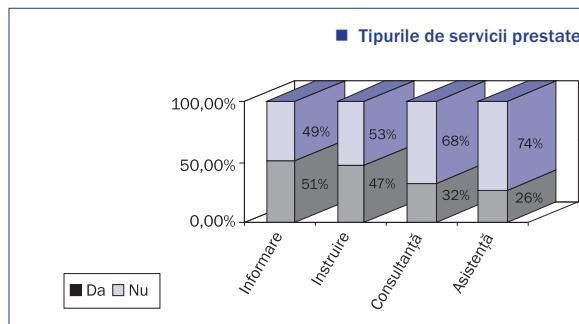

Diagrama arată că majoritatea absolută a organizațiilor neguvernamentale este preocupată de desfășurarea seminariilor, conferințelor și a activităților cu propriii membri. Mai mult de jumătate dintre ele au implementat proiecte și doar un număr nesemnificativ (7,2%) au prestat servicii. Ultima cifră ilus-

trează starea de fapt a capacităților sectorului neguvernamental de a presta servicii. Cercetarea adițională a relevat că cel mai des ONG-urile prestează servicii de informare și instruire. Fiecare a treia organizație oferă servicii de consultanță și fiecare a patra – servicii de asistență.

Dacă analizăm tipurile de activități ale organizațiilor neguvernamentale, precum și modul și proporția în care acestea au fost sprijinite de către donatori locali și străini, ajungem la concluzia că puțin mai mult de jumătate dintre ONG-uri au fost active în ultimii doi ani. Faptul că aproape 80% dintre respondenți au afirmat că organizația lor a fost activă se explică prin modul de a percepe acest lucru.

Organizațiile neguvernamentale din Republica Moldova dispun de un personal instruit. În același timp, organizațiile se confruntă cu o insuficiență de cunoștințe și abilități în asigurarea durabilității financiare și sprijinului din partea autorităților și al comunității. Este important să constatăm printre concluzii că ONG-urile conștientizează domeniile vulnerabile în activitatea lor, însă nu privesc consolidarea capacității și, în primul rând, a celei umane ca pe o soluție pentru îmbunătățirea situației. De asemenea, putem afirma că organizațiile neguvernamentale dispun de o abilitate redusă de autoevaluare, ceea ce reprezintă un obstacol în dezvoltarea capacităților sectorului.

În prezent există oportunități de dezvoltare a capacității reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, oferite în cadrul diferitelor programe de instruire. Formarea personalului pentru sectorul necomercial este realizată în interiorul sectorului cu o contribuție modestă din partea sistemului educațional național.

Considerăm necesară aplicarea unor standarde de calitate general recunoscute de actorii implicați în instruirea personalului pentru sectorul neguvernamental. În timp ce reprezentanții organizațiilor neguvernamentale nu conștientizează de cele mai multe ori necesitățile reale de instruire, considerăm că programele de instruire a personalului din cadrul sectorului necomercial trebuie să fie autentice, bazate pe analiza nevoilor de instruire.

Dacă activitățile s-au referit la ședințe și întruniri ale membrilor, ele au avut mai mult un impact intern și mai puțin unul asupra beneficiarilor organizației. Din acest considerent conchidem că gradul de activism al ONG-urilor se regăsește mai degrabă în ponderea activităților orientate spre mediul extern al organizației, și nu spre cel intern.

2.4 Concluzii și recomandări

Este necesară introducerea elementelor și cursurilor ce reflectă specificul și necesitățile sectorului necomercial în cadrul programelor de pregătire și recalificare a funcționarilor publici. Considerăm că pregătirea personalului din ambele sectoare poate fi realizată prin crearea unei scheme de alocare de cadre, prin care funcționarii publici ar lucra timp de o lună în cadrul organizațiilor neguvernamentale și invers.

Se impune acordarea unei atenții sporite pentru instruirea autorităților publice privind mijloacele de interacțiune cu societatea civilă. Este necesară și valorificarea activă a resurselor de aproximativ 2% din bugetele locale, care pot fi utilizate în scopul instruirii funcționarilor publici și a autorităților.

Numărul organizațiilor neguvernamentale s-a dublat comparativ cu anul 2000. Numărul organizațiilor locale este comparabil cu cel al organizațiilor care funcționează la scară națională. Însă oportunitățile de dezvoltare instituțională a organizațiilor sunt în descreștere. Dotarea tehnico-materială a sectorului este insuficientă, mai ales în cazul organizațiilor neguvernamentale la nivel local.

Pentru a contribui la consolidarea capacităților sectorului neguvernamental și la dotarea lui tehnico-materială, considerăm oportună realizarea unei inventarieri a proprietății statului care în prezent nu se utilizează, pen-

tru a oferi organizațiilor neguvernamentale spațiile sau resursele neutilizate. Acestea pot fi spații, autoturisme etc. O opțiune ar fi crearea unui „incubator pentru organizațiile neguvernamentale” cu resurse de instruire și calculatoare. Comunitatea donatorilor este încurajată să mențină în portofoliile sale programele de dezvoltare instituțională a organizațiilor neguvernamentale la nivel local și a celor noi create. De exemplu, donatorii ar putea insista asupra aranjamentelor de tutelă. Acestea sunt, de obicei, o metodă de susținere a organizațiilor mici, la nivel de comunitate, de către ONG-urile mai mari, „de elită”, care „vorbește limba instituțională”. Donatorii ar putea solicita ca organizațiile neguvernamentale mai puternice să le tuteleze pe cele mai slabe (atât prin susținere financiară, cât și prin asistență tehnică) pe parcursul unei anumite etape a grantului.

Organizațiile neguvernamentale sunt încurajate să examineze posibilitatea de *lobby* exercitat asupra Guvernului, cu privire la fezabilitatea diferitelor metode de suport al ONG-urilor din partea statului. Astfel, poate fi creat un fond separat de resurse în vederea constituirii Fundației pentru susținerea Societății Civile, care poate fi o oportunitate la nivel național de sprijin pentru sector. Această fundație ar putea fi condusă de mai multe

persoane interesate, iar fondurile ar proveni din veniturile loteriilor și un procent din diferite amenzi. La dezvoltarea acestui fond ar putea contribui și comunitatea donatorilor.

Problema voluntariatului este una acută pentru sectorul neguvernamental. În Moldova lipsește o concepție a voluntariatului, deși o organizație neguvernamentală fără activități de voluntariat nu poate exista. Astfel, în societatea moldovenească oamenii trebuie învățați să facă voluntariat, trebuie educată cultura voluntariatului și statul trebuie să promoveze anumite politici în acest domeniu. Este necesară promovarea Legii cu privire la voluntariat.

Este importantă sporirea rolului statutului de utilitate publică prin reglementarea juridică a acestuia, astfel încât organizațiile de utilitate publică să beneficieze de facilități fiscale, redistribuire a spațiilor nelocuite în folosință gratuită sau în chirie în condiții preferențiale, finanțarea din partea statului a programelor și proiectelor propuse de ele, acordarea unor subvenții pentru domeniile prioritare, plasare a comenzilor sociale etc. De asemenea, este necesară sporirea gradului de transparență a organizațiilor neguvernamentale.

capitolul

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

ADVOCACY ȘI PARTICIPAREA LA ELABORAREA DE POLITICI

- 3.1 Capacitățile sectorului neguvernamental în domeniul advocacy
- 3.2 Condițiile pentru desfășurarea acțiunilor de advocacy
- 3.3 Eficacitatea eforturilor de advocacy
- 3.4 Concluzii și recomandări

Advocacy reprezintă activitatea de formare a opiniei publice și influențare a factorilor decizionali cu referire la opțiunile de politici și decizii drept răspuns la problemele și provocările societale². Această definiție include câteva componente-cheie: formarea opiniei publice, influențarea factorilor decizionali, opțiunile de politici, problemele și provocările societale.

Formarea opiniei publice este un proces și un rezultat care include acțiuni de interacționare abilă cu actorii mediatici, producerea informației consumabile în spațiul mediatic, consolidarea opiniei și prezenței grupurilor interesate. Influențarea actorilor decizionali este un proces complementar formării opiniei publice, care include interacțiunea directă cu factorii decizionali, înțelegând dinamica politicului, promovarea opțiunii favorabile decizionale care să reflecte cel mai bine interesul constituentului său și interesul public. Înțelegerea problemei prin analiza și promovarea acesteia pe agenda prioritară a societății, astfel încât ea să fie percepută ca o provocare pentru societate, reprezintă un alt aspect al advocacy.³

Acest capitol analizează capacitățile și eficiența activităților de advocacy prin câteva metode de cercetare⁴:

- interpretarea rezultatelor sondajului la care au fost supuși reprezentanții organizațiilor neguvernamentale⁵;*
- studiile de caz reprezentative de advocacy⁶;*
- comparația cu practicile bune din țară și din țările din regiune;*
- interviuri comprehensive cu reprezentanții factorilor decizionali ai anumitor ministere, în calitate de factori decizionali și de obiect al activității de advocacy⁷.*

² Advocacy nu se referă la activități de promovare a intereselor personale, ci a intereselor sau în favoarea grupurilor constituente. În sensul strict al cuvântului, cu referire la promovarea intereselor personale se utilizează noțiunea de lobby. Nu se consideră în mod clasic ca activitate de advocacy acțiunile pe marginea cazurilor individuale dacă aceasta nu implică utilizarea cazului doar ca exemplificare a situației și schimbării necesare la nivel de politici.

³ Vezi L.VeneKlasen, V.Miller, *A New Weave of Power, People & Politics: The Action Guide for Advocacy and Citizen Participation*. Oklahoma: World Neighbors, 2002.

⁴ La combinarea metodelor cantitative subiective (sondajul sociologic) cu metode calitative și analitice, inclusiv prin discuții cu reprezentanții autorităților poate fi obținut un rezultat cu un grad mai mare de apropiere de adevăr și o mai bună înțelegere a situației și eventual a cauzelor problemelor.

⁵ Desfășurat de CBS AXA cu sprijinul Centrului CONTACT la comanda PNUD în 2006.

⁶ În baza informațiilor publice prin mass-media și pe site-urile organizațiilor.

⁷ Lista persoanelor intervievate este disponibilă la solicitare.

Analiza capacităților și eficienței activităților de advocacy a organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova trebuie efectuată din anumite perspective: capacitățile sectorului asociativ de a desfășura activități de advocacy, existența condițiilor instituționale și legislative necesare activității de advocacy, estimarea receptivității activităților de advocacy din partea sectorului public. Se face o estimare sumară a eficienței activităților de advocacy, căci datele și informațiile relevante colectate oferă doar o perspectivă sumară asupra fenomenului, însă ea este posibilă în baza coroborării metodelor de analiză menționate.

3.1 Capacitățile sectorului neguvernamental în domeniul advocacy

Capacitățile de advocacy reprezintă un aspect-cheie în formularea tacticilor și desfășurarea acțiunilor de advocacy eficiente. Totodată, cunoștințele și deprinderile tehnice nu sunt suficiente pentru promovarea schimbărilor în societate; astfel, capacitățile de leadership pentru schimbare sunt indispensabile pentru acțiunile de advocacy. În această secțiune este analizată așa-numita perspectivă a existenței ofertei de acțiuni de advocacy, în special prezența și ponderea organizațiilor de advocacy și oferta de programe de creare a capacităților de advocacy și leadership.

3.1.1 Organizațiile de advocacy

Capacitatea de advocacy în societate depinde de numărul organizațiilor implicate și de caracterul reprezentativ al acestora în diferite domenii de activitate. Experiența demonstrează că o combinație a activităților de advocacy cu anumite tipuri de activități, cum ar fi prestarea de servicii sau ajutorul umanitar, este neviabilă din punct de vedere managerial, pentru că necesită diferite seturi de competențe și cunoștințe. Prin urmare, în contextul mediului competitiv organizațiile tind să se concentreze pe acțiuni complementare⁸. Acțiunile de advocacy pot fi complementare activităților de analiză și cercetare, dezvoltare a capacităților și, uneori, de consultanță.

Organizațiile de advocacy în Republica Moldova pot fi categorisite (ignorând forma lor juridică) în câteva tipuri (referințele la organizații sunt doar pentru a exemplifica tipologia, nicio organizație menționată nu se încadrează într-o singură categorie):

- organizațiile de advocacy exponente ale altor organizații sau constituenților locali sau regionali care promovează interesele acestora⁹;
- organizațiile de advocacy exponente ale indivizilor constituenților în baza problemei concrete, inclusiv pe principiul profesional¹⁰;
- organizațiile de advocacy de opinie (așa-numitele *think-tankuri*) care nu reprezintă constituenți concreți, dar promovează opinii doctrinare de interes public pe baza analizelor și cercetărilor¹¹;
- organizațiile de advocacy axate pe promovarea anumitor valori, inclusiv a drepturilor omului¹².

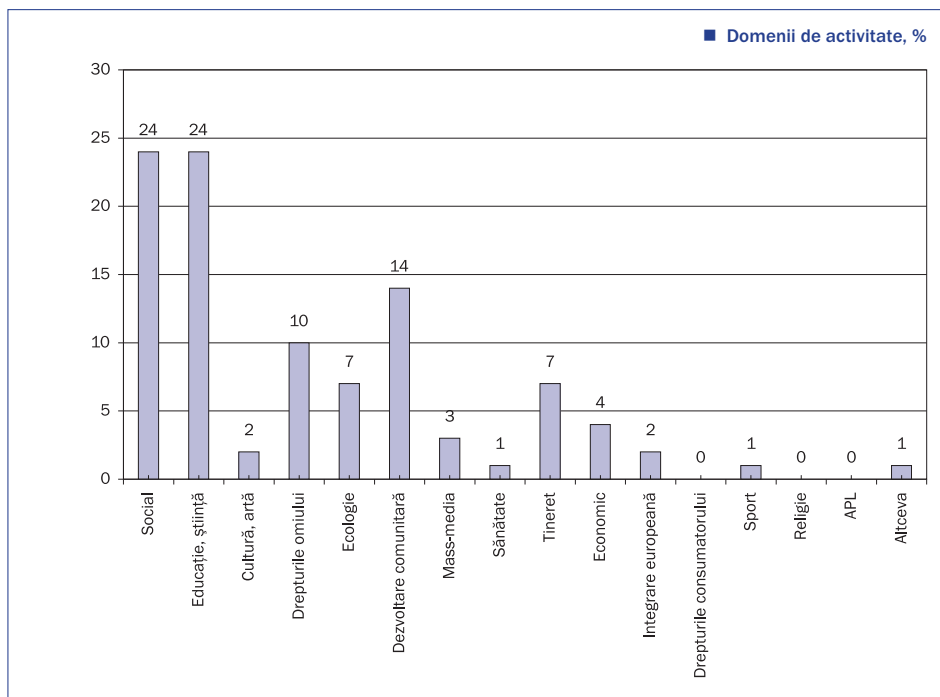
⁸ Ellie Bosch, Ben Haagsma en José Ruijter, *Pitfalls of Multisectoral organizations*, IC Consult, www.icconsult.nl, Jan 2002.

⁹ Exemplu: Federația Națională a Fermierilor din Moldova (FNM), Rețea Social, UniagroProtect, Agroinform, Sindicatele, Mișcarea Ecologică din Moldova (MEM) etc.

¹⁰ Exemplu: Societatea Orbilor, ACAP, Baroul Avocaților etc.

¹¹ Exemplu: IPP (Institutul de Politici Publice), EXPERTGRUP, ADEPT, IDIS Viitorul, Asociația Investitorilor privați.

¹² Exemplu: CReDO, Promo-Iex, LADOM, GenderDoc-M, Access-info, Centrul Independent de Jurnalism etc.

Observăm ca organizațiile de advocacy sunt prezente în diferite domenii de activitate: educație, social, sănătate, economic, agricol-tură etc. Advocacy este o activitate de influențare a politicilor și deciziilor, prin urmare toate sectoarele – în funcție de gradul de organizare, dezvoltare și maturitate – propulsează organizațiile de advocacy.

Poate fi constatată o tendință clară de concentrare a organizațiilor de advocacy în Chișinău, iar motivul principal îl reprezintă focusarea proceselor de politici la nivelul central și necesitatea resurselor substanțiale pentru desfășurarea calitativă a acțiunilor de advocacy. Organizațiile din regiune au un rol complementar sau de sprijin.

Studiul sociologic CBS AXA clasifică organizațiile conform domeniului de activitate, astfel încât organizațiile pentru drepturile omului sau pentru drepturile consumatorului

pot fi catalogate, probabil, ca organizații de advocacy¹³. Coroborarea cu datele despre activitatea de bază cifrează numărul organizațiilor de advocacy la 9,2-9,6%¹⁴, care include organizațiile juridice și organizațiile pentru drepturile omului. Totuși, aceste clasificări sunt neconcludente pentru a estima ponderea și prezența organizațiilor de advocacy în Moldova.

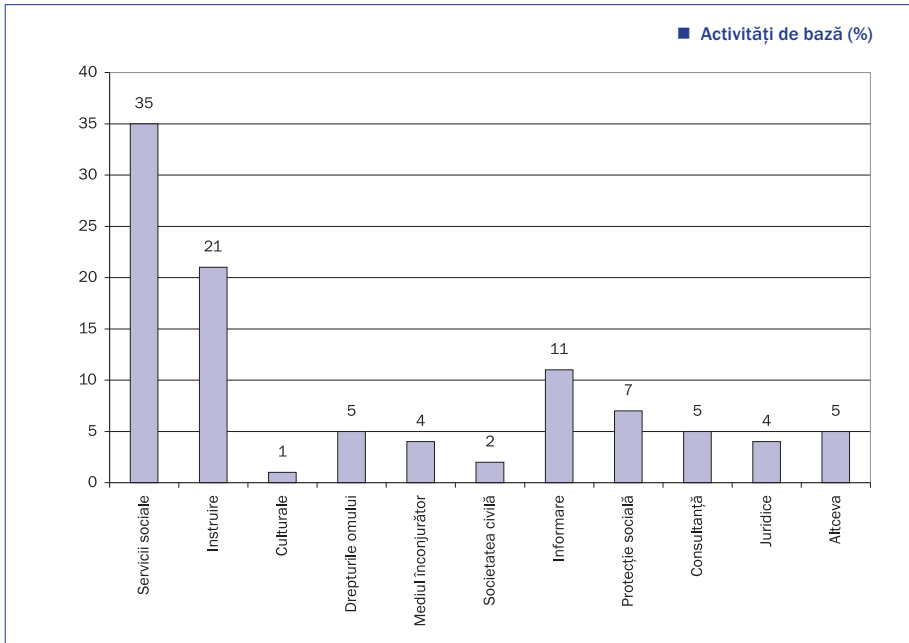
Pentru a oferi o comparație, amintim că numărul organizațiilor de advocacy din România este de 7% din numărul total al ONG-urilor (27 000)¹⁵. Ponderea organizațiilor de advocacy pe plan internațional este de 6%¹⁶ din numărul total al organizațiilor în țările Europei de Est și Centrale și de 3% în statele din Europa Occidentale. Totodată, organizațiile de

¹³ Tabelul 9 al Sondajului.

¹⁴ Tabelul 10.

¹⁵ <http://www.allavida.org/downloads/romreviewrom.doc>

¹⁶ Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector, The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project.

advocacy din Europa Occidentală angajează și implică până la 3,4% din forțe umane din sectorul asociativ, inclusiv voluntarii.¹⁷

Analiza calitativă a prezenței organizațiilor și acțiunilor de advocacy în sectoarele societății relevă prezența organizațiilor și acțiunilor de advocacy în domenii precum justiția și drepturile omului, agricultură, mediul ambiant, protecția socială. Sunt mai puțin reprezentate organizațiile și acțiunile de advocacy în sectoarele sănătății și educației.

3.1.2 Capacitățile de analiză a problemelor și a necesităților

Capacitatea de analiză a problemei este o deprindere-cheie, determinantă în desfășurarea activităților de advocacy. Identificarea necesităților este direct legată de înțelegerea problemelor și a nevoilor grupurilor beneficiare.

Autoevaluarea capacităților de a *studia necesitățile comunității* este în general foarte apreciată de către organizațiile neguvernamentale: peste 58% afirmă că au capacități și 39,5% - în mare măsură, iar organizațiile situate în mediul urban dețin capacități mai sporite¹⁸. Capacitatea respectivă nu distinge/evidențiază acest subiect ca fiind important, decât împreună cu alte necesități. O situație similară apare în cazul *necesității organizării și implicării populației în rezolvarea problemelor*, în care 42% și 49% consideră că organizațiile dețin aceste capacități în mare măsură și, respectiv, în oarecare măsură (organizațiile rurale sunt ușor devansate de cele active în mediul urban).¹⁹

Autopercepția organizațiilor neguvernamentale relevă un grad înalt (peste 90%) al prezenței capacităților de identificare a problemelor și nevoilor societății și grupurilor beneficiare. O auto-percepție atât de înaltă ar fi trebuit să se reflecte în calitatea propunerilor de proiecte pentru

¹⁷ *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector, The Johns Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project.*

¹⁸ Tabelul 26.

¹⁹ Tabelul 26.

acțiuni de advocacy și în calitatea acțiunilor de advocacy. Astfel, autopercepția trebuie comparată cu alte informații obiective menționate sau prin comparație, pentru a trage concluzii cu privire la capacitatea de analiză și identificare a problemelor pentru acțiunile de advocacy.

Totuși, 28,7% și 47,7% dintre organizații consideră că instruirea în domeniu este foarte necesară și, respectiv, necesară în continuare, ONG-urile din mediul rural exprimând o necesitate mai mare de instruire²⁰.

Experiența implementării programelor de instruire în advocacy pe parcursul anilor 2003-2007, cu participarea a peste 200 de reprezentanți²¹ din regiuni și din mediul urban, care au implicat și reprezentanții principalelor organizații de advocacy din țară demonstrează capacități insuficiente de utilizare a instrumentelor și tehnicilor sociale, economice, instituționale de analiză a problemei. Programul de granturi pentru susținerea activităților de advocacy al Fundației SOROS, activ în perioada 2006-2008²², a propus sesiuni de instruire a solicitanților care demonstrează o dată în plus existența capacităților insuficiente în sector.

Experiența efectuării unui număr de câteva zeci de sesiuni pe tema analizei problemelor de advocacy pentru organizațiile medii și bine dezvoltate demonstrează că doar un mic segment (10-15% din participanți) prezintă capacități necesare. Principalele cauze sunt reprezentate de lipsa unei perspective de schimbare în sensul advocacy, însușirea insuficientă a tehnicilor economice, sociale, legale și politice de analiză a problemelor, inclusiv metodele calitative și cantitative. În cele mai multe cazuri, abordarea se bazează pe intuirea diverselor situații.

²⁰ Tabelul 27.

²¹ Programele oferite de www.CReDO.md de scurtă durată în Advocacy intensiv (3-4 zile) finanțate de DFID, IREX (CPP), GIP, Cordiad și programele de lungă durată unde analiza problemelor reprezintă un modul separat finanțat de Eurasia, Cordiad și în baza de plată pentru servicii.

²² <http://www.soros.md/news/576.html>

3.1.3 Capacitățile de influențare a deciziilor și politicilor

Influențarea deciziilor și politicilor constituie esența advocacy. Autoevaluarea ONG-urilor atestă că 28,7% consideră că organizația are capacități dezvoltate și 56,6% - într-o oarecare măsură, organizațiile din mediul rural fiind poziționate mai bine în acest sondaj, probabil din considerentul că interacționează cu autoritățile locale, mai accesibile din toate punctele de vedere²³. Ca argument este prezentat raportul de autoevaluare vizând influența asupra Guvernului și a autorităților centrale, în care doar 5,8% dintre organizații consideră că posedă astfel de capacități în mare măsură și 35,1% - într-o oarecare măsură (organizațiile rurale sunt clar devansate)²⁴.

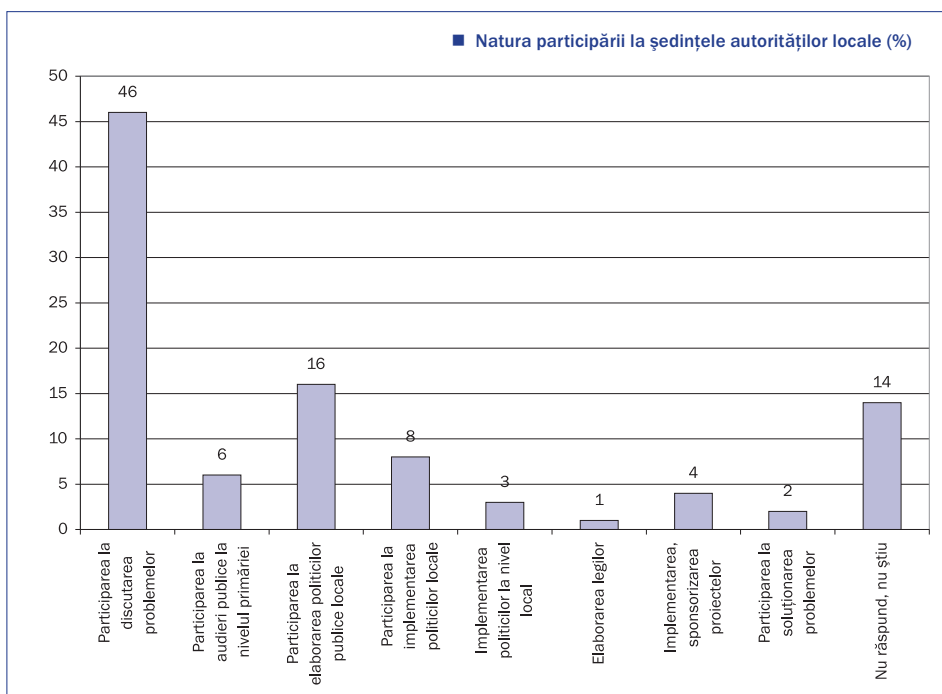
Detalierea tacticilor de advocacy prin autoevaluare²⁵ atestă²⁶, fără deosebiri mari între organizațiile rurale și cele urbane, activități precum întâlnirile naționale și conferințe (54,7%), calitatea de membru al unei rețele naționale (24,8%), mediatizarea informațiilor despre problemele în domeniu (30,2%), participarea în activitatea comisiilor parlamentare (17,6%), iar restul de 4,7% s-au referit la alte metode. Conchidem că în mare parte organizațiile sunt implicate în faza finală de adoptare a politicilor. De altfel, în comisiile parlamentare, conform experienței și practicii actuale, nu poate fi modificat în mod substanțial conținutul politicilor, mai ales al celor în care sunt implicate considerentele financiare. Participarea la activitatea comisiilor parlamentare se

²³ Tabelul 80.

²⁴ Tabelul 80.

²⁵ Pe viitor se recomandă includerea întrebărilor cu referire la tacticile de influențare precum: lobby decizional, campanii mass-media, litigarea judiciară, proteste și demonstrații publice, publicarea rapoartelor și opțiunilor de politici etc., vezi D.Cohen, R.de la Vega, G.Watson *Advocacy for Social Justice*, Oxfam Advocacy Institute, Kumarian Press, 2001, L.VeneKlasen,V.Miller, *A New Weave of Power, People & Politics: The Action Guide for Advocacy and Citizen Participation*.- Oklahoma: World Neighbors, 2002.

²⁶ Tabelul 8.

rezumă în cele mai multe cazuri la audierile publice, care poartă un caracter formal.

Confruntarea datelor din autoevaluare cu informația prezentată de Serviciul Informațional Analitic și de Prognozare al Parlamentului²⁷ pentru anul 2006 conturează o realitate diferită: doar aproximativ 10 organizații neguvernamentale s-au implicat prin expedierea opiniilor și contribuțiilor pe marginea proiectelor de lege discutate în Parlament.

Tabelul 40 al sondajului oferă o informație suplimentară privind tacticile advocacy ale organizațiilor locale și regionale, prin care 37% dintre respondenți participă la ședințele consiliilor locale și 0,7% discută problemele cu autoritățile publice. Tabelul alăturat arată că aproape jumătate din participări sunt de-

terminate de discutarea problemelor locale și 13% pentru elaborarea soluțiilor. 92% dintre cei care au participat la ședințele autorităților au formulat propuneri²⁸, între 1 și 3 propuneri sunt acceptate (14-28%), în timp ce 21% dintre propuneri sunt respinse²⁹.

Aceste date demonstrează că autoevaluarea activismului organizațiilor în vederea influenței deciziilor locale este destul de ridicată. Rezultatele studiului sociologic nu reflectă percepția reprezentanților autorităților publice privind capacitățile de advocacy. Coroborarea informației prezentate cu informațiile calitative despre proiectele de activizare comunitară și locală³⁰ pentru anii 2005-2007 relevă că au fost create capacități bune de

²⁷ Difuzate la Conferința anuală dedicată evaluării Conceptului de cooperare a societății civile cu Parlamentul, decembrie 2006

²⁸ Tabelul 40.

²⁹ Tabelul 42 al Sondajului adițional.

³⁰ USAID (Guvernarea locală și Decentralizarea), IREX (Promovarea participării cetățenilor), Fundația SOROS și Centrul CONTACT (Dezvoltarea comunitară) și altele.

cooperare între autoritățile locale, comunitate și organizațiile neguvernamentale.

Un studiu calitativ³¹, modelat în baza opiniei reprezentanților societății civile, atestă, totuși, o creștere a capacităților de advocacy. În același timp, însă, în comparație cu capacitățile sectoarele din regiunea Europei Centrale și de Sud-Est, capacitățile de advocacy în Moldova rămân încă insuficient dezvoltate.

3.1.4 Oferta de programe de dezvoltare a capacităților de advocacy

În Republica Moldova există oferta programelor de dezvoltare a capacităților de advocacy. Dezvoltarea capacităților este importantă pentru menținerea și regenerarea segmentului activ de organizații în toate sectoarele. Diseminarea informației și transmiterea capacităților de la organizațiile mai experimentate sau din anumite sectoare spre altele, unde aceste capacități sunt dezvoltate mai puțin, este indispensabilă pentru progresul societății.

În prezent, în Moldova există o ofertă a programelor de dezvoltare a capacităților atât prin intermediul prestatorilor din țară³² ai serviciilor de instruire, cât și prin intermediul prestatorilor internaționali.

În Moldova apar sporadic ofertanți de dezvoltare a capacităților din România³³ și Europa Occidentală în cadrul proiectelor de scurtă durată, finanțate în întregime de diverse programe. Organizațiile de referință cu renume în domeniul advocacy apelează la programe internaționale de dezvoltare a capacităților sau prin diverse rețele din care fac parte.

Oferta programelor de dezvoltare a capacităților în advocacy și leadership este în continuare importantă. Actualmente, curricula universitară din Moldova nu oferă programe și cursuri în aceste domenii. În Europa Centrală și Occidentală, capacitățile de advocacy sunt oferite inclusiv prin intermediul unor programe academice, atât de sectorul de consultanță, cât și de cel neguvernamental.

Boxa 2. Practici pozitive. Dezvoltare capacități în advocacy și politici CReDO

CReDO a lansat programele sale de dezvoltare a capacităților de advocacy și leadership în 2003 și 2004. Programul advocacy este elaborat cu sprijinul metodologic al Oficiului Comitetului ONU pentru Drepturile Omului și este actualmente acreditat parțial la Universitatea Newport (SUA). Participarea prevede contribuția financiară de până la 50% din costurile operaționale. Modulele advocacy oferite sunt: 1) Ce este advocacy de politici, 2) Planificarea advocacy, 3) Analiza de politici, 4) Elaborarea managementului politicilor, 5) Lobby legislativ, executiv, 6) Campanii mass-media, 7) Litigii strategice judiciare, 8) Monitorizarea și raportarea, 9) Metode de analiză în politici publice, 10) Acțiuni publice și proteste. CReDO oferă și cursuri de scurtă durată (3-4 zile).

Programul de leadership civic include următoarele module: 1) Leadership și schimbarea în societate, 2) Etică și leadership democratic, 3) Capacitățile personale în leadership, 4) Capacitățile profesionale în leadership, 5) Relația lider-aderent în leadership. Modulele sunt însoțite cu metodologii educaționale și materiale de suport.

Peste 150 de participanți și peste 200 reprezentanți din regiune au beneficiat de programele în advocacy ale CReDO. Programele au consolidat organizațiile existente și au promova crearea organizațiilor noi, devenite deja cunoscute.

³¹ USAID, The 2005 NGO Sustainability Index

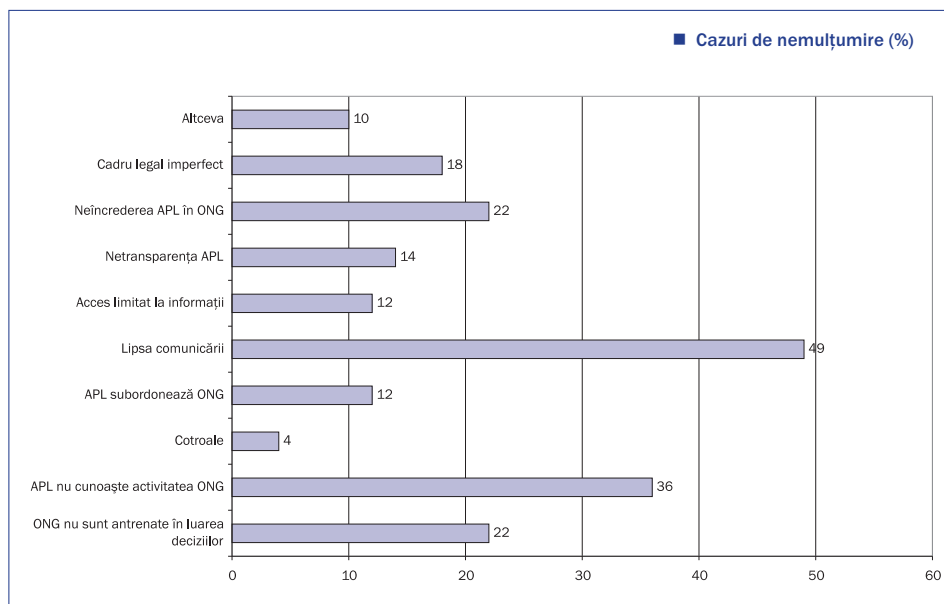
³² www.CReDO.md, <http://leadership.CReDO.md>.

³³ www.irt.ro Institutul Român de training.

3.2 Condițiile de desfășurare a acțiunilor de advocacy

Condițiile de desfășurare a acțiunilor de advocacy sunt caracteristici importante. Acțiunile de advocacy sunt valorificate în condițiile de funcționare a democrației, atunci când instituțiile democratice oferă oportunitatea

Europei³⁴ și diverse organisme internaționale specializate³⁵ există, totuși, suficiente condiții pentru practicarea și valorificarea acțiunilor de advocacy.

manifestării intereselor și opțiunilor din societate. Campaniile de advocacy sunt posibile dacă există media cu un anumit grad de independență pentru a informa publicul despre evenimente, dacă sunt garantate condițiile pentru exercitarea libertății de exprimare și organizarea adunărilor pașnice. Un lobby legislativ și decizional este posibil în condițiile deschiderii Guvernului pentru interacțiune cu reprezentanții diferitelor interese. Prezența judiciarului oferă posibilitatea litigiilor judiciare. Totodată, exercitarea acțiunilor de advocacy pune în aplicare funcționarea instituțiilor democratice și le fortifică funcționalitatea. Deși statutul instituțiilor democratice și situația privind drepturile omului în Moldova sunt apreciate drept critice de către Consiliul

3.2.1 Cererea pentru acțiuni de advocacy

Aici vom analiza acțiunile de advocacy din perspectiva *demand-ului* (existenței necesităților de promovare a intereselor), adică a cererii pentru acțiuni de advocacy care este formată din: necesitățile și problemele cu care se confruntă diverse grupuri și solici-tarea din partea autorităților publice. În anii 2006-2007 s-au produs mai multe schimbări

³⁴ Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (APCE) despre funcționarea institutelor democratice și ale drepturilor omului în Moldova: *ingerințe în raport cu funcționarea mass-media, dominarea executivului, capacitatea redusă a legislativului de a supraveghea executivul*, <http://www.bice.md/?cid=196>.

³⁵ Estimările Freedom House pentru Moldova: *Degradarea situației cu privire la libertatea de exprimare, funcționarea mass-media*.

pozitive, autoritățile publice creând condiții mai favorabile de interacțiune cu societatea civilă. La finele anului 2005, Parlamentul Republicii Moldova³⁶ a adoptat concepția și ulterior mecanismul de realizare a concepției de cooperare cu societatea civilă. Acestea includ comunicarea și consultarea instituțională la nivelul comisiilor parlamentare și biroului permanent al Parlamentului. La finele anului 2006, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene lansează mecanismul de cooperare instituțională cu societatea civilă,³⁷ acest mecanism fiind instrumental pentru promovarea cooperării cu diverse autorități centrale specializate în vederea implementării Planului de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană. În vara anului 2007, Guvernul Republicii Moldova, prin intermediul Ministerului Justiției, a propus crearea mecanismului permanent și legal de cooperare cu societatea civilă.

Evoluțiile menționate evidențiază necesitatea unei implicări mai puternice a reprezentanților societății civile în vederea influențării politicilor și deciziilor guvernamentale, existând cererea de advocacy. Comisiile parlamentare și autoritățile executive centrale au început să practice implicarea și consultarea publică a proiectelor de decizii și politici și plasează pe paginile Web documentele pentru o consultare cu societatea civilă.

Din perspectiva provocărilor și necesităților în societate, cererea pentru acțiuni de advocacy se amplifică datorită mai multor angajamente internaționale asumate de către Moldova: Planul de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, Planul Individual de Acțiuni Republica Moldova – NATO, Strategiile sectoriale de dezvoltare care prevăd obligațiuni pentru implementarea și realizarea obiectivelor concrete în care organizațiile

neguvernamentale și grupurile de interes se implică activ prin acțiuni de lobby, analize de politici, conștientizare prin mass-media. Totodată, poate fi remarcat un grad mai mare de activism civic prin diverse manifestări și proteste publice³⁸, în creștere cu 20-30%/an în perioada 2005-2006.

3.2.2 Deschiderea și gradul de cooperare cu societatea civilă

În afară de dorința declarată și de mecanismele generale, condițiile de desfășurare a acțiunilor advocacy mai depind de prezența culturii și mentalității de cooperare în cadrul instituțiilor publice. La nivel local, 49% dintre reprezentanții societății civile consideră că relațiile cu administrația publică locală sunt suficient de deschise cooperării, în timp ce 45% nu sunt prea mulțumiți.³⁹

Cele mai multe nemulțumiri se datorează insuficienței antrenării a organizațiilor neguvernamentale în procesul decizional, accesul redus la informație, netransparența administrației publice locale și cadrul legal imperfect. Această situație poate avea cel puțin o explicație parțială în faptul că, în opinia intervievaților, doar 35% dintre reprezentanții autorităților sunt informați despre activitatea ONG-urilor și peste 51% sunt informați insuficient⁴⁰. Aici am putea identifica o altă posibilă cauză: lipsa modelelor pozitive de cooperare dintre sectoare și înțelegerea insuficientă a caracterului util al organizațiilor neguvernamentale. În perioada 2005-2007, în Moldova, pentru autoritățile locale au fost demarate mai multe proiecte axate pe transferul de cunoștințe și *know how* în cooperarea eficientă, parteneriatul și valorificarea contribuțiilor sectorului

³⁶ Vezi <http://www.parlament.md/news/civilsociety>

³⁷ Vezi <http://www.mfa.md/img/docs/memorandum-pri-vind-cooperarea-in-procesului-integrarii-europene.pdf>

³⁸ Numărul de activități publice și proteste, vezi Raportul tematic al Centrului pentru Drepturile Omului www.ombudsman.md

³⁹ Tabelul 63 al Sondajului.

⁴⁰ Tabelul 65 al Sondajului.

neguvernamental, având drept exemplu practica țărilor din Europa Centrală.

Comunitatea donatorilor a susținut proiecte de cooperare și de stimulare a contribuției societății civile în procesul de guvernare prin proiecte de transparentizare a autorităților centrale⁴¹. Aceste inițiative au creat stimulente pentru o cunoaștere mai bună a capacităților sectorului neguvernamental de către sectorul guvernamental, în procesul de elaborare a politicilor.

În cele mai multe cazuri, această practică poartă un caracter formal, astfel încât aspectul participativ este mai important decât conținutul propunerilor și al soluțiilor.

3.2.3 Evaluarea condițiilor legislative și instituționale ale cadrului legislativ

Constrângerile legislative și instituționale reprezintă în continuare un impediment important în desfășurarea acțiunilor de advocacy. Organizațiile neguvernamentale specializate au inițiat propuneri concrete pentru formarea și consolidarea cadrului legislativ

Obiectivul acțiunii de advocacy este acțiunea eficientă asupra problemei sociale care a generat această acțiune. În realitate, însă, în cele mai multe cazuri, acțiunile de advocacy au obiective mai restrânse, urmărind ca obiectiv oprirea sau modificarea anumitor propuneri decizionale sau consolidarea sprijinului din partea societății pentru anumite acțiuni. Astfel, eficacitatea acțiunilor advocacy trebuie măsurată în funcție de obiectivele

⁴¹ Ambasada SUA (granturile mici pentru fortificarea interacțiunii cu Parlamentul), DFID (integrarea europeană), Fundația SOROS și Sida (proiecte de advocacy și de integrare europeană), Fundația Eurasia (integrarea europeană) etc.

și instituțional necesar asigurării unei mai mari transparențe și a unui caracter inclusiv al procesului de elaborare a politicilor. Deocamdată aceste eforturi nu s-au soldat cu rezultatele dorite.⁴²

Deși există o Lege cu privire la accesul la informație și au fost adoptate reglementări ce favorizează implicarea și consultarea părților interesate⁴³, totuși, principalele constrângeri legislative se referă la netransparența proceselor decizionale executive în cadrul autorităților centrale (reuniunile publice, anunțarea agendelor, rezultatelor discuțiilor, înaintarea propunerilor etc.), nepublicarea proiectelor de legi și a proiectelor de politici pe tot parcursul elaborării documentelor, lipsa notelor informative și informațiilor cu privire la contribuțiile părților interesate și pozițiile acestora.

Din perspectiva instituțională, lipsesc procedurile de implicare a reprezentanților părților interesate la etapele inițiale, evaluarea impactului asupra acestora, argumentarea consecventă a opțiunilor de politici sau de reglementare.

3.3 Eficacitatea eforturilor de advocacy

propuse⁴⁴ și condițiile rezonabile de desfășurare a acțiunilor. Acțiunile de advocacy ajung doar în cazuri excepționale să realizeze o schimbare în favoarea grupului constituent

⁴² Vezi propunerea Eco-tiras <http://www.eco-tiras.org/>, Propunerea CReDO. <http://www.credo.md/pagini/stiri.php?limba=rom&id=288> (referire la autoritățile centrale executive) și comună ADEPT, CReDO (cu referire la activitatea de comisiilor parlamentare), Acces-Info în cooperare cu un șir de organizații neguvernamentale <http://www.acces-info.org.md/index.php?cid=139>.

⁴³ Vezi Hotărârea de Guvern nr. 1230 (decembrie 2006) cu privire la evaluarea impactului regulatoriu și Hotărârea de Guvern (ianuarie 2007) cu referire la elaborarea documentelor de politici.

⁴⁴ L.VeneKlasen, V. Miller, *A New Weave of Power, People & Politics: The Action Guide for Advocacy and Citizen Participation*. Oklahoma: World Neighbors, 2002.

Boxa 3. Practici pozitive. Advocacy pentru promovarea noii Legi cu privire la televiziunea publică (2006-2007)

Organizațiile în domeniul mass-media din Moldova - Centrul Independent de Jurnalism, APEL, Asociația Presei Independente, Acces-Info, Comitetul pentru Libertatea Presei – au elaborat printr-un efort participativ, cu susținerea altor organizații în domeniul drepturilor omului, un proiect de lege care ar reforma televiziunea publică în vederea garantării autonomiei și independenței instituției pentru a se conforma recomandării Consiliului Europei. Proiectul de lege a fost elaborat și dezbătut pe larg în societate. A fost realizată o amplă campanie mediatică de conștientizare. Proiectul de lege a fost susținut de partidele de opoziție și a fost introdus ca inițiativă legislativă și supus dezbaterilor ca o variantă alternativă a legii. Experții Consiliului Europei au apreciat calitatea proiectului. Unele elemente-cheie ale proiectului au fost preluate pentru versiunea finală a legii adoptate de către Parlamentul Republicii Moldova.

sau a interesului public perceput. Deseori, rezultatul acțiunilor de advocacy nu este cel pe care și-l propune inițiatorul acțiunii.

Procesul politic al deciziilor și politicilor avantajează grupurile și interesele dominante, iar acțiunile de advocacy încearcă astfel să recurgă la o distribuție mai echitabilă a resurselor, luarea în considerație a situației extrem de dezavantajate, atenționarea asupra posibilelor consecințe negative folosind instrumentele societății democratice. Prin urmare, pot fi obținute în mod real doar modificarea parțială a deciziei inițiale, amânarea anumitor procese, includerea anumitor părți interesate în proces sau rectificarea conținutului politicilor. Rareori sunt obținute rezultate de schimbări majore. Cel mai mare impact îl înregistrează, totuși, aplicarea exercițiului democratic de participare, aducerea la cunoștință a anumitor impacturi și interese, consolidarea opiniei sau poziției, prezentarea opiniilor alternative și a argumentelor alternative. Aceste ultime rezultate ale acțiunilor de advocacy sunt produsele cele mai durabile, învață cetățenii exercitarea și funcționarea în practică a democrației în societate, reprezentând premise pentru schimbări mai substanțiale pe viitor și fortificarea funcționării democrației actuale.

Sub aspectul procesului pot fi distinse două situații generice de advocacy: 1) implicarea și influențarea de către organizații a strategiilor, programelor în curs de elaborare de către

autoritățile centrale care implică și solicită contribuția societății civile⁴⁵, și 2) inițierea de societatea civilă a unor propuneri de modificare a situației.

Din prima categorie fac parte documente de importanță națională, în opinia organizațiilor intervievate cele mai vizibile fiind Strategia de Creștere Economică și Reducere a Sărăciei, Strategia de Tineret, Strategia „Satul Moldovenesc”⁴⁶. Celelalte strategii și documente de politici au fost remarcate mai puțin de participanții la studiu, iar 40% dintre intervievați nu cunoșteau nici o strategie națională. Doar 35% dintre organizațiile neguvernamentale intervievate au participat la elaborarea acestor strategii⁴⁷.

A doua categorie a acțiunilor de advocacy reprezintă cazurile clasice de advocacy. Prezentăm din această categorie câteva dintre cele mai vizibile inițiative de advocacy, orientate pe probleme de politici cu combinarea diferitelor tactici de advocacy. De la analiza problemelor și elaborarea alternativelor de politici, implicarea mass-media pentru conștientizare și lobby direct pe lângă organele decizionale, aceste acțiuni de advocacy s-au desfășurat în perioada anilor 2006-2007 și au fost inițiate în principal de către organizațiile neguvernamentale:

⁴⁵ Tradițional nu ar fi calificate ca acțiuni de advocacy inițiate de organizațiile neguvernamentale.

⁴⁶ Tabelul 49 al Sondajului adițional.

⁴⁷ Tabelul 53 Sondajului adițional.

- Aprobarea noii Legi cu privire la televiziunea publică⁴⁸.
- Schimbarea modalității de subvenționare⁴⁹.
- Ratificarea Convenției privind controlul politicilor de produse din tutun⁵⁰.
- Adoptarea noului Cod al Audiovizualului⁵¹.
- Adoptarea Planului de combatere a traficului de ființe umane⁵².
- Promovarea ratificării Protocolului opțional la Pactul cu privire la drepturile civile și politice⁵³.
- Adoptarea legislației cu privire la descentralizarea fiscală (două inițiative)⁵⁴.
- Promovarea ratificării mecanismului de plângeri individuale contra torturii în baza Convenției contra Torturii⁵⁵.
- Adoptarea mecanismului național de prevenire a torturii în baza Convenției contra Torturii⁵⁶.
- Modificarea Legii cu privire la asociațiile obștești⁵⁷.
- Adoptarea legislației cu privire la egalitatea genurilor⁵⁸.
- Ridicarea taxelor la export pentru producătorii agricoli⁵⁹.
- Legislația cu privire la transparența executivă și decizională⁶⁰.
- Proiectul de Lege cu privire la libertatea de exprimare⁶¹.

⁴⁸ Promotori: CIJ, APEL, API, Acces-Info, Comitetul pentru Libertatea Presei etc.

⁴⁹ Coaliția pentru Dezvoltare Rurală, compusă din Centrul CONTACT, Agroinform, IDIS Viitorul etc. www.del.md

⁵⁰ Coaliția Antitutun formată din Tineri și Liberi, CReDO, AstaDA, Rețea Social etc.

⁵¹ Promotori: CIJ, APEL, API, Acces-Info, Comitetul pentru Libertatea Presei etc.

⁵² O coaliție largă cu participarea organismelor internaționale.

⁵³ CReDO, www.CReDO.md.

⁵⁴ IDIS Viitorul, www.viitorul.org și aparte Coaliția pentru Descentralizare Fiscală, formată din Business Consulting Institute, INRECO etc., <http://www.dfm.md>

⁵⁵ CReDO, www.CReDO.md.

⁵⁶ Amnesty International, Promo-Lex, Memoria, CReDO.

⁵⁷ Eco-Tiras, Amnesty International, CReDO, ADEPT.

⁵⁸ GenderCentru

⁵⁹ Coaliția pentru Dezvoltare Rurală, formată din Centrul CONTACT, Agroinform, IDIS Viitorul etc., www.del.md

⁶⁰ Access-Info, CReDO, IDIS Viitorul, Transparency International, Rețea Social etc.

⁶¹ CIJ.

- Modificarea regulamentului comisiilor parlamentare pentru a asigura participarea părților interesate⁶².
- Adoptarea politicilor nediscriminatorii⁶³.

Discuțiile cu factorii decizionali din cadrul câtorva ministere reprezentative⁶⁴ despre acțiunile de advocacy ale ONG, privind eficacitatea acestora, au identificat atitudini și opinii multipolare. Spectrul opiniilor este larg, de la recunoașterea și exprimarea importanței contribuției la procesul decizional din partea societății civile, elaborarea politicilor concrete și prezentarea înțelegerii și intereselor diferite, până la percepția negativă asupra necesității gestionării proceselor și acțiunilor suplimentare. În foarte multe cazuri, factorii decizionali își exprimă dorința de a beneficia de contribuții mai calitative și mai concrete din partea societății civile și, totodată, de o atitudine mai echilibrată și constructivă⁶⁵.

Eficacitatea acțiunilor de advocacy. Indicatori de evaluare a eficacității acțiunilor advocacy:

- intensitatea acțiunilor de advocacy;
- gradul de implicare în acțiunile de advocacy a diferiților actori interesați;
- calitatea desfășurării acțiunilor prin utilizarea diferitelor tactici complementare;
- percepția legitimității acțiunilor din partea societății;
- rezultatele obținute în urma acțiunilor de advocacy;
- comparația cu situația din alte țări din regiune, la aceleași compartimente.

⁶² ADEPT, CReDO.

⁶³ Consiliul Național al Tineretului din Moldova, Gender-Doc-M, CReDO, Centrul Național al Romilor, LADOM etc.

⁶⁴ Interviu nestructurate cu reprezentanții factorilor de conducere în cadrul Ministerelor Justiției, Sănătății, Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Agriculturii și Industriei Alimentare, Economiei și Comerțului, Afacerilor Externe și Integrării Europene.

⁶⁵ Deseori reprezentanții societății civile urmăresc scopul de manifestare în public și de obținere a vizibilității fără a contribui la conținutul procesului decizional.

Boxa 4. Practici pozitive. Advocacy pentru amendamente la proiectul de Lege cu privire la asociațiile obștești

ADEPT, Amnesty International, CReDO, Eco-tiras și alte organizații neguvernamentale s-au implicat activ în discutarea și influențarea proiectului de lege elaborat de către Ministerul Justiției și propus Parlamentului ca inițiativă legislativă. Proiectul de lege viza modificările de înregistrare a organizațiilor, condițiile de raportare, funcționarea internă și altele. Organizațiile implicate au formulat separat analize individuale cu privire la amendamente și le-au expediat Parlamentului. Opiniile lor au fost însoțite de o mediatizare a poziției susținute și a efectelor negative ale modificărilor. Reprezentanții organizațiilor au solicitat o întrevvedere cu Președintele Parlamentului și comisii responsabile. Mediile de informare au difuzat informații despre discuțiile publice asupra amendamentelor și despre poziția ONG-urilor. Organizațiile neguvernamentale au discutat în direct cu conducerea Parlamentului și au reușit să obțină amânarea aprobării amendamentelor în a doua lectură, datorită unei cooperări cu comisii parlamentare relevante, care au luat în considerație opiniile organizațiilor neguvernamentale. În final, amendamentele au fost aprobate, însă cele mai problematice articole au fost eliminate.

Estimările calitative au relevat că în perioada anilor 2005-2007, în comparație cu anul 2000, în Moldova a sporit intensitatea acțiunilor de advocacy ale ONG. Această evoluție se datorează capacităților mai bune și numărului mai mare de organizații care se implică, precum și condițiilor mai facile de desfășurare. Organizațiile au devenit mai abile în utilizarea diferitelor tactici de advocacy: deseori sunt efectuate analize ale situației, sunt implicate mass-media, este efectuat un lobby cu propuneri tehnice concrete pe lângă

factorii decizionali, sunt implicați mai mulți actori interesați de problema respectivă.

În comparație cu situația altor țări, acțiunile de advocacy din Moldova rămân deocamdată activități accesibile unui segment redus de organizații neguvernamentale, numărul lor fiind limitat la aproximativ 30 de ONG-uri. Acestea se reunesc frecvent pentru a-și consolida eforturile comune în vederea obținerii unui impact sporit al acțiunilor.

3.4 Concluzii și recomandări

Sectorul neguvernamental din Moldova își consolidează capacitățile de advocacy, astfel încât există deja exemple și experiențe pozitive. Numărul organizațiilor care practică advocacy este deocamdată limitat și în viitorul apropiat situația se va menține fără schimbări calitative.

Sprrijinirea programelor de dezvoltare a capacităților de advocacy este un factor esențial pentru viitor. În acest sens, programele calitative de prestatori ai serviciilor din țară sunt preferabile programelor disponibile din partea prestatorilor internaționali pentru că oferă o cunoaștere a particularităților proceselor decizionale din Moldova. Există condiții

de desfășurare a acțiunilor de advocacy; acestea devin mai bune atât din perspectiva deschiderii autorităților, cât și din perspectiva proceselor și obligațiilor internaționale. Principalele constrângeri se referă la transparența insuficientă în procesul de luare a deciziilor. Crearea condițiilor instituționale prin adoptarea legislației privind transparența decizională și evaluarea impactului actului decizional vor spori eficiența acțiunilor de lobby.

Practicile pozitive de advocacy se extind, iar popularizarea acestora se poate realiza prin programe de instruire și prin includerea lor în ghidurile cu studii de caz.

capitolul **IV**

TRANSPARENȚA ȘI IMAGINEA ORGANIZAȚIILOR NEGUVERNAMENTALE

4.1 Transparența sectorului neguvernamental

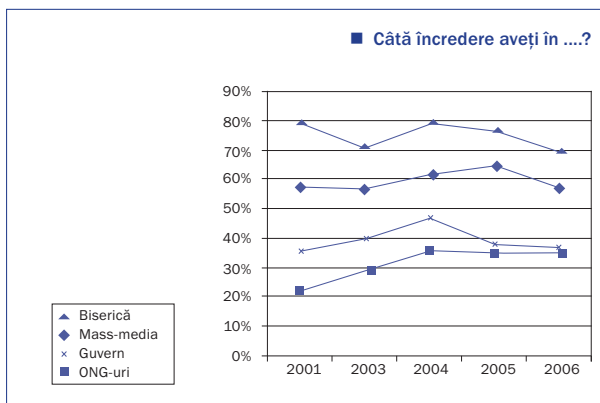
4.2 Imaginea sectorului neguvernamental

4.3 Concluzii și recomandări

Crearea și menținerea unei imagini pozitive este un proces de durată, ce implică eforturi multilaterale, chiar dacă în mare parte depinde de factori interni, se formează într-un context mai amplu și în baza unor percepții extra-organizaționale. Specificul activității organizațiilor neguvernamentale solicită înalte standarde și valori etice, iar consolidarea imaginii acestui sector nu poate fi redusă doar la metode și tehnici de marketing și relații publice.

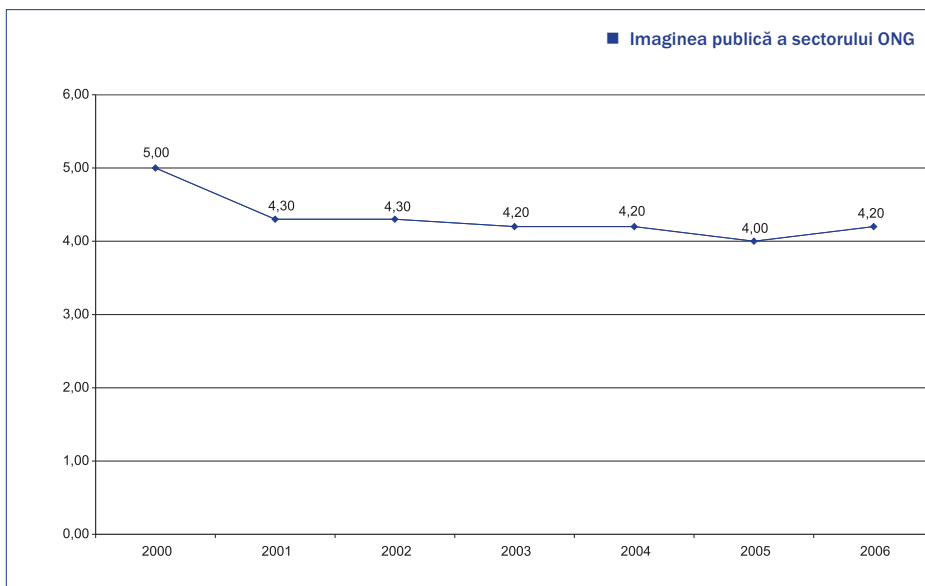
În Republica Moldova, organizațiile neguvernamentale sunt caracterizate de una din cele mai scăzute rate de încredere⁶⁶ a populației, ce înregistrează o creștere nesemnificativă de-a lungul anilor. Aceeași situație este reflectată și de evaluarea imaginii publice a sectorului neguvernamental în Moldova⁶⁷.

Insuficiența de credibilitate și vizibilitate reprezintă doar o parte din factorii care, la moment, condamnă conturarea clară a societății civile în ipostaza sa de cel de-al treilea sector în Republica Moldova. Imaginea organizațiilor neguvernamentale este condiționată de o multitudine de factori: identitatea organizației, integritatea și reputația acesteia, nivelul de performanță și calitatea serviciilor prestate, managementul și cultura organizațională, mijloacele și strategiile de comunicare etc.

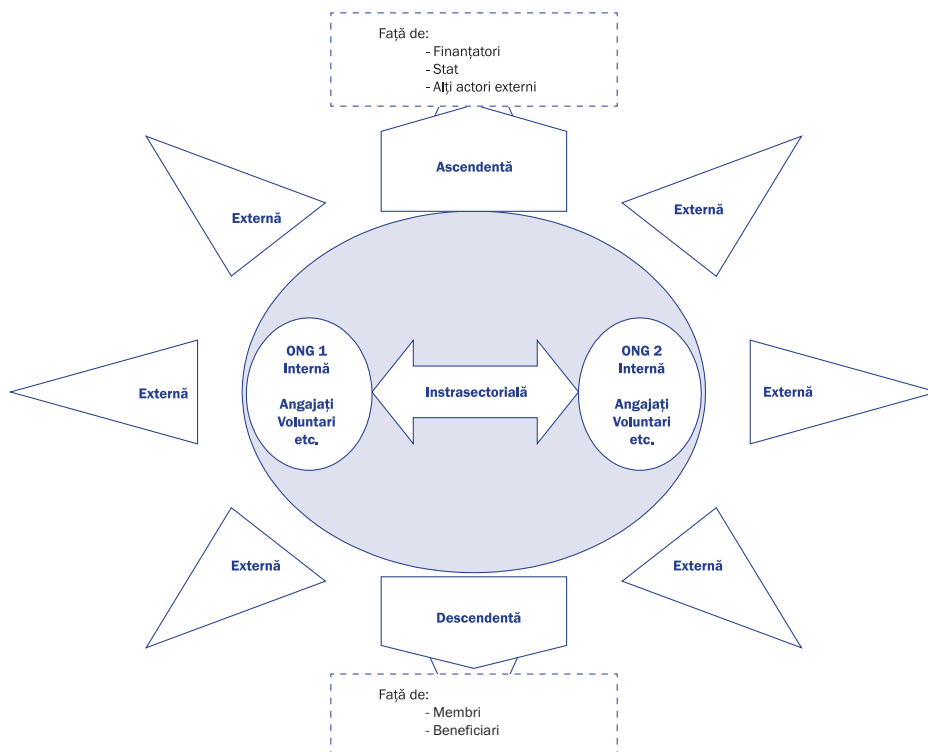

⁶⁶ Barometrul de Opinie Publică, realizat de Institutul de Politici Publice.

⁶⁷ NGO Sustainability Index, USAID.

■ Tipologia responsabilității și transparenței în sectorul neguvernamental

Un aspect esențial în acest sens îl reprezintă și nivelul de transparență, ce se află într-o relație de interdependență cu responsabilitatea asumată de organizațiile neguvernamentale. Transparența și responsabilitatea presupun multiple aspecte, în special, în cazul societății civile, care include mai mulți constituenți. Analizând în ce mod și în fața cui sunt responsabile ONG-urile, se conturează o clasificare a formelor de responsabilitate implicate:

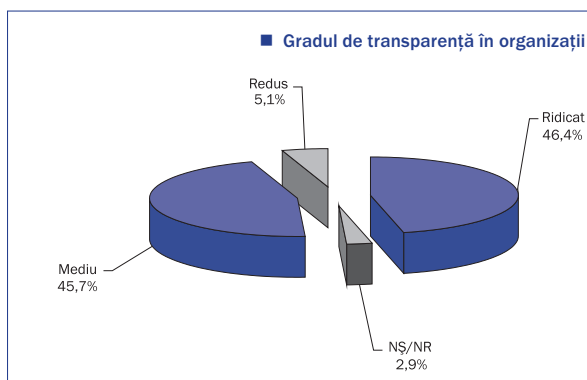
- către nivelele ascendente (finanțatori, donatori, stat și alți actori externi) și cele descendente (beneficiari, membri);
- către așa-numitul nivel orizontal sau intrasectorial, care indică în ce măsură sunt responsabile și transparente ONG-urile între ele;
- către mediul extern (diverse sectoare și societate la general) și cel intern (angajați și voluntari);
- sub aspect financiar și al performanței;
- responsabilitatea funcțională (cu referire la resursele utilizate, rezultatul imediat) și responsabilitatea strategică (impactul de lungă durată).

Nivelul de transparență și imaginea sectorului asociativ implică, astfel, o multitudine de elemente constitutive, mai mult sau mai puțin tangibile, de natură intra și extra-organizațională.

4.1 Transparența sectorului neguvernamental

Nivelul de transparență al sectorului neguvernamental este un indicator al gradului de dezvoltare și unul din elementele esențiale în asigurarea unei imagini pozitive la nivel organizațional și sectorial. Conform percepției reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, gradul de transparență al sectorului este relativ înalt. Astfel, 46,4% din ONG-uri apreciază gradul de transparență al organizației drept ridicat. Tot atâtea organizații consideră nivelul de transparență ca fiind mediu și doar 5,1% afirmă că transparența este redusă.

O evaluare obiectivă a gradului de transparență demonstrează însă o autoapreciere exagerată a reprezentanților ONG-urilor. Astfel, analiza mecanismelor de asigurare a transparenței și a responsabilității organizațiilor neguvernamentale conturează o imagine diferită la acest capitol. Un indicator în acest sens îl constituie și refuzul unei ponderi de aproape o treime din organizațiile chestiona-

te de a oferi informații privind mărimea totală a bugetului.⁶⁸

Afirmația este confirmată și de datele obținute prin metodele calitative aplicate, care au semnalat acuzații la adresa societății civile:

„Este un domeniu destul de slab, la moment, cel al ONG-urilor... Și noi am văzut că foarte multe ONG-uri nu au această practică (Nota: cu referire la practica de raportare și transparență financiară), chiar și ONG-urile mai mari care au fonduri, poate mai mult la cerința unui donator sau dacă este solicitat acest lucru” (reprezentant instituție finanțatoare).

Autoevaluarea și autopercepția organizațiilor neguvernamentale se dovedește una destul de înaltă, majoritatea reprezentanților intervievați poziționându-se ca organizație cu experiență, ce activează intens și în interesul societății, apolitic, fără datorii la buget, transparent, având cadre calificate. Pentru formularea unei aprecieri obiective a gradului de transparență a ONG-urilor din Moldova în relațiile cu beneficiarii, donatorii și publicul larg, este necesară o analiză a mecanismelor utilizate în acest sens și a funcționalității acestora.

4.1.1 Mecanisme de asigurare a transparenței și a responsabilității

Transparența sectorului neguvernamental nu se rezumă doar la raportarea financiară și la accesul publicului la informații despre activitatea organizației, ci implică implementarea unor mecanisme capabile să evalueze responsabilitatea față de misiunea și obiectivele propuse și față de interesele constituenților principali.

⁶⁸ În cazul unei organizații din patru (24,4%) care a refuzat să ofere informații despre mărimea bugetului, se poate afirma că organizația nu a avut buget, deoarece a fost creată abia în anul 2005 (16,1%) sau chiar în anul 2006 (7,3%).

Mecanisme interne

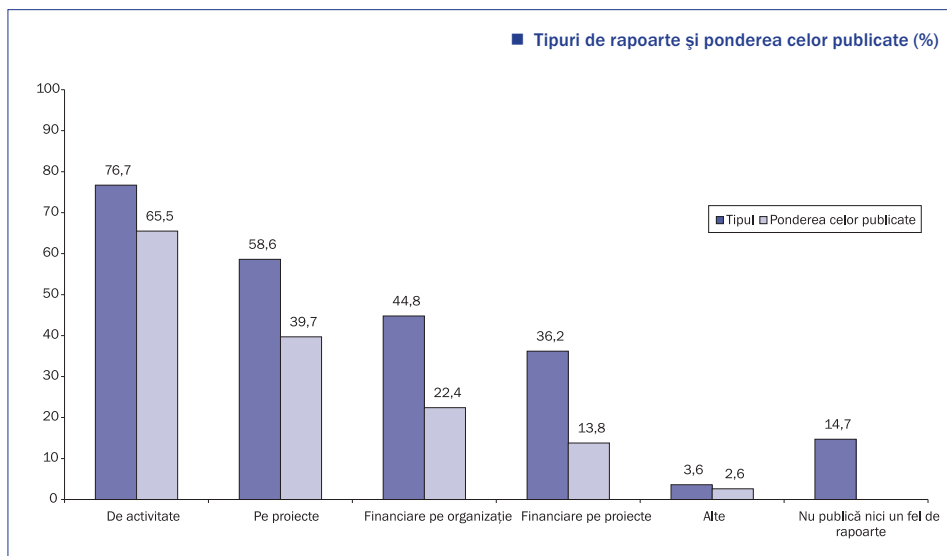
Rapoartele financiare și de activitate sunt o practică asimilată de majoritatea organizațiilor chestionate (84,1% din eșantionul adițional), doar 15,9% declarând că nu elaborează nici un fel de rapoarte. Rata înaltă de întocmire a rapoartelor este parțial un rezultat al cerințele finanțatorilor în procesul de oferire a granturilor, care sunt principala sursă de finanțare a majorității ONG-urilor.

Analizând ponderea raportărilor practice, constatăm că responsabilitatea financiară este mai puțin dezvoltată. Datele studiului reflectă o discrepanță semnificativă între frecvența elaborării rapoartelor de activitate practicate de marea parte a ONG-urilor (76,7%) și a rapoartelor financiare, elaborate doar de 44,8% din organizații. Această tendință este prezentă atât în cazul raportării la nivel de organizație, cât și la nivel de proiect.⁶⁹ Rata scăzută a transparenței financiare este ilustrată și de refuzul unui sfert din organizațiile chestionate (24,4%) de a oferi un răspuns privind mărimea bugetului.

Cu referire la calitatea rapoartelor prezentate, se evidențiază o raportare mai ales la nivel de activități, resurse utilizate și rezultate imediate și mai puțin la nivel de eficiență și impact. Deseori, rapoartele elaborate nu includ date privind schimbarea realizată sau raportul dintre cost și beneficiu etc. O evaluare a responsabilității strategice a organizațiilor neguvernamentale este dificilă și din cauza ratei scăzute a rapoartelor la nivelul organizațiilor, comparativ cu cele pe marginea proiectelor.

Caracterul funcțional al rapoartelor în calitate de mecanisme ale responsabilității și transparenței este condiționat astfel de posibilitatea accesului public la datele pe care le prezintă. În acest context, ponderea rapoartelor publicate indică un nivel scăzut de

⁶⁹ Tabelul 7 al Sondajului adițional.

transparență a organizațiilor, în special, privind datele financiare. Doar fiecare al doilea raport financiar pe organizație și pe proiect este publicat.

financiare, informațiile referitoare la sursele de venit și bugetul anual al organizației.

Tabel 7. Structura bordurilor ONG

Reprezentanți în bord	General
ai comunității	83.0%
ai grupului de beneficiari	6.2%
ai donatorilor	2.4%
ai altor ONG-uri	3.9%
ai rețelelor de ONG-uri	1.2%
ai administrației publice locale	2.7%
alte	0.8%

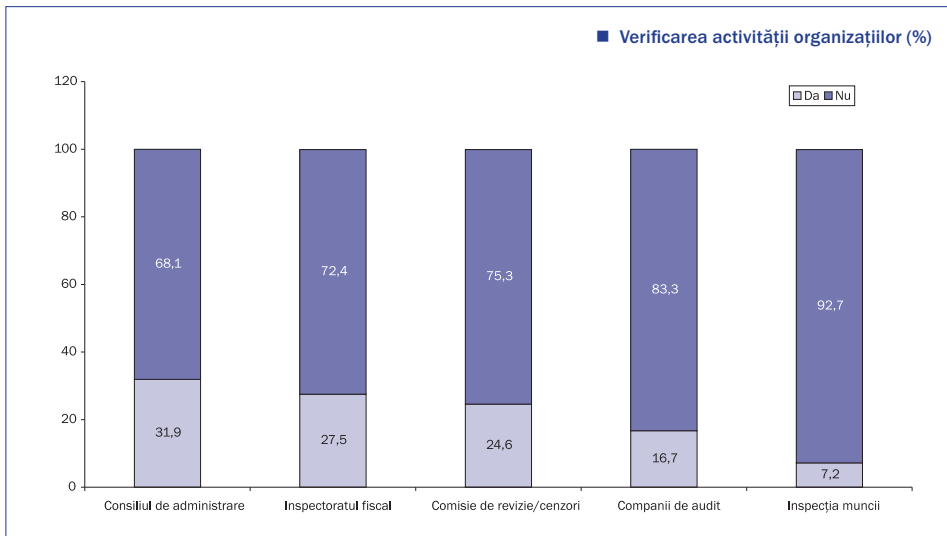
Accesul limitat al publicului la datele rapoartelor este confirmat și de canalele de distribuție preferate de ONG-uri, care publică rapoartele în buletinul organizației (39,5%), le distribuie la întruniri (18,4%), iar 14,7% au declarat că nu fac publice rapoartele elaborate⁷⁰. Foarte puține organizații au plasat rapoarte pe paginile Web, o raritate fiind mai ales datele

În mare parte, rapoartele sunt prezentate doar instituțiilor donatoare și bordului organizației și mai puțin membrilor, beneficiarilor și publicului larg, fapt ce indică o lipsă a unei responsabilități descendente a organizațiilor.

Un alt mecanism intern de asigurare a responsabilității și a transparenței se regăsește în structura organizațională și vizează organul de guvernare. Astfel, existența unui bord/comitet/consiliu de conducere, care își exercită funcțiile conform unui regulament, este atestată în 78,3% din ONG-urile chestionate. Bordul este ales în medie pe trei ani⁷¹ și este compus din 7-8 persoane. Componența bordului ONG-urilor indică un grad înalt de reprezentativitate a membrilor comunității. În proporții considerabil mai mici aici sunt reprezentanții ai beneficiarilor, ai altor ONG-uri, ai donatorilor și ai administrației publice locale. Printre membrii bordurilor, de obicei nu se regăsesc reprezentanții mass-media, ai bisericii sau ai sectorului privat.

⁷⁰ Tabelul 9 al Sondajului adițional

⁷¹ Tabelul 32 al Sondajului adițional

În pofida datelor aparent pozitive privind standardele de guvernare, activitățile în care este implicat bordul sunt simptomatice pentru înțelegerea eronată a rolului și a responsabilităților pe care ar trebui să și le asume această structură. Bordul majorității organizațiilor neguvernamentale din Moldova participă la activități legate nemijlocit de management, cum ar fi discutarea și aprobarea bugetului, pregătirea raportului de activitate anual etc.⁷²

În cadrul metodelor calitative aplicate (focus-group și interviuri cu reprezentanți ai ONG-urilor), a fost menționat gradul modest de funcționalitate a bordului. Cauzele acestei situații, în opinia celor intervievați, se rezumă în mare parte la următoarele:

- crearea bordului este determinată în majoritatea cazurilor doar de necesitatea înregistrării ONG-ului (procedură care presupune existența unui bord), ceea ce conduce la apariția unui bord „care există doar pe hârtie”, compus deseori din „rude sau prieteni ai celor ce au inițiat ONG-ul”, „persoane care nu au nici un interes pentru activitatea organizației”;

⁷² Tabelul 33 al Sondajului adițional

- necunoașterea rolului și a beneficiilor constituirii unui bord independent, competent, constituit din membri „influenți și notorii”;
- dificultatea atragerii și motivării persoanelor competente și influente în bord, deoarece „În sectorul non-profit, odată ce se creează bordul este aceeași percepție că aici este un domeniu unde nu se fac bani și deci nu se investesc, de aici vine în mare parte starea de stagnare”.

Astfel, deși existent în majoritatea organizațiilor, în multe cazuri bordul nu își exercită funcțiile de bază, printre care și cea de mecanism intern de monitorizare și evaluare, de responsabilitate față de valorile, misiunea și obiectivele strategice ale organizației etc. În cele mai multe organizații lipsește practica întocmirii proceselor verbale ale ședințelor și ale deciziilor bordului.

Situația este similară și în cazul comisiei de cenzori care a verificat activitatea doar într-un sfert din numărul organizațiilor (24,6%)⁷³,

⁷³ Tabelul 19 al Sondajului adițional.

iar consiliul de administrație – în mai puțin de o treime (31,9%).⁷⁴

Mecanisme externe

Mecanismele externe de evaluare a activității organizațiilor neguvernamentale se rezumă în mare parte la verificarea aspectelor fiscale. ONG-urile a căror activitate este supusă unor controale reprezintă o minoritate și acest lucru se explică, de altfel, prin activitățile lipsite de regularitate ale multor organizații.

Table 8. Modalitatea de audit

Modalitatea de audit	%
Efectuează auditul intern	47,8%
Nu efectuează audit	31,9%
Apelează la serviciile unei companii de audit	10,9%
Folosește ambele variante	5,1%
Non-răspuns	4,3%

În ultimii doi ani, inspectoratul fiscal a verificat fiecare a patra organizație (27,5%)⁷⁵, mult mai puține fiind supuse controlului de către o campanie de audit (16,7%)⁷⁶. Auditul extern, ce constituie o evaluare detaliată și obiectivă a activității financiare a unei organizații, rămâne un „privilegiu” al ONG-urilor cu bugete anuale considerabile și proiecte de amploare: 73,9%⁷⁷ dintre organizații nu fac niciodată audit extern și numai 12,3% practică anual auditul financiar. De regulă, auditul este realizat intern (47,8%), iar în 31,9% dintre ONG-uri acesta nu este efectuat deloc. Organizațiile care practică auditul și evaluarea proiectelor indică donatorii drept sursă principală de acoperire a cheltuielilor pentru acest proces, fapt ce sugerează interesul și susținerea finanțatorilor în acest sens.

⁷⁴ Tabelul 21 al Sondajului adițional.

⁷⁵ Tabelul 15 al Sondajului adițional.

⁷⁶ Tabelul 17 al Sondajului adițional.

⁷⁷ Tabelul 28 al Sondajului adițional.

Table 9. Frecvența efectuării auditului

Frecvența efectuării auditului	Intern (%)	Extern (%)
Niciodată	39,1	73,9
O dată la jumătate de an	22,5	2,9
O dată în an	28,3	12,3
O dată în doi ani	5,1	4,3
Mai rar	1,4	2,9
Nu răspund	0,7	0,7
Nu știu	2,9	2,9

Practica evaluărilor externe este de asemenea rar întâlnită printre ONG-uri, iar dacă este efectuată, se face preponderent la nivel de proiect și nu de organizație. De obicei, aceste evaluări sunt realizate la inițiativa instituțiilor finanțatoare.

Mecanisme intra-sectoriale

Codul de etică/deontologic

Codul de etică reprezintă un instrument de reglementare și un mecanism intra-sectorial de stabilire și respectare a unor standarde de funcționare a organizațiilor, a normelor etice și de asigurare a transparenței activității desfășurate, atât la nivel de performanță, cât și pe plan financiar.

În Moldova au existat tentative de implementare a unui astfel de cod, dar acestea nu au înregistrat o aderare substanțială a societății civile. În cadrul focus-grupului, organizațiile neguvernamentale au recunoscut beneficiile unui Cod de etică al ONG-urilor, însă au pus sub semnul întrebării utilitatea și funcționalitatea acestui instrument în Republica Moldova. A fost menționat faptul că acest mecanism este binevenit în special în cadrul unor rețele sau coaliții ale ONG-urilor.⁷⁸

⁷⁸ <http://www.wango.org/codeofethics.aspx?page=13&country=Republic%20of%20Moldova>

Boxa 5. Codul de etică și conduită a ONG-urilor elaborat de WANGO

Codul de etică și conduită al ONG-urilor a fost elaborat de Asociația Mondială a Organizațiilor Neguvernamentale (WANGO) și include principii clare ce vizează transparența, responsabilitatea, credibilitatea, independența și alte reguli standard de funcționare.

Responsabilitate, prestație și recunoaștere publică

O organizație neguvernamentală trebuie să îmbine propria dezvoltare cu prestarea serviciilor în beneficiul altora, menținând echilibrul dintre interesele proprii și cele publice și urmărind prestarea unor servicii mai calitative, mai variate la toate nivelurile societății.

- 1) Responsabilitatea de a se autogestiona: o organizație neguvernamentală trebuie să-și desfășoare activitățile în beneficiul altora, atât pentru întreaga societate, cât și pentru unul dintre segmentele acesteia.
- 2) Banii publici nu trebuie să devină mijloc de abuzuri în interese egoiste și activele publice trebuie administrate cu mai multă seriozitate, societatea fiind deținătorul acestora.
- 3) Organizația trebuie să conștientizeze faptul că activitățile desfășurate și comportamentul ei creează imaginea tuturor ONG-urilor din societate și că ea este responsabilă de încrederea publică față de ONG-uri.
- 4) În procesul activităților sale, organizația trebuie să accepte o atitudine responsabilă față de mediul înconjurător.

Transparență și responsabilitate

O organizație neguvernamentală trebuie să fie deschisă și onestă în relațiile din interior și în cele cu donatorii și reprezentanții publicului. Ea trebuie să elaboreze și să prezinte dări de seamă periodice.

- 1) ONG-ul trebuie să stabilească relații deschise în raporturile cu Guvernul, publicul, donatorii, asociații și alte părți interesate, cu excepția obligației de a respecta confidențialitatea datelor personale și informației ce reprezintă o proprietate privată.
- 2) Informația financiară despre organizație, structura de administrare, activitățile desfășurate și lista persoanelor oficiale și partenerilor trebuie să fie deschise și accesibile publicului. Ca urmare, ONG-ul trebuie să depună eforturi pentru a informa publicul despre caracterul activităților desfășurate, originea și utilizarea resurselor proprii.
- 3) Organizația trebuie să fie responsabilă de acțiunile și deciziile sale nu numai în relațiile cu donatorii și Guvernul, ci, în egală măsură, cu beneficiarii săi, cu personalul și membrii organizațiilor asociate, cu societatea în ansamblu.

Independență și autonomie

Independență. O organizație neguvernamentală trebuie să fie independentă. Politica organizației, viziunea și activitățile ei nu trebuie să fie influențate de orice organizație comercială, donator, Guvern, funcționar de stat, partid politic, orice alt ONG.

Aderarea la acest Cod poate fi efectuată în format on-line. În prezent, pe lista reprezentanților înscrise cinci organizații din Moldova.

© 2004 www.wango.org

Rețelele sau organizațiile-umbrelă

O bună practică de consolidare a responsabilității și a transparenței în sectorul neguvernamental o constituie crearea rețelelor și organizațiilor-umbrelă. Aderarea la aceste structuri favorizează creșterea nivelului de responsabilitate și de informare reciprocă a organizațiilor neguvernamentale ce activează în același domeniu. Activitatea ONG-urilor este astfel favorizată de sentimentul de apartenență la o comunitate de membri, de schimbul reciproc de informații și experiență, de existența unei platforme unice de comunicare, care în final contribuie și la consolidarea unei imagini pozitive.

Practica creării rețelelor și a coalițiilor a fost apreciată pozitiv de către instituțiile donatoare: *„activități de rețea, întruniri unde invită donatorii și chiar Guvernul”, „unele coaliții, unele asociații... să asigure un standard de calitate a membrilor rețelei, care ar fi iarăși pentru ei un criteriu de prezentare în fața donatorilor”.*

Crearea cu succes a unor rețele și alianțe în Moldova reprezintă o reușită mai ales pentru organizațiile neguvernamentale din domeniul social: ACASĂ, Rețeaua Social, Alianța pentru Protecția Socială a Copilului și Familiei ș.a. Un alt exemplu pozitiv, citat atât de reprezentanții ONG-urilor, cât și de către finanțatori și reprezentanți ai mass-media, a fost activitatea Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte 2005.

În cadrul discuțiilor cu ONG-urile a fost menționată, de asemenea, necesitatea existenței unei organizații ce ar reprezenta interesele sectorului neguvernamental, cum ar fi, de exemplu, o Asociație a Organizațiilor Neguvernamentale. În prezent, însă, lipsește o instituție care și-ar concentra activitatea pe promovarea sectorului neguvernamental, pe monitorizarea și evaluarea acestuia etc.

4.2 Imaginea sectorului neguvernamental

4.2.1 Caracteristici generale

Primele organizații neguvernamentale din Republica Moldova au apărut după declararea independenței la începutul anilor '90 și reprezentau o premieră pentru contextul post-sovietic. Sectorul non-profit a apărut în cadrul unui stat în care lipsea o cultură a societății civile, a voluntariatului, a actului de donație, a inițiativei și a leadershipului civic:

„Brandul de ONG este în Moldova foarte tânăr... nu se creează peste noapte... este un brand care trebuie să fie iubit de societate și asimilat în timp”, „de câți ani există ONG-urile în SUA și de câți la noi? Sigur că va fi o diferență”.

Procesul de consolidare a organizațiilor neguvernamentale, în special la nivel local și crea-

rea unei imagini organizaționale pozitive, este împiedicat de lipsa interesului cetățenilor și chiar a rezistenței acestora față de acceptarea rolului organizațiilor în comunitate. Fenomenul este datorat mai ales lipsei de tradiție a ONG-urilor comunitare. Pot fi observate un grad scăzut de interes, o dorință modestă de implicare și chiar suspiciune cu privire la inițiativele organizațiilor neguvernamentale. În Moldova nu există o cultură civică dezvoltată, situație parțial cauzată de moștenirea sovietică, când sectorul asociativ era reprezentat în mare parte doar de sindicate, asociații profesionale și ecologi-ce, iar apariția și activitatea lor era controlată de stat.

În pofida contextului istoric menționat, în scurt timp, totuși, numărul organizațiilor neguvernamentale s-a majorat într-un ritm alert, în prezent fiind înregistrate aproximativ

7000 de ONG-uri. Deși coeficientul cantitativ înregistrează o continuă creștere (vezi evoluția numărului de ONG-uri înregistrate), acesta nu semnifică totuși un indicator al creșterii calitative a societății civice. Dimpotrivă, ar putea fi în detrimentul imaginii sectorului neguvernamental. Astfel, din cele circa 7000 de ONG-uri înregistrate, doar o mică parte desfășoară o activitate continuă. Dificultatea contactării organizațiilor în cadrul realizării studiului reprezintă un argument suplimentar în acest sens.

Este semnificativ numărul mare al organizațiilor care fie nici nu-și încep activitatea după înregistrare, fie își întrerup activitatea o dată cu încheierea proiectelor finanțate. Această tendință a condus la atribuirea organizațiilor neguvernamentale a stigmatului de „consumatori de granturi”, care apar ca „ciupercile după ploaie” o dată cu noile oportunități de finanțare (4,1% dintre respondenți motivând inițiativa creării ONG-ului prin dorința de obținere a surselor de finanțare) și își suspendă activitatea o dată cu încetarea finanțării.

O trăsătură caracteristică a sectorului neguvernamental din Moldova este și *urbanismul*. Astfel, marea parte a ONG-urilor active ce au o imagine consolidată sunt înregistrate în localitățile urbane, în special, în capitală. Acestea beneficiază, de obicei, de o bază tehnico-materială satisfăcătoare. În cazul organizațiilor neguvernamentale locale și/sau celor din mediul rural, lipsa bazei face dificil procesul de fortificare a activității și de promovare și vizibilitate la nivel național. Totuși, acesta nu pare un impediment pentru creșterea vizibilității în comunitate: „la nivel de localități mici, de obicei, oamenii cunosc, la nivel de orașe mai mari, cred că mult mai puțin”. Pe plan național însă, vizibilitatea are șanse mai mari în cazul ONG-urilor care implementează proiecte la scara întregii țări și care beneficiază de o largă mediatizare.

Imaginea organizației neguvernamentale percepută de publicul larg este parțial determinată de misiunea, domeniul de activitate al organizației, spectrul și reprezentativitatea problemelor sociale etc. Un exemplu în acest sens sunt protestele publice desfășurate la adresa inițiativelor sau activităților ONG-urilor care apără și promovează drepturile minorităților sexuale.

4.2.2 Fidelitate pentru misiune, valori, obiective strategice

Un prim pas în asigurarea unei imagini organizaționale este consolidarea identității organizației. În cazul organizațiilor neguvernamentale, aceasta este definită de viziunea, misiunea, valorile și obiectivele strategice. Organizațiile care au fost menționate drept un exemplu de imagine organizațională pozitivă și vizibilă prezintă o caracteristică comună – fidelitatea constantă pentru misiunea și obiectivele stabilite.

Reprezentanții ai instituțiilor donatoare, mass-media și chiar ai ONG-urilor au reproșat sectorului neguvernamental implementarea unor activități și proiecte care nu ar constitui misiunea și interesele beneficiarilor organizației, ci ar corespunde mai degrabă priorităților de finanțare și „trend-ului” lansat de finanțatori. În vederea asigurării eligibilității pentru un spectru cât mai larg de domenii de finanțare, statutele unor organizații includ o diversitate excesivă de arii de activitate. Această tendință este explicabilă prin faptul că, în prezent, există o dependență financiară excesivă a organizațiilor față de instituțiile donatoare, care reprezintă sursa de venit cu cea mai mare pondere – 47, 5%.

Organizațiile neguvernamentale chestionate afirmă că sunt foarte rare cazurile în care o organizație își permite să negocieze sau chiar să refuze o finanțare:

- *„Foarte multe organizații nu lucrează după problemele existente în țară, ci după tema care se finanțează din exterior”.*
- *„Faptul că el își ajustează strategia organizației în funcție de segmentele de finanțare ale donatorului local înseamnă că o face din comoditate și bineînțeles că acest lucru nu este normal”.*

Prioritatea satisfacerii intereselor donatorilor și focusarea activităților organizației neguvernamentale pe posibilitățile de finanțare existente împiedică elaborarea și implementarea unei planificări strategice de lungă durată, axată pe realizarea misiunii și obiectivelor propuse.⁷⁹

4.2.3 Factorul uman

Resursele umane sunt unul din factorii-cheie pentru asigurarea succesului și, în final, a imaginii pozitive a unei organizații. În opinia celor chestionați, în organizațiile neguvernamentale activează, în primul rând, persoane cu inițiativă (47%), însă pe locul doi sunt plasate persoanele care nu au altă posibilitate de a se angaja (36,2%). Deficitul de cadre, frecvent indicat în studiu, împiedică deseori consolidarea unor echipe pe termen lung, fapt ce poate afecta performanța și, respectiv, imaginea organizației.

Cu referire la liderii din sectorul asociativ, lipsa acestora a fost menționată printre problemele cu care se confruntă sectorul. Un argument în acest sens îl prezintă și apariția recentă a unor diverse programe de promovare a leadership-ului civic.

În ultimul timp a început să se contureze profilul public al unor persoane din sectorul neguvernamental. Faptul este datorat prezenței frecvente în mass-media, cel mai adesea în calitate de experți în diverse dome-

nii, a analiștilor economici sau politici. A fost pusă în discuție existența unor reprezentanți ai sectorului asociativ, care au reușit să-și promoveze punctul de vedere și să se facă ascultați de instituțiile guvernamentale. Ei pot fi percepuți ca lideri „din umbră”, a căror opinie „crește în greutate”. În acest sens, consolidarea leadership-ului civic ar fi o pistă de promovare a imaginii sectorului neguvernamental în societate.

Persoanele intervievate au remarcat că organizațiile neguvernamentale ce se bucură de un grad înalt de vizibilitate au, de regulă, în componența bordului persoane influente, experți în importante domenii de activitate, care contribuie semnificativ la sporirea gradului de credibilitate și la imaginea organizației.

Un aspect important al contribuției factorului uman la crearea imaginii ONG-urilor îl reprezintă și nivelul de dezvoltare a voluntariatului. A fost menționat aici deja că în Republica Moldova lipsește o concepție și o cultură ale voluntariatului, vitală pentru conturarea imaginii și dezvoltarea sectorului neguvernamental, fiind o caracteristică indispensabilă a acestuia.

4.2.4 Strategii de comunicare și relațiile cu mass-media

45,3% din organizațiile neguvernamentale au declarat că au o strategie de comunicare, iar 75,7% au confirmat că au un angajat responsabil de comunicare și relații cu publicul, însă vizibilitatea acestui sector rămâne destul de redusă. Atât reprezentanții ONG-urilor, cât și ai altor domenii recunosc această problemă. Reprezentanții instituțiilor finanțatoare, precum și reprezentanții mass-media au afirmat că organizațiile neguvernamentale acordă o atenție modestă mediatizării și promovării activităților desfășurate, menționând lipsa includerii costurilor de promovare în bugetul proiectelor elaborate.

⁷⁹ NGO Sustainability Index 2006.

Disponibilitatea formelor de comunicare a ONG-urilor (49,1% au cel puțin un grup de comunicare prin e-mail, 38,3% din ONG-uri distribuie un buletin informativ, iar 27,3% dispun de pagină Web – vezi Tabelul 54) indică o mediatizare și o informare predominant intra-sectorială, orientată mai ales către alte ONG-uri, către beneficiarii direcți și mai puțin către publicul larg.

Reprezentanții ONG-urilor și ai mass-media afirmă că organizațiile sunt interesate să-și promoveze imaginea în cadrul sectorului și în fața comunității finanțatorilor, interes motivat de dependența financiară față de aceștia: *„Ei au contactul cu finanțatorul, eventual cu mass-media și gata”.*

Conținutul și forma de prezentare a conferințelor sau comunicatelor de presă, realizate de organizațiile neguvernamentale, vizează în mare parte lansarea unor proiecte sau programe care, după spusele reprezentanților mass-media, prezintă, de obicei, un interes scăzut pentru publicul larg. Sunt mai rare întâlnirile pentru prezentarea rezultatelor proiectelor în cadrul unor evenimente media.

De asemenea, conferințele de presă sunt moderate în majoritatea cazurilor de către managerii proiectului sau ai organizației, iar prezența beneficiarilor care ar putea fi o sursă atractivă de informație este scăzută. Această reprezentativitate administrativă și formală în cadrul conferințelor contribuie la comunicarea unor informații „seci”, care în final pot fi ignorate de către media sau „înghițite” în forma brută, fără a li se imprima o prezentare atractivă.

„Evenimentele organizate nu se fac vizual interesante, aceeași conferință de presă”.

„Conținutul predominant sunt „știri de conferințe”, comunicate de presă prost elaborate „finanțat de ...” – asta nu e informație pe

care presa o cumpără, respectiv, o ignoră, presa proastă le înghite”.

„La noi nu s-au învățat ONG-urile să ofere mesaje așa încât ele să devină comerciale și presa să le cumpere”.

Tabelul 10. Forme de colaborare cu mass-media

Forme de colaborare cu mass-media	%
Acordăm interviuri/difuzăm materiale	74.6%
Organizăm conferințe de presă cu participarea jurnaliștilor	30.4%
Plasăm spoturi publicitare	21.7%
Nu avem relații de colaborare cu mass-media	20,2%
Alte activități	9,4%
Organizăm acțiuni comune de colectare a fondurilor	5.1%

Profesionalismul modest al ONG-urilor la prezentarea mesajului este un handicap pe care reprezentanții mass-media îl recunosc și îl atribuie chiar colegilor de breaslă. Jurnaliștii intervievați au recunoscut lipsa competențelor și caracterul pasiv și comod al unor angajați media, care publică informația recepționată în forma brută.

„Efectiv, de fiecare dată la conferințe de presă jurnaliștii descoperă din nou bicicleta, nu există jurnalistul acela integru, cu o cultură generală și care s-ar ocupa cu segmentul acesta; asemenea jurnaliști sunt mai puțini”.

„În mare parte, analiști care ar discuta în mass-media ce se întâmplă cu ONG-ul, cu societatea civilă, în general, nu prea sunt”

Studiul sociologic a relevat astfel necesitatea de instruire a jurnaliștilor în domeniul relaționării cu organizațiile neguvernamentale și invers.

La capitolul calitate și conținut al informației mediatizate a fost identificată promovarea slabă a impactului pe care îl are societatea civilă, a bunelor practici și a rezultatelor de lungă durată a proiectelor inițiate.

Cu referință la frecvența și formele de colaborare cu mass-media, pe primul loc se plasează acordarea interviurilor și invitarea mass-media la evenimentele desfășurate de organizațiile neguvernamentale.

Totuși, nivelul scăzut al prezenței informațiilor cu privire la activitatea sectorului neguvernamental în mass-media este confirmat de procentajul ONG-urilor care au afirmat că:

- nu au participat niciodată la emisiuni, talk-show-uri – 46,2%;
- nu au organizat niciodată conferințe de presă – 42,4%;
- nu au nici un fel de relații de colaborare cu mass-media (ziare, radio, TV) – cca 20 %.

Organizațiile chestionate au mai apreciat că atât statul, administrațiile publice locale, cât și sectorul privat manifestă un grad mic de informare privind activitatea desfășurată de reprezentanții societății civile, ceea ce indică lipsa unei strategii eficiente de comunicare. Informarea cetățenilor prin intermediul mass-media este redusă, în special, în mediul rural, lucru cauzat în mare parte de prezența redusă a mass-media în plan local.⁸⁰

Informarea insuficientă despre activitatea ONG-urilor și mediatizarea redusă a fost subliniată de altfel de către reprezentanții tuturor sectoarelor.

„Unele ONG-uri lucrează în sine, prea puțin își mediatizează activitățile”.

„Nesatisfăcătoare, la activitățile și serviciile lor se face puțină publicitate, preferă să nu mediatizeze ceea ce fac, să nu fie transparenți”.

⁸⁰ NGO Sustainability Index confirmă rezultatele studiului privind natura relațiilor cu mas-media. Și subliniază că în general ONG-urile din Moldova nu își fac publice activitățile, excepție fiind ONG-urile lider (IDIS Viitorul, CONTACT, CReDO ș.a.) și coalițiile angajate în combaterea corupției, protecția mediului, asociații ale fermierilor ș.a. Același document apreciază nivelul de obiectivitate și interes ale mass-media locale comparativ cu cea națională.

„Să li se explice oamenilor pentru ce funcționează aceste organizații”.

„O altă problemă ar fi lipsa de imagine a sectorului neguvernamental, nu există o imagine pozitivă, negativă și, în acest caz, colaborarea cu mass-media ar fi necesară, aici ar fi niște lacune, ...nu există interes nici din partea mass-media, dar aș sesiza că nu există interes nici... al organizațiilor (lider, ONG).

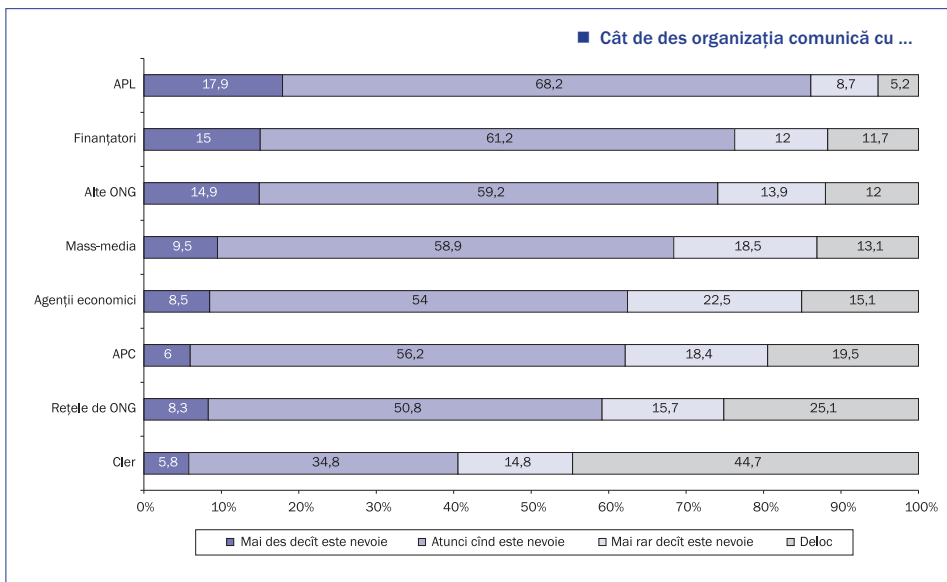
Cu toate aceste afirmații, în sectorul neguvernamental sunt prezente ONG-uri care elaborează și implementează eficient strategii de comunicare și stabilesc relații calitative și de durată cu mass-media.

Cu referire la comunicarea directă și prezența în comunitate, circa o treime dintre subiecți (34,1%) au menționat că în comunitatea lor nu se organizează adunări ale cetățenilor, audieri publice. În localitățile unde sunt desfășurate asemenea adunări, participă marea majoritate a membrilor organizațiilor neguvernamentale (91,9%), iar 89,2% dintre respondenți iau cuvântul la aceste întruniri.

4.2.5 Publicitatea socială

Publicitatea socială este o modalitate indirectă de promovare a imaginii sectorului neguvernamental. În prezent, în Moldova lipsește un cadru legislativ care să prevadă anumite facilități de obținere a spațiului în mass-media sau de promovare a mesajelor sociale. Posibilitățile de obținere a unor reduceri de preț pentru mediatizarea producției sociale diferă de la caz la caz și depind în mare parte de managementul instituției media și de puterea de convingere a ONG-ului:

„Sunt oarecare discount-uri, cu abordarea necesară, cu oferirea acelorași barter-uri, trebuie să existe o diferență între costul producției sociale și comerciale (90% din mass-

media nu fac nici o deosebire), este nevoie de un preț social”.

„Existența unui preț pentru producția socială este absolut necesară”.

4.2.6 Comunicarea intersectorială

Comunicarea este primul pas spre extinderea vizibilității, iar nevoia de comunicare din perspectiva organizațiilor neguvernamentale pare satisfăcătoare. Lider în acest sens este administrația publică locală, urmată de finanțatori, alte ONG-uri, mass-media, sectorul privat, administrația publică centrală și rețele de ONG-uri etc. (vezi graficul alăturat).

Doar când este vorba de frecvența de comunicare cu clerul, numărul organizațiilor care nu comunică sau comunică mai rar decât este necesar predomină asupra celor ce comunică cât este nevoie sau chiar mai mult.

Inițiativa de comunicare aparține cel mai adesea organizațiilor neguvernamentale și doar în cazul comunicării cu alte ONG-uri sau

rețele de ONG-uri, ponderea cea mai mare a înregistrat-o „inițiativa reciprocă”.

4.2.7 Relația cu finanțatorii

În prezent, majoritatea organizațiilor neguvernamentale din Moldova acordă cea mai mare atenție relațiilor cu instituțiile donatoare, astfel încât natura acestor raporturi de multe ori este factorul determinant pentru existența și ritmul de activitate al organizației.

În mare parte, atât reprezentanții ONG-urilor, cât și reprezentanții instituțiilor donatoare au confirmat că la moment nu se poate vorbi despre un dialog sută la sută interactiv, constructiv și de la egal la egal între aceste două părți. Alături de dependența financiară a organizațiilor față de donatori, au fost menționate și alte cauze care contribuie și mențin această situație:

- Înțelegerea insuficientă și superficială de către donatori a domeniilor de activitate și a problemelor pe care încearcă să le soluționeze ONG-urile și impunerea pozițiilor proprii în preferințele de finanțare:

- Lipsa unei platforme de comunicare între comunitatea finanțatorilor și comunitatea organizațiilor neguvernamentale:

„Donatorii au discuții separate cu ONG-uri aparte, eu nu văd un dialog între societatea civilă și donatori în general” (reprezentant donator).

„Nu există o platformă de comunicare între ONG-uri și finanțatori, de schimburi de idei”.

- Nivelul modest de influență și negociere al ONG-urilor în relațiile cu finanțatorii.

„Este un dezechilibru, dar nu neapărat din cauza cine are bani, ci din cauză că ONG-urile nu acționează împreună, același Forum al ONG-urilor, Consiliul ONG-urilor” (reprezentant donator).

În discuțiile cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale au fost aduse reproșuri la adresa finanțatorilor vis-a-vis de transparența redusă a criteriilor de evaluare a propunerilor de proiecte, a deciziilor și refuzurilor de finanțare etc. Au fost formulate chiar și acuzații de corupție și conflict de interese la adresa finanțatorilor, ceea ce, după spusele ONG-urilor intervievate, încurajează indirect această practică și în rândul organizațiilor neguvernamentale.

4.2.8 Percepția intersectorială (cum este perceput sectorul neguvernamental de restul sectoarelor)

Nivelul scăzut de colaborare intersectorială atât la nivel local, cât și național a fost menționat drept unul din impedimentele privind consolidarea și succesul inițiativelor organizațiilor neguvernamentale. În acest sens, un rol important joacă percepția pe care o au celelalte sectoare vis-a-vis de societatea civilă din Moldova.

Percepția sectorului public

Instituțiile publice și-au exprimat opinia vis-a-vis de gradul scăzut de transparență și deschidere și de comunicarea insuficientă și neconstructivă specifice sectorului neguvernamental. Lipsa de încredere față de organizațiile neguvernamentale a reieșit și în discuțiile cu unii reprezentanți ai administrației publice locale. Totuși, majoritatea oficialilor din administrația publică locală au evidențiat conlucrarea cu ONG-urile. În cadrul interviurilor realizate s-a observat o tendință de auto-poziționare superioară a reprezentanților APL în calitate de instituții de monitorizare și control a activității ONG-urilor locale: *„Consider că primarul trebuie să fie la curent din timp cu tot ce se face, chiar dacă nu intervine material”; „au venit să le permitem să desfășoare niște activități cum ar fi cele de curățat teritoriul, activități ecologice; nu i-am refuzat, i-am înțeles”.*

Faptul că sectorul neguvernamental nu este perceput în calitate de partener egal și tendința de dominare manifestată de către instituțiile publice au fost remarcate și în cadrul focus-grupului cu reprezentanții organizațiilor neguvernamentale.

În același timp, studiul sociologic a identificat exemple de percepție pozitivă a sectorului public față de activitatea și rolul ONG-urilor. Unii intervievați au subliniat că există o cooperare reciproc avantajoasă între ONG-uri și sectorul public și că natura acestei colaborări diferă de la caz la caz.

Astfel, unii reprezentanți ai administrației publice locale au remarcat necesitatea și caracterul util al organizațiilor neguvernamentale în comunitate: *„Le apreciez la justa valoare, consider că sunt foarte necesare comunității. Când bugetul local este strict pentru necesitățile de salarizare și foarte puțin mai rămâne pentru altceva, aceasta este o salvare”.*

De asemenea, au fost remarcate eforturile recente ale Guvernului de atragere a donatorilor internaționali și de consolidare a relațiilor cu instituțiile Uniunii Europene, ce au influențat pozitiv deschiderea și interesul statului pentru colaborarea cu societatea civilă. Astfel, organizațiile neguvernamentale se poziționează la un același nivel în dialogul cu oficialii guvernamentali, care încep să înțeleagă rolul ONG-urilor în dezvoltarea politică și economică a țării. În același timp, se menține tendința oficialilor de a interveni în activitatea organizațiilor neguvernamentale, sub pretextul regulamentelor financiare și a politicilor de impozitare. De obicei, gradul de activism al ONG-ului este astfel direct proporțional cu cel de hărțuire din partea Guvernului.⁸¹

În cadrul metodelor calitative, folosite la realizarea studiului, a fost evidențiat rolul important ce revine sectorului guvernamental în creșterea nivelului de credibilitate și, respectiv, a imaginii favorabile a societății civile: *„O platformă bună de promovare a ONG-urilor nu poate fi decât sectorul guvernamental, el este cel care îi scoate din umbră pe reprezentanții sectorului asociativ și-i prezintă societății ca pe copilul mic pe care l-ai luat de mână”*; *„Atâta timp cât oficialii nu introduc brandul ăsta în societate, brandul nu are perspective de supraviețuire”*.

Percepția sectorului privat

Neîncrederea sectorului privat⁸² în organizațiile neguvernamentale (29,8%) și informarea insuficientă a cercurilor de afaceri despre activitatea ONG-urilor (24,8%) au fost indicate de reprezentanții sectorului neguvernamental

ca principale motive ale slabei colaborări intersectoriale (Tabelul 72).

În viziunea oamenilor de afaceri, organizațiile neguvernamentale sunt structuri „în goană” după diferite fonduri, a căror activitate poate fi pusă sub semnul întrebării. Au fost aduse reproșuri la adresa ONG-urilor, care nu depun eforturi suficiente pentru a-și promova imaginea în sectorul privat, relațiile de colaborare rezumându-se în mare parte doar la solicitările de sponsorizare a unor evenimente și la existența unor relații mai degradă cu caracter sporadic decât de lungă durată: *„Nu există o tradiție de cooperare a ONG-urilor cu alți parteneri sociali”*. În context a fost menționată și existența unui cadru legislativ nefavorabil pentru apariția unor inițiative în acest sens și care descurajează asigurarea unei transparențe a formelor de colaborare inițiate.

⁸¹ *The 2006 NGO Sustainability Index.*

⁸² *Studiul Evaluarea Responsabilității Sociale Corporative în Moldova, realizat de EXPERT GRUP în 2005, confirmă neîncrederea acestui sector în activitatea ONG-urilor, fiind subliniat și nivelul scăzut sau chiar lipsa responsabilității sociale și reticența sectorului privat față de colaborare cu societatea civilă.*

4.3 Concluzii și recomandări

Oportunitățile de finanțare existente reprezintă unul din factorii care au stimulat crearea unui număr semnificativ de organizații neguvernamentale în Moldova. Reprezentativitatea cantitativă a sectorului neguvernamental nu este însă și un indicator al reprezentativității calitative. Numărul ONG-urilor care au reușit să-și consolideze o imagine în baza unei activități continue este redus, iar cea mai mare parte a organizațiilor înregistrate practică o activitate sporadică sau nu activează deloc și aceasta afectează negativ imaginea sectorului și integritatea sa.

Responsabilitatea și transparența organizațiilor neguvernamentale descresc pe măsura descendenței nivelelor de raportare. Astfel, ONG-urile sunt mai puțin transparente și responsabile față de membri, beneficiari, comunitate, fiind acordată prioritate responsabilității față de finanțatori, care prezintă cerințe standard în acest sens. Structurile interne de verificare ale organizației – bordul și comisia de cenzori – se dovedesc nefuncționale în majoritatea cazurilor.

Formatul de raportare financiară al ONG-urilor, prevăzut de lege, este similar cu cel destinat asociațiilor comerciale. Acesta este axat pe prezentarea venitului și a profitului organizației, ce face dificilă analiza activității și a eficienței financiare din perspectiva non-profit. Evaluarea eficienței și performanței ONG-urilor este dificilă și din cauza ratei scăzute a raportării la nivel organizațional, fiind mai des practicate doar rapoartele pe proiecte. Accesul public la datele financiare ale organizațiilor este în majoritatea cazurilor foarte redus sau inexistent.

Cele mai multe organizații neguvernamentale nu au o strategie de comunicare externă, fapt ce determină o vizibilitate redusă a sectorului neguvernamental. Potențialul relațiilor cu mass-media nu este conștientizat și valorificat. Situația se datorează profesio-

nalismului redus de prezentare a mesajului, lipsei de interes și informare atât din partea ONG-urilor, cât și a mass-media. Mass-media nu percepe acum societatea civilă drept o valoroasă sursă de informare. Rezultatele și impactul activității ONG-urilor sunt mediatizate mai puțin în comparație cu evenimentele de lansare a unor proiecte.

Comparativ cu nivelul comunicării externe, comunicarea intra-sectorială este una satisfăcătoare, în special, între ONG-urile din domenii similare. Comunicarea este realizată prin intermediul mesajelor e-mail și plasării știrilor în buletine electronice și portaluri Web, în cadrul seminarelor, conferințelor sau meselor rotunde. O bună practică în acest context o reprezintă comunicarea în cadrul rețelelor, a coalițiilor etc. La nivel intersectorial însă există un deficit de informare cu privire la activitatea societății civile, ce menține nivelul redus de încredere acordată societății civile de către celelalte sectoare.

Relațiile cu finanțatorii sunt determinante pentru *supraviețuirea* organizațiilor neguvernamentale. Dependența financiară a ONG-urilor deseori aduce însă un prejudiciu identității și reputației unor organizații, care își fac o prioritate din interesele finanțatorilor și nu din cele ale beneficiarilor. La elaborarea proiectelor și stabilirea domeniului și a specificului activităților, de multe ori obiectivele strategice ale organizației sunt ignorate, fiind neglijată astfel responsabilitatea față de misiunea stabilită. Relațiile cu finanțatorii sunt caracterizate de o putere redusă de negociere a ONG-urilor și de lipsa unei comunicări constructive, de la egal la egal.

În concluzie, nu se poate vorbi despre existența unei imagini complexe și integre a sectorului neguvernamental în Moldova, ci mai degrabă de imagine și identitate la nivelul organizațiilor. Sunt rare exemplele de conso-

lidare a societății civile în promovarea unui mesaj comun sau ca reacție la o criză sau problemă socială. Lipsa unei imagini vizibile la nivel social a organizațiilor neguvernamentale este determinată și de „închistarea” caracteristică activității acestui sector și colaborarea redusă cu alte sectoare.

Concluziile formulate aici vis-a-vis de transparența și imaginea organizațiilor neguvernamentale din Moldova au inspirat formularea unor recomandări la acest capitol.

Se impune, astfel, necesitatea instruirii organizațiilor neguvernamentale în domeniul aplicării standardelor de transparență și responsabilitate, precum și pentru conștientizarea importanței acestor practici. Politicile instituțiilor donatoare sunt o forță externă eficientă în acest sens și ele pot stimula transparența și responsabilitatea destinatarilor de granturi. Cerințele finanțatorilor față de ONG-uri pot încuraja publicarea rapoartelor de activitate și financiare, iar formatul acestor rapoarte trebuie să permită o evaluare clară a performanței organizaționale. De asemenea, transparența deciziilor de finanțare și a criteriilor de evaluare aplicate de agențiile donatoare pot servi drept un bun exemplu pentru sectorul neguvernamental.

În același context, este nevoie și de revizuirea formatului de raportare financiară către instituțiile de stat, care trebuie adaptat specificului activității non-profit. Modelul de raportare trebuie să prezinte clar informații cu privire la costurile serviciilor și produselor oferite și structura funcțională a finanțelor.

Este recomandată dezvoltarea de către sectorul neguvernamental și instituțiile finanțatoare a sistemelor de monitorizare și evaluare orientate spre impact.

Publicarea cu regularitate a rapoartelor de activitate și financiare anuale, în special de

către organizațiile neguvernamentale-lider, ce au o activitate continuă, poate extinde semnificativ transparența societății civile, îmbunătățind informarea altor sectoare despre activitatea ONG-urilor.

La nivel intra-organizațional recomandăm constituirea unor borduri funcționale cu rol de mecanism intern de responsabilitate și cu asumarea responsabilităților specifice și distincte de cele manageriale. Pentru sporirea credibilității și ameliorarea imaginii organizaționale este utilă atragerea în componența bordului a unor persoane competente, precum și motivarea acestora.

Pe plan intra-sectorial este indicată promovarea și funcționarea unui Cod de etică, care aliază standardele de funcționare a ONG-urilor din Moldova la standarde internaționale. Crearea coalițiilor, precum și relansarea Forumului Societății Civile, a practicilor ușilor deschise și a târgurilor de ONG-uri, inițierea unei Gale a Societății Civile etc., de asemenea, pot consolida vizibilitatea și imaginea societății civile.

Promovarea unei imagini pozitive a organizațiilor neguvernamentale la nivel comunitar poate fi realizată prin implicarea beneficiarilor și a membrilor comunității în implementarea proiectelor, în procesul de luare a deciziilor strategice ale organizației, în activități de voluntariat, evenimente media sau în diseminarea bunelor practici etc. Este nevoie, totodată, de o participare activă în procesul de luare a deciziilor la nivel local și național și la negocierile și discuțiile relevante pentru activitatea sectorului.

La nivel intersectorial sunt recomandate inițiative de colaborare cu sectoarele public și privat, care ar încuraja o relație de parteneriat și nu doar de sponsorizare.

Este necesară sporirea durabilității financiare a ONG-urilor pentru a diminua dependența

față de donatori și pentru a facilita fidelitatea pentru misiunea și obiectivele stabilite. Inițierea activităților generatoare de venit poate stimula pozitiv și gradul de vizibilitate al ONG-urilor, căci succesul serviciilor contra plată depinde în mare parte de strategia de promovare a calității serviciilor prestate.

O concurență intra-sectorială constructivă și o deschidere către societate ar fi determinate și de introducerea legii 1%, care va stimula pozitiv vizibilitatea, transparența și legitimitatea organizațiilor neguvernamentale în societate.

Pentru a valorifica potențialul și beneficiile relației cu mass-media este necesară instru-

irea sectorului neguvernamental și a reprezentanților mass-media în domeniul elaborării și comunicării mesajelor sociale atractive și în domeniul organizării unor evenimente de presă creative, care atrag atenția publicului larg. Este indicată mediatizarea impactului și a rezultatelor pozitive realizate de activitățile organizațiilor neguvernamentale.

Este binevenită inițierea și implicarea ONG-urilor și mass-media în proiecte comune, precum și includerea în proiecte a liniilor de buget pentru costurile de promovare și mediatizare.

capitolul **V**

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

DEZVOLTAREA FINANCIARĂ DURABILĂ A ORGANIZAȚIILOR NEGVERNAMENTALE

- 5.1 Capacitățile organizațiilor în asigurarea durabilității financiare
- 5.2 Resursele umane implicate în asigurarea durabilității financiare
 - 5.3 Planificarea resurselor financiare
 - 5.4 Sursele de venit în asigurarea durabilității financiare
 - 5.5 Cadrul legal ce influențează durabilitatea financiară
- 5.6 Alte mecanisme de promovare a durabilității financiare
 - 5.7 Concluzii și recomandări

Durabilitatea financiară a organizațiilor devine un subiect tot mai discutat printre organizațiile neguvernamentale și comunitățile de donatori din întreaga lume. Un aspect important în consolidarea și creșterea organizațiilor neguvernamentale îl reprezintă capacitatea acestora de a deveni durabile. Organizațiile durabile din punct de vedere financiar au mai multe șanse să-și realizeze cu succes misiunea pentru o perioadă de timp relativ mai îndelungată în comparație cu organizațiile care nu reușesc să o facă. Pentru a fi durabile pe plan financiar, organizațiile trebuie să-și asigure cel puțin un minim de resurse pentru a putea activa⁸³. Aceste resurse nu sunt doar financiare, ci pot include și resurse umane, materiale și alte componente instituționale.

Organizațiile neguvernamentale din Moldova percep durabilitatea financiară mai mult ca pe o posibilitate de a atrage resurse financiare din granturi. În acest sens, conform opiniei organizațiilor, cu cât acestea reușesc să obțină mai multă finanțare, cu atât sunt mai durabile din punct de vedere financiar. Pentru aproape o jumătate din ONG-urile din Moldova sursa principală de venit o constituie finanțările din granturi, celelalte surse fiind nesemnificative și la un nivel de dezvoltare încă incipient cu multe aspecte ne-explorate.

Durabilitatea financiară, însă, nu se reduce doar la asigurarea organizației cu resursele financiare necesare pentru realizarea misiunii. Ea include și abilitatea acestora de a nu depinde doar de o singură sursă de finanțare. Cu cât sursele de finanțare ale unei organizații sunt mai variate, cu atât organizația este mai durabilă financiar. De asemenea, durabilitatea financiară presupune și realizarea unor acțiuni din partea organizației, care ar duce ulterior la generarea unui venit, ca de exemplu, sporirea eficienței programelor pentru a minimiza cheltuielile, creșterea calității serviciilor, investirea în capacitățile personalului și beneficiarilor etc.

De regulă, durabilitatea financiară este influențată de două aspecte: extern și intern⁸⁴. Aspectul extern al durabilității financiare este influențat de un șir de factori din mediul extern, care pot să susțină sau să inhibeze activitatea organizațiilor. Cadru legal, de exemplu, este un factor important pentru asigurarea durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale. În Moldova, ca-

⁸³ Global Civil Society, Volume II.

⁸⁴ CSSI Financial Sustainability Program, Counterpart International/USAID.

drul legal susține auto-finanțarea sectorului, dar mai mult la nivel declarativ. În practică, însă, nu există deocamdată mecanisme clare și ușor de aplicat de către ONG-uri.

Aspectul intern al durabilității financiare vizează factorii interni care afectează abilitatea organizațiilor neguvernamentale de a-și continua activitățile și anume strategia, structura, managementul, motivația personalului, cultura organizației etc. Aceste aspecte interne determină abilitatea organizației de a sesiza oportunitățile; de ele depinde cât de durabilă va fi organizația din punct de vedere al resurselor financiare. Capacitățile instituționale ale organizațiilor neguvernamentale din Moldova, deși apreciate la un nivel înalt de către acestea, nu

sunt suficient de dezvoltate pentru a asigura durabilitatea financiară pe termen mediu și lung. Pentru a avea continuitate, organizațiile au nevoie de capacități care le-ar ajuta să devină mai competitive, mai întreprinzătoare și mai abile pe o piață unde există diverși actori.

Este important de menționat că durabilitatea financiară constituie un factor crucial pentru asigurarea existenței și succesului organizațiilor neguvernamentale, însă nu trebuie ca aceasta să devină scopul de bază al unei organizații. Durabilitatea financiară trebuie obținută cu condiția că accesibilitatea și calitatea serviciilor și produselor oferite nu vor fi compromise, în special, în cazul categoriilor dezavantajate de cetățeni.⁸¹

5.1 Capacitățile organizațiilor în asigurarea durabilității financiare

Un aspect important în asigurarea durabilității financiare îl conturează capacitățile interne ale organizației; cât de bine conștientizează aceasta necesitatea de a investi în dezvoltarea abilităților personalului și cum înțeleg liderii sensul expresiei „durabilitate financiară”. În opinia unor reprezentanți ai finanțatorilor este extrem de important investirea în dezvoltarea capacităților organizaționale ale ONG-urilor, ceea ce reprezintă cea mai bună investiție pentru a asigura durabilitatea acestora. În opinia lor, dezvoltarea slabă a sectorului, inclusiv a durabilității financiare, se datorează faptului că organizațiile neguvernamentale nu beneficiază de susținere pentru dezvoltarea instituțională.

În ceea ce privește capacitățile organizaționale, sectorul neguvernamental se împarte în două categorii de organizații. Prima categorie include un număr nesemnificativ de organizații bine cunoscute și dezvoltate, care sunt situate în mare parte în Chișinău. Aceste ONG-uri au capacități organizaționale, sistem financiar bine dezvoltat, surse de finanțare diversificate, imagine publică pozitivă și abilități de cooperare cu donatorii internaționali.

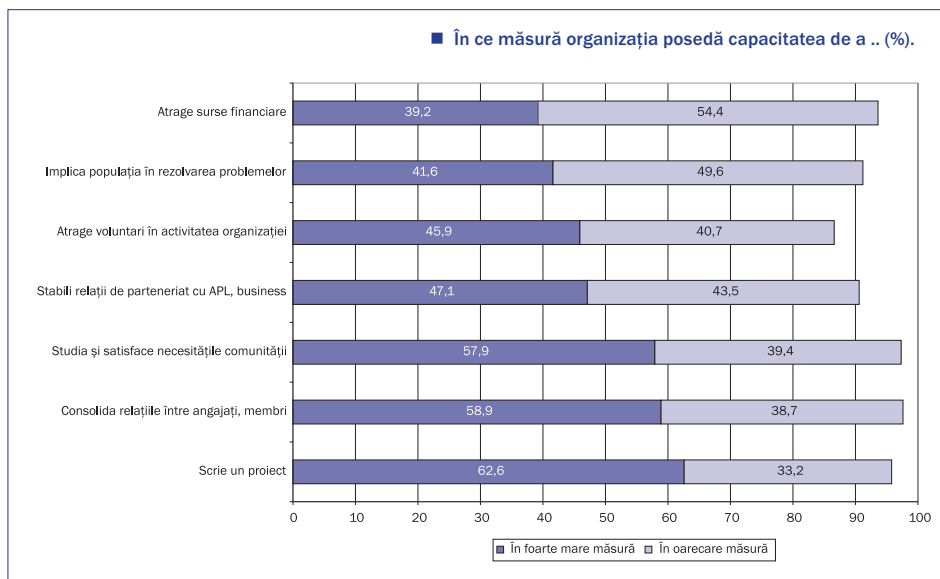
A doua categorie, cea mai numeroasă, este formată din ONG-uri cu capacități organizaționale limitate și care în mare parte depind de susținerea financiară din partea donatorilor și de satisfacerea intereselor acestora. Conform datelor oficiale, aproape jumătate dintre organizațiile neguvernamentale din Moldova nu desfășoară activitate și există doar pe hârtie⁸⁶.

În mare parte, liderii organizațiilor înțeleg ce înseamnă durabilitatea financiară, deși în majoritatea cazurilor acest termen este înțeles în sens limitat, fiind redus la asigurarea cu resurse financiare din granturi. Nu toți liderii ONG-urilor conștientizează că durabilitatea financiară are o semnificație mult mai largă.

Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale își apreciază capacitățile organizaționale la un nivel destul înalt, deși alți indicatori semnalează că acestea sunt totuși supraapreciate.

⁸⁵ *Searching for Impact and Methods: NGO Evaluation Synthesis Study, Final Draft, May 1997, A Report Prepared for the OECD/DAC Expert Group on Evaluation.*

⁸⁶ *The NGO 2006 NGO Sustainability Index, USAID.*

Pe primul loc în ierarhia necesităților de instruire, organizațiile menționează capacitățile de a scrie un proiect, de a consolida relațiile în interiorul organizației și de a studia și satisface nevoile comunității. Pe locul doi, deși la un nivel destul de înalt, sunt citate capacitățile de a identifica și a atrage surse financiare, implicarea cetățenilor și a voluntarilor în activitatea ONG-ului și stabilirea parteneriatelor cu administrația publică locală și sectorul privat.

Accesul limitat la sursele de finanțare se află în topul problemelor cu care se confruntă organizațiile sectorului neguvernamental din Moldova, fiind menționat de 49,4% din ONG-urile chestionate în cadrul studiului⁸⁷. În ceea ce privește capacitățile organizațiilor de a soluționa această problemă, 62,6% dintre ONG-uri susțin că posedă în foarte mare măsură cunoștințe de scriere a unui proiect și 39,2% cunosc cum să identifice și să atragă sursele de finanțare. La fel, 77,2% dintre organizațiile neguvernamentale afirmă că dispun de persoane responsabile de căutarea fondurilor și 83,1% dispun de persoane responsabile

de scrierea proiectelor⁸⁸. Pe de altă parte, circa 40% din totalul ONG-urilor chestionate, care și-au apreciat capacitatea de a scrie un proiect ca fiind foarte bună sau bună, nu au obținut nici o finanțare în ultimii ani. Aceeași afirmație o putem face și despre capacitatea de a identifica și atrage surse financiare.

În ceea ce privește necesitățile de instruire a organizațiilor neguvernamentale, cea mai importantă din perspectiva ONG-urilor a fost dezvoltarea competențelor în atragerea de fonduri pentru proiecte (57%) și dezvoltarea capacității de scriere a proiectelor (43,1%). Aceste nevoi de instruire se află în topul necesităților de instruire menționate de ONG-uri, pe de altă parte, după cum s-a remarcat, ele fiind capacitățile cele mai dezvoltate ale organizațiilor⁸⁹. În acest context, este relevant să observăm că 57,2% dintre organizațiile participante la studiu au declarat că au beneficiat de instruire în domeniul dezvoltării capacităților organizaționale pe parcursul anilor 2005-2006⁹⁰.

⁸⁸ Tabelul 24.

⁸⁹ Tabelul 27.

⁹⁰ Tabelul 25.

⁸⁷ Tabelul 15.

Tabelul 11. Capacitatea organizațiilor neguvernamentale de colectare a fondurilor din granturi

		Finanțări în anii 2005/2006	
		Nu a obținut nici o finanțare	Cel puțin o finanțare
În ce măsură organizația Dvs. posedă capacitatea de a scrie un proiect?	În mare măsură	23.0	40.8
	În oarecare măsură	17.6	14.6
	Deloc	3.8	0.3
	Total	44.3	55.7
În ce măsură organizația Dvs. posedă capacitatea de a identifica și a atrage surse financiare?	În mare măsură	14.1	25.0
	În oarecare măsură	25.0	29.9
	Deloc	4.9	1.1
	Total	44.3	55.7

Organizațiile neguvernamentale au beneficiat de multă instruire în scrierea de proiecte și atragerea surselor de finanțare, însă capacitățile lor în aceste domenii rămân destul de

limitate și sunt menționate de organizații ca fiind principalele subiecte pentru care au nevoie în continuare de instruire.

5.2 Resursele umane implicate în asigurarea durabilității financiare

Conform rezultatelor studiului sociologic CBS AXA, în cadrul organizațiilor neguvernamentale directorii executivi și managerii de programe sau proiecte sunt persoanele responsabile de planificarea și colectarea resurselor financiare. 77,6% dintre organizațiile chestionate au menționat că membrii boardului se implică în scrierea de proiecte și 73,4% au afirmat că aceștia participă la colectarea de fonduri⁹¹. În opinia participanților la focus-grup și a unor reprezentanți ai finanțatorilor, în Moldova, persoanele din executivul organizației sunt deseori și membri ai boardului aceleiași organizații. Aceasta explică implicarea atât de puternică a membrilor boardului în asigurarea organizației cu resurse financiare.

Deși perceput, de obicei, prin prisma inițiativei civice, voluntariatul rămâne un element important în asigurarea durabilității financiare. În lume, conform studiului *John Hopkins*

*Comparative Nonprofit Sector Project*⁹², timpul dedicat de voluntari pentru asigurarea organizațiilor neguvernamentale cu resurse este semnificativ și contribuie la creșterea venitului din sursele private de la 12% la 31%⁹³.

În cadrul studiului, problema voluntariatului a fost identificată de majoritatea intervievaților ca o problemă stringentă. Deși rezultatele cercetării au arătat că circa 70% dintre ONG-uri dispun de voluntari și aproape jumătate dintre organizații posedă capacități de a atrage voluntari în activitățile desfășurate, reprezentanții ONG-urilor nu sunt foarte optimiști față de implicarea voluntarilor în atragerea de fonduri pentru organizație. În opinia unor lideri de ONG-uri, comunitatea nu are încredere în voluntarii care deseori vin și pleacă din organizație. Iată de ce, la colectarea fon-

⁹¹ Tabelul 33.

⁹² Salamon Lester M, *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector, Volume II, Published in association with the John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, Kumarian Press, Inc., USA 2004.*

⁹³ În cadrul studiului au fost analizate 34 de țări.

durilor se implică mai ales liderii cunoscuți de comunitate, voluntarii fiind implicați mai ales în alte activități ce nu au tangență cu colectarea de fonduri.

În opinia reprezentanților organizațiilor neguvernamentale, lipsa în Moldova a Legii voluntariatului împiedică dezvoltarea acestuia. Coaliția pentru promovarea legii și a activităților de voluntariat⁹⁰ din Moldova și-a propus să înainteze spre aprobare proiectul Legii voluntariatului, elaborat de către Ministerul Educației și Tineretului cu consultarea societății civile. Proiectul de lege este elaborat și

urmează să fie prezentat în curând Guvernului spre consultare. În cadrul focus-grupului, reprezentanții ONG-urilor au menționat, de asemenea, că o soluție ar fi educația pentru cultura voluntariatului.

ONG-urile din Moldova dispun de resurse umane limitate în colectarea de fonduri. De regulă, atât membrii boardului, cât și liderii din executiv sunt persoanele care se implică activ în asigurarea durabilității financiare, deși nu la nivel strategic. Alte resurse umane, cum ar fi voluntarii, nu sunt valorificate pe deplin în cadrul organizațiilor din Moldova.

5.3 Planificarea resurselor financiare

Durabilitatea financiară depinde în mare măsură de prezența unei strategii clare de asociere a aranjamentelor financiare cu obiectivele strategice ale organizației, care se bazează pe o analiză detaliată a situației curente și a celei viitoare privind donatorii și potențialele surse de venit. Un rol important îl joacă aici capacitatea organizației de a-și planifica resursele financiare. De altfel, planificarea resurselor financiare ajută organizația să înțeleagă oportunitățile financiare existente, să-și analizeze punctele forte și vulnerabilitățile în asigurarea cu resursele necesare pentru o anumită perioadă și să selecteze oportunitățile care sunt specifice țării, ariei de activitate a organizației, programului, grupului-țintă, culturii etc.

În cadrul studiului realizat, 69,5% dintre ONG-uri au afirmat că au un plan strategic de dezvoltare elaborat, deși este evident că această cifră este supraapreciată. Nu toate organizațiile neguvernamentale implementează acest plan strategic, majoritatea concentrându-se pe soluționarea problemelor curente ale co-

munității care, de multe ori, nu au tangență cu obiectivele strategice trasate de organizație.

În opinia unor finanțatori, aproape toate proiectele conțin componenta de „durabilitate a proiectului”, însă aceasta este deseori scrisă declarativ și filosofic și foarte rar este realizată în practică după finalizarea proiectului. De asemenea, ei au menționat că acest lucru se întâmplă din cauză că finanțatorii deseori lasă organizațiile să elaboreze singure ideea și planurile de durabilitate financiară, ceea ce, de fapt, conduce la elaborarea unor planuri irealiste care rămân neimplementate. Deseori, ONG-urile nu reușesc și nu știu cum să elaboreze un plan de durabilitate financiară și, fără implicarea și suportul finanțatorilor, organizațiile nu vor reuși s-o facă. Totodată, finanțatorii declară că spre sfârșitul proiectului, multe ONG-uri nici nu se mai gândesc la durabilitatea acestuia, grăbindu-se să înceapă desfășurarea altor proiecte pe care le-au obținut.

În cadrul focus-grupului s-a ajuns la concluzia că, deși multe organizații au un plan strategic, aproape nici una nu dispune de un plan de colectare a resurselor financiare. Majoritatea organizațiilor încep să obțină resurse financiare fără un plan bine gândit și fără a explora toate oportunitățile.

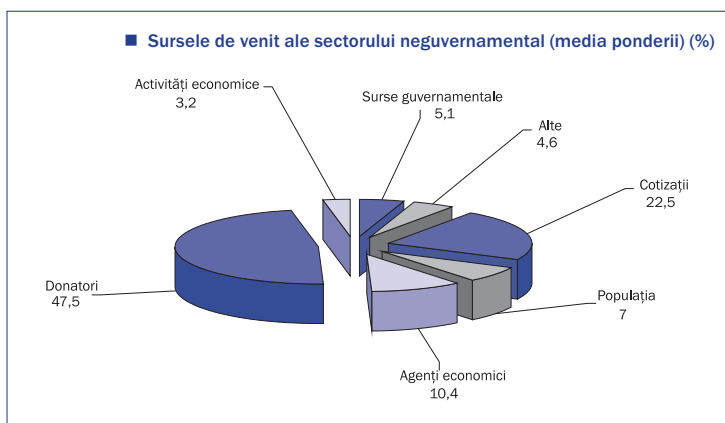
⁹⁴ Membrii coaliției: Asociația „Tinerii pentru Dreptul la Viață” (TDV), Centrul de Resurse „Tineri și Liberi”, Centrul de Resurse pentru Drepturile Omului (CReDO), Consiliul Național al Tineretului din Moldova (CNTM), Rețeaua Social, Serviciu pentru Pace (SPP).

5.4 Sursele de venit în asigurarea durabilității financiare

Pentru a putea evalua provocările la adresa durabilității financiare a sectorului neguvernamental din Moldova este important să înțelegem caracterul și proveniența surselor de venit ale sectorului. Sursele de venit ale ONG-urilor se împart aproape în toate cazurile în trei categorii distincte: donațiile private sau filantropia, sursele guvernamentale și generarea venitului propriu.

5.4.1 Donațiile private sau filantropia

Donațiile private pot proveni, de regulă, de la agenții finanțatoare sau fundații în formă de granturi, de la societăți comerciale și persoane. Donațiile private pot fi atât în formă de bani, cât și în formă de bunuri.

În Moldova, conform rezultatelor studiului, sursa principală de finanțare a sectorului neguvernamental o constituie fondurile de la donatori în formă de granturi. Baniile provenienți din această sursă constituie aproape jumătate (47,5%) din totalul surselor de venit ale sectorului. Acest fapt demonstrează că sectorul neguvernamental din Moldova depinde într-o foarte mare măsură de agențiile finanțatoare, în timp ce situația din țările Europei Centrale și de Est este complet diferită. Potrivit studiului *John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*, sursele din donațiile private, inclusiv donațiile în formă de granturi de la finanțatori, reprezintă doar 12% din totalul surselor de venit ale sectorului non-profit din lume⁹⁵.

Sursa de venit de la donatori formează o parte semnificativă din bugetele organizațiilor de nivel național din Moldova (cu 54,4% din bugetul total) și a celor de nivel regional (61,0%), iar în bugetele organizațiilor locale ponderea acestora este mult mai mică (36,0%), fiind aproape egală cu venitul din cotizațiile de membru⁹⁶. Studiul a ajuns la următoarea concluzie: cu cât bugetul organi-

Slovacia și Ungaria. România face parte din statele în care sursele de venit de la Guvern se situează pe primul loc - 45%, pe al doilea loc se află donațiile private cu 26% și venitul propriu - 29%. În Polonia și Ungaria, sursele din generarea venitului propriu dețin locul întâi cu 60% și, respectiv, 55%, iar pe locul doi sunt sursele guvernamentale cu 24% și, respectiv, 27%. Vezi "Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector", Lester M. Salamon, The John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, 2004.

⁹⁶ Tabelul 38.

⁹⁵ Studiul a inclus 16 țări dezvoltate, 14 țări în curs de dezvoltare din Africa, Asia și America Latină și cinci țări din Europa Centrală și de Est: Cehia, Polonia, România,

Boxa 6. Practică pozitivă. Centrul de Resurse „Moștenitorii”

Centrul de Resurse „Moștenitorii” din municipiul Bălți a încheiat acorduri de parteneriat cu mai mulți agenți economici pentru a realiza împreună diverse activități. SA „Flowtex” a donat organizației câteva mașini de cusut pentru instruirea tinerilor din cadrul Centrului. Agentul economic, de asemenea, a instalat aceste mașini. Centrul de Resurse „Moștenitorii” a instruit în continuare tinerii pentru a le oferi abilități de lucru la aceste mașini.

Pentru asigurarea hranei participanților la diverse activități, Centrul „Moștenitorii” a reușit să colecteze produse alimentare de la importanți agenți economici. De exemplu, „Selecția” ICP a donat doi saci cu zahăr, SA „Moldtehnica” a oferit doi saci cu crupe, SA „Basarabia Nord” – mezeluri și carne, SA „Incomlac” - lapte praf și alte produse lactate. Astfel, fiecare agent economic a contribuit cu produse în jur de 1000 lei.

zației neguvernamentale este mai mare⁹⁷, cu atât fondurile de la donatori în formă de granturi au o pondere mai mare în completarea bugetului, iar proporția altor surse de venit este mai mică.

Alte tipuri de donații private, cum ar fi contribuția agenților economici și a persoanelor, ocupă 10,4% și, respectiv, 7% din totalul surselor de venit ale sectorului. Astăzi este promovată pe larg practica de responsabilitate socială corporativă care, împreună cu multe alte elemente cuprinde și încurajarea unei contribuții a comunității de afaceri la dezvoltarea comunitară, care presupune donarea de bani și alte resurse materiale, cooperarea cu societatea civilă și alți actori etc. În Moldova, conceptul de responsabilitate socială corporativă se află la o etapă incipientă și este practicat de foarte puține companii. Chiar dacă acest scop altruist este răspândit printre agențiile din Moldova, aceasta se întâmplă în principal datorită constrângerilor din partea angajaților sau guvernului⁹⁸. În țara noastră, în noiembrie 2006, a fost lansată *Rețeaua Națională a Pactului Global*,

care încurajează și susține responsabilitatea socială corporativă. La rețea a aderat deja un număr de peste 30 de companii mari din Moldova, care s-au angajat să respecte cele zece principii ale responsabilității sociale corporative, promovate de Pactul Global al Națiunilor Unite⁹⁹.

Referindu-ne la contribuțiile provenind de la agenții economici, participații la studiu au specificat că, de obicei, aceștia susțin organizațiile neguvernamentale cu următoarele acțiuni:

- Contractează ONG-urile pentru anumite servicii.
- Donează anumite sume de bani.
- Sponsorizează activitățile ONG-urilor.
- Deleagă specialiști.
- Oferă susținere materială (echipament, sediu etc.).
- Granturi (în cazul în care colaboratorii companiei activează ca voluntari în ONG).
- Instruiesc membrii ONG-ului.

Ponderea donațiilor private este diferită în funcție de mediul în care activează or-

⁹⁷ Organizațiile neguvernamentale cu cele mai mari bugete: 17,2% din organizațiile din Moldova au un buget de la 10 000 dolari SUA până la 50 000 dolari SUA, 4,2% între 50 000 dolari SUA și 100 000 dolari SUA și 6,5% din ONG-uri au un buget mai mare de 100 000 dolari SUA.

⁹⁸ EXPERT-GROUP, *Evaluarea Responsabilității Sociale Corporative în Moldova*, septembrie-noiembrie 2005.

⁹⁹ <http://undp.md/gc/index.shtml>

ganizația. Contribuția cetățenilor este mai semnificativă în mediul urban (cca 13% din buget comparativ cu 4,9% în mediul rural), iar contribuția agenților economici este mai valoroasă în mediul rural (11,9% față de 6,35% în mediul urban). Studiului a relevat că, de regulă, în cazul ONG-urilor cu un venit redus, adică mai mic de 1000 dolari SUA și până la 5000 dolari SUA, venitul din contribuția donatorilor privați este mai mare în comparație cu venitul obținut din granturi. Aceste organizații neguvernamentale, care deseori nu reușesc să obțină finanțare din proiecte, sunt mai active în ceea ce privește colectarea de fonduri de la agenții economici și de la persoane.

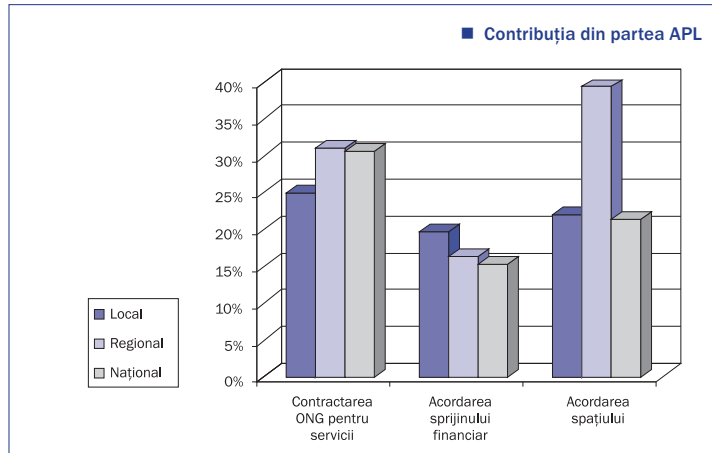
Conform declarațiilor reprezentanților ONG-urilor, agenții privați nu sunt încurajați fiscal să doneze bani sau bunuri ONG-urilor sau, chiar dacă o fac, atunci nu doresc ca numele lor să fie făcut public. Unii reprezentanți ai sectorului neguvernamental au subliniat că nu se merită să apeleze la susținere financiară din partea cercurilor de afaceri, deoarece contribuția lor este deseori nesemnificativă. În Moldova nu există foarte multe practici în care companiile private sunt antrenate în donarea sistematică a unor contribuții financiare importante. Doar unele companii cu capital străin, cum ar fi UNION FENOSA sau XEROX, oferă unele donații. Alte companii preferă mai degrabă să ofere produse în loc de bani, cum ar fi, de exemplu, Coca Cola și Vitanta.

Doar 36,2% dintre organizațiile neguvernamentale care au participat la studiu colaborează într-un anumit fel cu mediul de afaceri, restul 63,8% dintre ONG-uri nu cooperează în nici un fel. În opinia reprezentanților ONG-urilor care nu colaborează la moment cu antreprenorii, principalele motive ale acestei stări de lucruri sunt neîncrederea sectorului privat în organizațiile neguvernamentale (29,8%) și informarea insuficientă a businessului despre activitatea organizațiilor neguvernamentale (24,8%). Circa jumătate din ONG-urile

care colaborează cu sectorul de afaceri s-au arătat satisfăcute de această cooperare. Majoritatea celor care nu sunt prea mulțumiți (43,4%) de colaborarea cu businessul au declarat că principala cauză este faptul că businessul nu este suficient de pregătit pentru colaborare. Lipsa unei comunicări eficiente și informarea insuficientă sunt de asemenea cauze de nemulțumire. Organizațiile neguvernamentale care activează pe plan regional și național consideră că lipsește o tradiție de colaborare, iar organizațiile locale sunt mai degrabă nemulțumite de posibilitățile reduse ale sectorului privat. Unii respondenți au recunoscut că nici nu au depus eforturi pentru a dezvolta anumite relații de colaborare. Alte motive ce împiedică colaborarea ONG-urilor cu business-ul, menționate de organizațiile neguvernamentale, sunt posibilitățile financiare reduse ale mediului de afaceri. Cele mai mult s-au arătat neinteresate de colaborarea cu mediul de afaceri ONG-urile de nivel național.

În același timp, oamenii de afaceri intervievați au evidențiat că nu au cooperat deloc cu organizațiile neguvernamentale pentru că, în opinia lor, deseori acestea nu au nici o activitate. În viziunea lor, ONG-urile sunt „în goană” după diferite proiecte, nu categoriile vulnerabile sunt cele care beneficiază de serviciile acestora. Unii reprezentanți din mediul de afaceri au precizat că relația de colaborare cu ONG-urile se rezumă doar la faptul că liderii sau membrii unor organizații vin să solicite o anumită susținere financiară. Alți reprezentanți ai cercurilor de afaceri și-au exprimat deschiderea pentru cooperare, însă au accentuat nevoia monitorizării utilizării acestor bani de către ONG-uri.

În Moldova funcționează puține parteneriate între organizațiile neguvernamentale și sectorul privat. Majoritatea acestor parteneriate sunt animate de către agențiile donatoare, cu un considerabil suport financiar din stră-

inătate, oferit de Fondul de Investiții Sociale din Moldova (Banca Mondială), Programul de Participare Cetățenească (*Citizen Participation Program*, IREX, USAID)¹⁰⁰. Pentru a îmbunătăți relațiile de colaborare între sectorul neguvernamental și mediul privat și pentru a crea un parteneriat eficient între ONG-uri și business, 50,7% din organizațiile neguvernamentale naționale și 41,1% din cele locale au menționat că este necesară elaborarea unei strategii de cooperare între organizațiile neguvernamentale și sectorul privat. De asemenea, colaborarea dintre ONG-uri și agenți economici ar fi facilitată de întruniri și activități comune, precum și de asigurarea unui cadru legal favorabil donațiilor și sponsorizărilor prin acordarea unor facilități fiscale etc.

5.4.2 Sursele guvernamentale

În practica internațională, contribuția oferită de Guvern este, de obicei, sub forma unor scutiri de plată a anumitor taxe, acordarea de subvenții și sub formă de finanțare directă, care include granturi pentru anumite scopuri și contractarea serviciilor.

În Republica Moldova, contribuțiile din partea statului reprezintă circa 5% din totalul surselor de venit ale sectorului neguvernamental, ceea ce este extrem de puțin dacă comparăm cu practica internațională, unde contribuțiile guvernamentale constituie 34%. Deși autoritățile publice se află într-o situație financiară dificilă, ele oferă, totuși, ONG-urilor, susținere financiară destul de modestă. Guvernul Republicii Moldova ar putea acorda o finanțare mult mai substanțială organizațiilor neguvernamentale, însă nu o face¹⁰¹.

Contribuția administrațiilor publice locale pentru organizațiile neguvernamentale se compune, conform studiului, din următoarele elemente: contractarea directă a ONG-urilor pentru prestarea anumitor servicii, acordarea sprijinului financiar pentru implementarea unor programe de stat și acordarea spațiului sau a unor localuri pentru activitatea organizațiilor.

În ceea ce privește domeniile prioritare în care statul ar putea alocă bani din buget, persoanele intervievate au specificat că este nevoie de o analiză a priorităților, urmată de elaborarea unui mecanism eficient de finan-

¹⁰⁰ EXPERT-GROUP, *Evaluarea Responsabilității Sociale Corporative în Moldova, septembrie-noiembrie 2005*.

¹⁰¹ *The NGO 2006 NGO Sustainability Index, USAID.*

Boxa 7. Practică pozitivă. Organizația neguvernamentală „Stoicii” și Centrul de Resurse „Moștenitorii”

Organizația neguvernamentală „Stoicii” este un Centru din municipiul Bălți, care are drept scop integrarea copiilor și tinerilor cu dizabilități în societate. Pentru fiecare întrunire de proporții mai mari, cum ar fi conferințele de presă, Primăria acordă gratis organizației o sală ajustată la nevoile tinerilor cu dizabilități locomotorii. De asemenea, Primăria găsește agenți economici care fac donații pentru pauzele de cafea/ceai.

Centrul de Resurse „Moștenitorii” din Bălți a încheiat un contract de colaborare cu Direcția Transport Bălți (DTB), care și-a asumat angajamentul de a oferi transport Centrului în caz de necesitate. Organizația deja a beneficiat de mai multe ori de transport gratis din partea Direcției.

Organizația, de asemenea, a încheiat cu Direcția Învățământ, Tineret și Sport un contract prin care Direcția oferă o tabără pentru desfășurarea diferitelor activități ale Centrului. Toate costurile pentru tabără sunt suportate de bugetul Direcției.

Consiliul Municipal Bălți oferă în fiecare an o anumită sumă de bani Centrului de Resurse „Moștenitorii”. În 2007, Consiliul a oferit din bugetul municipal 115 000 lei. Pentru anul 2008, este anunțată o sumă mai mare.

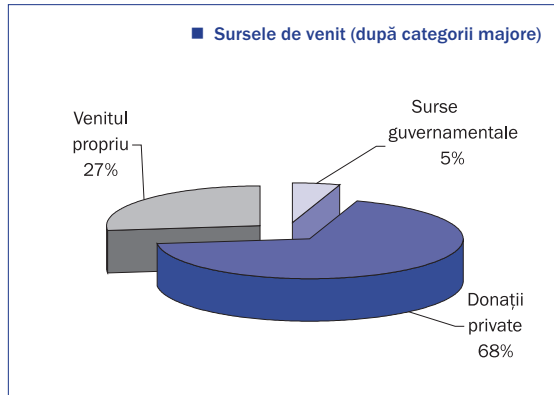
țare a acestora. Au fost evidențiate, în mod special, ca fiind importante domeniile precum dezvoltarea comunitară, dezvoltarea serviciilor, învățământului, educației civice și participative, dezvoltarea capacităților instituționale ale organizațiilor neguvernamentale și dezvoltarea resurselor umane.

Principala direcție de conlucrare cu administrația publică locală a organizațiilor neguvernamentale cu orice formă organizatorico-juridică este inițierea unor proiecte comune, iar această colaborare este mai des întâlnită în mediul rural decât în cel urban. Faptul poate fi explicat de orientarea unor finanțatori, precum FISM sau IREX, către comunitățile rurale.

Organizațiile care nu colaborează cu administrația publică locală au declarat că principala cauză este lipsa unei strategii de cooperare între APL și ONG-uri, o opinie împărțită de aproape jumătate dintre organizațiile din mediul urban. Al doilea motiv important din punct de vedere al ONG-urilor, care explică dificultățile de conlucrare a organizațiilor cu administrațiile locale, este lipsa unor inte-

rese comune. Pe de altă parte, organizațiile neguvernamentale care acționează la scară națională consideră că informarea insuficientă a instituțiilor de stat despre activitatea și impactul ONG-urilor asupra societății împiedică o colaborare mai bună între ONG-uri și APL. Organizațiile de nivel regional opinează că lipsa transparenței în activitatea administrațiilor, precum și neîncrederea APL în organizațiile neguvernamentale prejudiciază colaborarea între acestea.

Neîncrederea în organizațiile neguvernamentale s-a resimțit și în discuțiile cu unii reprezentanți ai administrației publice locale. Totuși, majoritatea reprezentanților APL au afirmat că ei conlucrează cu ONG-urile, iar unii intervieuați au subliniat că există o conlucrare reciproc avantajoasă între ONG-uri și APL. De obicei, colaborarea este dezvoltată doar cu acele organizații care preiau inițiativa și se adresează cu anumite solicitări. Aici a fost remarcată necesitatea și caracterul util al organizațiilor neguvernamentale pentru comunitate, precum și nevoia de transparență și vizibilitate în activitatea ONG-urilor. Alte modalități de colaborare invocate de repre-

zentanții APL sunt: informare, consultanță și ajutor în procesul de înregistrare, susținere, implicarea reprezentanților ONG-urilor în diferite comisii raionale, în consiliul administrativ, în comisiile teritoriale de ajutor umanitar etc.

Reprezentanții administrației publice locale au menționat că există unele probleme în colaborarea cu organizațiile neguvernamentale, cele mai principale fiind posibilitățile reduse ale APL de a finanța ONG-urile, lipsa transparenței în activitatea ONG-urilor și comunicarea insuficientă și neconstructivă.

5.4.3 Generarea venitului propriu

Venitul propriu este generat, de obicei, de cotizațiile de membru, prestarea serviciilor cu plată (activitate economică), precum și de venitul de pe urma anumitor investiții. Cel mai mare impediment care poate exista pentru generarea venitului propriu al organizațiilor neguvernamentale îl reprezintă cadrul legal existent în țară. Conform datelor studiului *John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project*, sursele din venitul propriu în lume constituie 53%, ocupând primul loc, pe al doilea situându-se sursele guvernamentale și pe al treilea cele private. În multe din țările Europei Centrale și de Est, generarea venitului propriu se află pe primul și pe al doilea

loc, ceea ce demonstrează că această sursă de venit este practică pe larg de organizațiile neguvernamentale¹⁰² și considerată importantă pentru a crea durabilitatea surselor financiare.

În Republica Moldova, sursele din generarea venitului propriu ocupă 27% din ponderea totală a surselor de venit, clasându-se pe locul doi. Generarea venitului propriu pentru organizațiile neguvernamentale din Moldova include venitul din activitățile economice și cotizațiile de membru. Cotizațiile de membru, în cazul ONG-urilor cu un buget modest de până la 1000 dolari SUA, au o pondere mai mare în buget decât granturile de la donatori. O proporție semnificativă a cotizațiilor de membru se înregistrează și în ONG-urile cu un buget de până la 5000 dolari SUA, iar în cazul bugetelor mai mari ponderea acestora este ne semnificativă.

Veniturile din activitățile economice sunt ne semnificative și reprezintă doar 3,2% din totalul surselor de venit ale sectorului neguvernamental, pe când cotizațiile de membru

¹⁰² În Polonia și Ungaria, sursele din generarea venitului propriu ocupă locul întâi cu 60% și, respectiv, 55% din sursele de venit. Vezi *Global Civil Society: Dimensions of the Nonprofit Sector*, Lester M. Salamon, the John Hopkins Comparative Nonprofit Sector Project, 2004.

sunt mult mai semnificative și constituie 22,5%. Această sursă devine mai importantă datorită cotizațiilor de membru. Circa 41% dintre ONG-urile pentru care cotizațiile de membru constituie principala sursă de formare a bugetului sunt cele care activează în domeniul dezvoltării comunitare și educației. Scopul lor este de a presta diferite servicii pentru cetățeni în comunitățile lor și pentru Asociațiile Părinților și Pedagogilor. În cazul acestor organizații, cotizațiile reprezintă plata pentru anumite servicii, cum ar fi, de exemplu, taxa de studii. Aici se află și explicația de

ce cotizațiile de membru sunt atât de semnificative în sectorul neguvernamental din Moldova.

Studiul sociologic CBS AXA a constatat că fiecare a cincea organizație neguvernamentală din Moldova desfășoară activități economice. În mare parte, ONG-urile au declarat că veniturile obținute din aceste activități sunt utilizate pentru realizarea scopurilor statutare ale organizațiilor.

Boxa 8. Practică pozitivă. Asociația Obștească „Habitat”

Asociația Obștească „Habitat” din orașul Rezina este o organizație de mediu, pentru care, ca și pentru multe ONG-uri din Moldova, sursa principală de finanțare o constituie venitul din granturi. În anul 2006, organizația s-a confruntat cu o criză financiară: proiectele susținute de donatori s-au încheiat și organizația nu reușise să obțină alte finanțări. Acest fapt a determinat organizația să ofere servicii contra plată pentru a supraviețui. „Habitat” a investit în instruirea celor șase angajați și pe parcursul anului 2006 a prestat servicii de instruire cetățenilor din raionul Rezina. Instruirea a fost efectuată în opt domenii, printre care cursuri de utilizare a calculatorului, programul de contabilitate 1 C, cursuri de limbă engleză, instruire în domeniul turismului etc. Din suma colectată „Habitat” a reușit să achite salariile angajaților, prevenind astfel plecarea acestora din organizație și să acopere alte cheltuieli administrative legate în mare parte de întreținerea sediului.

Organizația „Habitat” prestează aceste servicii și în continuare, deși la moment implementează proiecte din finanțări. Conform directorului organizației, Valeriu Rusu, „Habitat” a oferit servicii competitive pe piață și încearcă să le presteze la un nivel cât mai înalt.

5.5 Cadrul legal ce influențează durabilitatea financiară

Durabilitatea sectorului neguvernamental este influențată de cadrul legal în baza căruia acesta activează. De regulă, cadrul legal poate afecta durabilitatea organizațiilor în două moduri. În primul rând poate afecta cererea pentru serviciile prestate prin diminuarea încrederii cetățenilor față de ONG-uri și poate afecta oferta acestora prin stabilirea taxelor și/sau facilităților.

La nivel teoretic, cadrul legal în Republica Moldova progresa și tinde tot mai mult să fie aliniat la practicile pozitive europene

și internaționale. Totuși, terminologia vagă și stipulările ambigue din legi și regulamente permit oficialilor din instituțiile publice să aplice cadrul legal, inclusiv prevederile ce se referă la taxare, prestarea de servicii cu plată și altele, de o manieră arbitrară. Pe de altă parte, nici organizațiile neguvernamentale din Moldova nu au o înțelegere suficient de bună a cadrului legal, fapt care le face și mai vulnerabile în fața autorităților publice¹⁰³.

¹⁰³ The NGO 2006 NGO Sustainability Index, USAID.

Politicile de taxe pot influența semnificativ creșterea numărului de donații corporative și individuale. Cel mai bun mecanism care ar încuraja donațiile din partea agenților economici și persoanelor este scutirea de plata unor impozite. Reprezentanții organizațiilor neguvernamentale sunt de părere că sistemul legal actual nu stimulează agenții economici și persoanele să facă donații. O nouă variantă a Legii privind filantropia și sponsorizarea a fost adoptată în 2002 în încercarea de a încuraja companiile să susțină dezvoltarea ONG-urilor. Conform acestei legi, companiile private pot deduce valoarea donațiilor din cota impozabilă până la 10%¹⁰⁴. Această lege părea să fie destul de încurajatoare pentru sectorul neguvernamental, însă, în prezent practica arată că sectorul privat nu prea este încântat de această lege. Aplicarea acestei legi este foarte dificilă, deoarece reglementările privind evidența contabilă și relațiile fiscale care rezultă din activități filantropice și de sponsorizare sunt prea complexe, presupunând mai multă muncă și dublarea informației care trebuie prezentată Inspectoratului Fiscal de Stat de către agenții economici. Rezultatele studiului au arătat că mulți agenți economici care oferă donații ONG-urilor nu doresc ca numele lor să fie făcut public.

Cadrul legal din Moldova permite organizațiilor neguvernamentale să practice activități economice, dar întârzie să creeze reguli clare pentru ca ONG-urile să poată într-adevăr să o facă. Scutirea totală sau parțială a acestora de plata unor impozite și taxe este o altă modalitate de susținere a organizațiilor din sectorul neguvernamental. Potrivit art. 52 al Codului Fiscal, organizațiile neguvernamentale din Moldova sunt scutite de plata impozitului pe venit de la practicarea activităților economice. Acest lucru este însă valabil doar pentru organizațiile care dispun de certificat de utilitate publică. Acest certificat este un

document oficial prin care se atestă utilitatea publică și caracterul neprofitabil al activității asociației obștești și neparticiparea acesteia la campaniile politice electorale. Obținerea acestui certificat de la Comisia de Certificare de pe lângă Ministerul Justiției nu este complicată, doar că în unele cazuri procedura durează prea mult. Documentul servește drept temei pentru scutirea parțială sau integrală a ONG-urilor de anumite impozite, taxe și alte plăți de stat, precum și pentru acordarea de facilități și privilegii acestora, în conformitate cu legislația în vigoare. Un alt rol al certificatului de utilitate publică este de a oferi ONG-urilor posibilitatea de a accesa anumite fonduri guvernamentale, care sunt oferite în formă de granturi sau prin participarea la anumite tendere anunțate de Guvern sau alte instituții publice. Deseori, însă, organizațiile neguvernamentale privesc acest certificat doar ca pe o modalitate de scutire de la plata impozitelor.

Rolul organizațiilor neguvernamentale este înalt apreciat în multe țări, acestea fiind recunoscute pentru prestarea mai calitativă și mai eficientă decât statul a unor servicii sociale. Potrivit art. 11 al Legii cu privire la asociațiile obștești, statul poate acorda sprijin asociațiilor obștești de utilitate publică în baza unui concurs. Conform legii, ONG-urile pot, de asemenea, beneficia de încăperi și clădiri în chirie oferite de autoritatea publică, însă procedurile de acordare de către stat a sprijinului pentru ONG-uri nu sunt reglementate la nivel legislativ. Iată de ce în majoritatea cazurilor organizațiile neguvernamentale reușesc să obțină sprijin din partea autorităților publice doar dacă pot să construiască relații de cooperare cu acestea, deseori APL-urile fiind angajate ca parteneri în cadrul proiectelor.

La procurarea de către stat a serviciilor prestate de organizațiile neguvernamentale nu există stipulări legislative. Mecanismul actual privind procurarea de către stat a serviciilor de la alți actori se potrivește societăților co-

¹⁰⁴ *Legea cu privire la filantropie și sponsorizare Nr.1420-XV din 31/10/2002.*

merciale și nu ONG-urilor. Cu toate acestea, în ultima perioadă, au fost înregistrate tot mai multe exemple în care ONG-urile în întregime sau anumite programe ale acestora, numite deseori „centre”, sunt trecute la balanța administrației publice locale sau ministerelor. Aceste cazuri sunt mai mult specifice pentru organizațiile din domeniul social. Organizațiile trecute la balanța primăriilor sau ministerelor sunt dotate cu echipament performant, dis-

pun de facilități moderne, personal instruit, expertiză etc.

Deși cadrul legal din Moldova susține activitatea organizațiilor societății civile, la nivel practic încă există necesitatea de creare a unor mecanisme de implementare clare, care ar facilita dezvoltarea mai dinamică a sectorului neguvernamental din Moldova.

5.6 Alte mecanisme de promovare a durabilității financiare

Legea 1%

În ultimii ani, multă atenție a fost acordată pentru așa-numita „Legea 1%” sau „Filantropia procentului”, care reprezintă un mecanism legal ce le permite plătitorilor de taxe să aloce 1% din plata impozitelor anumitor beneficiari, cum ar fi organizațiile neguvernamentale, în loc să le ofere Bugetului de Stat. Ungaria a introdus acest mecanism din 1996, fiind urmată de Slovacia, Lituania, Polonia și, recent, România. Slovacia și Lituania a propus alocarea nu a unui procent, ci a două procente, deci în aceste țări plătitorii de taxe pot aloca organizațiilor neguvernamentale 2% din impozitul pe venit achitat în Bugetul de Stat¹⁰⁵. De regulă, de acest mecanism pot beneficia doar organizațiile care dispun de certificat de utilitate publică.

În Republica Moldova, discuțiile pe marginea acestui mecanism au început acum câțiva ani, însă tentativa organizațiilor societății civile de a elabora un proiect de lege a eșuat. La moment, un proiect legislativ referitor la „Legea 1%” se află în proces de elaborare. Împreună cu această lege au mai fost elaborate alte două proiecte de lege: proiectul de Lege cu privire la organizațiile necomerciale și proiectul de Lege cu privire la organizațiile

necomerciale de utilitate publică. Aprobarea acestor legi va contribui la crearea unui cadru mai favorabil pentru activitatea organizațiilor neguvernamentale, la diferențierea organizațiilor de utilitate publică de cele care activează exclusiv în interesul mutual al membrilor săi și, desigur, la creșterea durabilității financiare a ONG-urilor.

Conform opiniei reprezentanților ONG-urilor și a unor finanțatori, acest mecanism este relevant și ar putea juca un rol important în consolidarea durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale din Moldova. De asemenea, acesta ar îmbunătăți cooperarea dintre ONG-uri și sectorul privat și ar spori transparența ONG-urilor. Unii lideri de organizații sunt totuși sceptici în ceea ce privește utilitatea legii, din motivul că ponderea economiei subterane în Moldova este mare, persoanele și unitățile comerciale ascund venitul real și din această cauză impozitele nu sunt semnificative, ca să aibă un impact asupra durabilității financiare a sectorului neguvernamental.

Fundațiile comunitare

O „fundație comunitară” este o organizație locală non-profit care activează pentru a colecta, gestiona și redistribui în folosul comunității resursele locale pe care le colectează. O fundație comunitară dispune, de regulă, de o bază de fonduri diversificată, co-

¹⁰⁵ David Moore, *Laws and Other Mechanisms for Promoting NGO Financial Sustainability*, International Center for Not-for-Profit Law.

lectate din contribuțiile agenților economici, administrației publice locale, organizațiilor neguvernamentale, precum și persoanelor. De obicei, fundațiile comunitare sunt inițiate la nivel local și cuprind doar pe o anumită regiune geografică. În multe țări, cum ar fi, de exemplu, Bulgaria, Slovacia și Rusia, fundațiile comunitare au înregistrat un succes, deoarece obțin mai ușor încrederea populației, având în componența boardului reprezentanți ai tuturor sectoarelor, și respectiv colectează fonduri cu o mai mare ușurință decât ONG-urile simple.

În Moldova au fost create recent, pentru prima dată, cinci fundații comunitare la Bălți, Cahul, Orhei, Soroca și Ungheni. Fundațiile au făcut deja primii pași spre conlucrarea cu administrația publică locală și reprezentanții mediului de afaceri. Scopul acestor fundații este atragerea de resurse la nivel local pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea. Inițiativa de creare și dezvoltare a fundațiilor comunitare în Moldova este susținută de un consorțiu de finanțatori: Fundația SOROS-Moldova, Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și Fondul de Investiții Sociale din Moldova, în parteneriat cu Ministerul Justiției al Republicii Moldova. Fundațiile comunitare reprezintă o soluție pe termen lung pentru asigurarea durabilității financiare ale ONG-urilor.

Întreprinderile sociale

Practica internațională ilustrează că multe organizații neguvernamentale inițiază „întreprinderi sociale”. Acestea nu sunt altceva decât societăți comerciale cu un scop social.

Întreprinderile sociale facilitează generarea profitului de către ONG-uri, ca mai apoi să-l direcționeze spre realizarea misiunii sociale. În Moldova există practici de creare a întreprinderilor sociale de către organizațiile neguvernamentale, deși sunt rare la număr și la început de cale. Conform legislației Republicii Moldova, întreprinderile sociale sunt supuse impozitării ca entitățile comerciale.

Legea Loteriei Naționale

Loteriile și jocurile de noroc pot servi drept sursă de venit alternativă pentru organizațiile neguvernamentale. Guvernul poate oferi o susținere financiară semnificativă, direcționând un anumit procent din veniturile de la loterie pentru scopuri în beneficiul public. În Croația, spre exemplu, Guvernul direcționează 50% din banii de la loterie pentru sportul de amator și ONG-urile care activează în beneficiul public. Același practică este prezentă și în Muntenegru și Macedonia. Fiecare țară decide unde să aloce acești bani, fie pentru ONG-urile din domeniul social, activități umanitare, sport etc. Legea Loteriei Naționale ar putea fi o practică și pentru Moldova, însă pentru aceasta este nevoie de o informare corectă și de elaborarea cadrului legal pentru a pune în aplicare acest mecanism.

Boxa 9. Practică pozitivă. Asociația „Speranța”

Asociația „Speranța” din raionul Criuleni a deschis o sală de forță și prestează servicii contra plată cetățenilor, îndeosebi tinerilor. Sala este dotată cu tehnică sportivă modernă. Venitul provenit de pe urma activității sălii de forță acoperă o parte din cheltuielile operaționale ale Asociației „Speranța”.

5.7 Concluzii și recomandări

În cadrul organizațiilor neguvernamentale din Moldova, persoanele implicate în atragerea surselor de finanțare sunt, de regulă, liderii organizației, iar alte resurse umane importante în creșterea durabilității financiare, cum ar fi voluntarii, nu sunt pe deplin explorate. Membrii board-ului sunt puțin implicați în susținerea durabilității financiare sau participă mai mult la nivel operațional și nu strategic.

Capacitățile organizațiilor neguvernamentale în diverse domenii, cum ar fi dezvoltarea organizațională, managementul financiar, marketing, prestarea de servicii cu plată și altele, sunt destul de slabe. Deși au beneficiat de mai multă instruire, organizațiile identifică aceleași necesități de instruire ca și acum câțiva ani.

Deși ONG-urile susțin că au un plan strategic elaborat, planificarea resurselor financiare pe termen mediu și lung rămâne o provocare pentru sectorul neguvernamental din Moldova, la moment acestea fiind colectate într-un mod sporadic.

Sursele de venit din granturi, provenite de la agențiile finanțatoare, reprezintă aproape jumătate din totalul surselor de venit al sectorului neguvernamental, ceea ce îl face extrem de vulnerabil din punctul de vedere al durabilității financiare.

Sursele guvernamentale dețin cea mai mică pondere din totalul surselor de finanțare a sectorului și se reduc mai mult la contribuții „in kind”, acestea din urmă fiind apreciate de ONG-uri ca destul de importante pentru susținerea organizațiilor neguvernamentale din Moldova.

În Moldova nu există o cultură a filantropiei, iar responsabilitatea socială corporativă a companiilor este destul de limitată, astfel

încât resursele provenite din contribuțiile private ale agenților economici și cetățenilor rămân destul de modeste.

Contribuția agenților economici, persoanelor și surselor guvernamentale nu este în prezent semnificativă, însă aceasta reprezintă un potențial pentru dezvoltarea sectorului neguvernamental din Moldova și succesul depinde în mare măsură atât de capacitățile ONG-urilor de cooperare și negociere, cât și de transparența și vizibilitatea acestora.

Generarea venitului propriu prin practicarea activităților economice deține o pondere nesemnificativă în bugetul organizațiilor. Faptul se datorează capacităților slabe ale ONG-urilor în domeniul antreprenoriatului social și alte domenii, precum managementul financiar, marketing, cunoașterea legislației etc.

Organizațiile neguvernamentale se confruntă cu o lipsă de vizibilitate și o încredere limitată din partea actorilor publici și privați și sunt percepute în mare parte ca fiind netransparente. Aceasta conduce la restrângerea oportunităților de creare a unor parteneriate strategice dintre ONG-uri și actorii publici și privați.

Au fost înregistrate mai multe ameliorări ale cadrului legal în ceea ce privește susținerea sectorului neguvernamental, însă acesta în multe cazuri rămâne, totuși, declarativ și ambiguu, ceea ce pune anumite bariere în generarea și diversificarea surselor de venit de către ONG-uri.

În ultimi ani, în Moldova au fost lansate mai multe inițiative ale unor actori naționali și internaționali de a promova diverse mecanisme de generare a surselor de venit de către ONG-uri, practicate cu succes și pe larg de

organizațiile neguvernamentale de peste hotare.

ONG-urile ar trebui să-și dezvolte resursele umane în asigurarea durabilității financiare și să valorifice alte resurse, cum ar fi, de exemplu, voluntariatul. Dezvoltarea voluntariatului în organizații constituie un factor important pentru asigurarea durabilității financiare.

Este important ca ONG-urile să-și planifice resursele financiare pe un termen mediu și lung pentru a putea deveni viabile financiar în practicarea diverselor activități de autofinanțare. Rolul board-ului în asigurarea durabilității financiare a organizației trebuie să se consolideze, acesta implicându-se mai mult la nivel strategic de elaborare a politicilor de colectare și diversificare a fondurilor.

Durabilitatea financiară nu trebuie privită separat de durabilitatea organizației în general. ONG-urile ar trebui să-și îmbunătățească competențele organizaționale și antreprenoriale pentru a deveni mai competitive pe piață și mai durabile din punct de vedere financiar. De asemenea, organizațiile ar trebui să conștientizeze importanța altor surse de venit, cum ar fi sursele agenților economici, persoanelor, generarea venitului propriu prin activități economice, ca surse alternative de venit. La fel de important este ca sectorul neguvernamental să conștientizeze importanța parteneriatelor în asigurarea durabilității financiare și să-și dezvolte capacitățile de creare, gestionare și menținere eficientă a parteneriatelor cu actorii publici și privați, inclusiv cu mass-media, pentru a mediatiza mai mult activitățile și impactul produs de ONG-uri. Este, de asemenea, necesară conștientizarea de către organizațiile neguvernamentale a prevederilor legale și fiscale în vigoare și extinderea capacității lor de utilizare a acestora prin diseminarea informației între ONG-uri, autorități publice și mediul de afaceri.

Agențiile finanțatoare ar trebui să pună un accent mai mare pe creșterea durabilității organizațiilor neguvernamentale din Moldova, prin ghidarea elaborării unor planuri serioase de durabilitate a proiectelor și monitorizarea implementării acestor planuri. Este crucială, de asemenea, stimularea filantropiei corporatiste și publice prin promovarea activă a rolului și beneficiilor tangibile produse de activitatea ONG-urilor, precum și îmbunătățirea abilităților organizațiilor de a atrage fonduri de la sectorul privat și/sau de la cetățeni, pentru a nu fi dependente atât de mult de granturile oferite de fundațiile internaționale.

Pentru ca organizațiile neguvernamentale să poată deveni durabile financiar este important ca ele să se promoveze mai mult, să-și amelioreze imaginea publică la scară națională, să fie transparente și să poarte un dialog pozitiv.

De asemenea, este important ca sectorul neguvernamental să lanseze inițiative de creare a coalițiilor, atât cu organizațiile societății civile, cât și cu alți actori publici și privați pentru promovarea durabilității financiare a sectorului asociativ din Moldova.

Pentru a asigura o durabilitate financiară este necesară și preluarea de către organizații, din experiența pozitivă internațională, a mai multor mecanisme de generare a surselor de venit, cum ar fi, de exemplu, inițierea întreprinderilor sociale, fundațiilor comunitare și altele.

În final, este necesară promovarea unor noi modificări ale cadrului juridic și fiscal, precum și crearea de mecanisme clare pentru stimularea filantropiei și facilitarea creșterii durabilității financiare a organizațiilor neguvernamentale din Moldova.

Boxa 10. Alte practici pozitive

„Neumanist”, or. Strășeni

„Neumanist” este o organizație non-profit care are drept scop îngrijirea, acordarea asistenței medicale și includerea în societate a persoanelor în etate din raionul Strășeni. În prezent, organizația implementează trei proiecte: „HomeCare” – asistență la domiciliu, „Răsărit” – centru de zi de îngrijire, asistență medicală și socializare a persoanelor în etate și „Spectru” – casă de bătrâni care acordă îngrijire și cazare permanentă bătrânilor. Ca multe alte organizații, „Neumanist” este preocupată de asigurarea durabilității după retragerea celor mai importanți finanțatori.

Organizația generează surse pentru proiecte, oferind servicii contra plată. În cadrul proiectului „Spectru”, pentru 40% dintre bătrânii care beneficiază de îngrijirea casei de bătrâni serviciile sunt contra plată. Rudele bătrânilor achită câte 150 Euro lunar pentru servicii. Acest venit acoperă în medie 40-50% din bugetul proiectului.

Organizația reușește să colecteze aproximativ a cincea parte din bugetul centrului de zi „Răsărit”, oferind în chirie un apartament, care este proprietatea organizației și din colectarea de surse financiare de la Primăria orașului Strășeni, care oferă în medie 30 000 lei anual, ceea ce este suficient ca organizația să achite facturile pentru gaz. Primăria, de asemenea, s-a angajat să colecteze gratis deșeurile de la Centru. În plus, încăperile Centrului sunt oferite de Primărie în folosință gratuită pe o perioadă de 99 ani.

„Neumanist” a inițiat și o modalitate nouă de colectare a fondurilor, numită „Adopt a Granny” (Adoptă o bunicuță/un bunel!). Pe site-ul organizației www.neohumanist.org sunt plasate istoriile unor bătrânei, beneficiari ai organizației. Aceste istorioare sunt promovate peste hotarele țării prin intermediul partenerilor. De exemplu, în Olanda organizația și-a găsit un partener numit NHADAM, care promovează istorioarele bătrânilor printre cetățeni și companiile de business. În medie, fiecare bătrânel a cărui istorioară a fost plasată pe site primește anual în jur de 150-200 Euro, ceea ce este suficient pentru a achita medicamentele de care are nevoie sau factura pentru gaz ori electricitate. În istorioara fiecărui bătrân este menționat pe ce nume vor fi cheltuiți banii colectați.

„Sprijin și Speranță”, or. Ungheni

Organizația „Sprijin și Speranță” este o organizație care susține copiii și tinerii cu dizabilități și în situație de risc din localitate. Organizația reușește să colecteze resurse și să coopereze destul de bine cu primăria orașului Ungheni. Primăria acordă în medie 300 000 de lei pe an și s-a angajat să plătească salariul șoferului organizației pentru toată perioada de existență a organizației. De asemenea, primăria achită salariul unui tânăr, fost beneficiar al organizației, care acum este angajatul acesteia. Primăria plătește și stagiul unui tânăr cu dizabilități la Fabrica de Ceramică din Ungheni.

Organizația „Geronimo”, Criuleni

Asociația „Geronimo” își desfășoară activitatea pe două planuri. Pe plan local, „Geronimo” este o organizație de dezvoltare comunitară și lucrează cu grădinițele și școlile. Aici ea a reușit să adune bani de la persoane din străinătate și să-i combine cu cei bugetari și ai părinților, pentru efectuarea unei reparații serioase.

La nivel raional, „Geronimo” este o organizație care promovează participarea și activismul tinerilor. Scopul „Geronimo” este ca în fiecare comunitate din r. Criuleni să existe un grup de inițiativă al tinerilor. În doi ani au reușit să formeze 15 grupuri, constituite din 25 de persoane.

„Geronimo” prezintă aici două practici pozitive pentru care a asigurat durabilitatea financiară:

1. Cursul Practic de Liderism, care se desfășoară deja de 15 luni. Cei cinci formatori își plătesc drumul la Criuleni, de două ori pe săptămână, și nu primesc nici un onorariu. Participanții își achită singuri drumul, cu excepția persoanelor sărace, dar active, cazuri în care Primăria sau „Geronimo” o face pentru ei. Direcția Generală Învățământ, Tineret și Sport plătește pauza de cafea și consumabilele. Trainingurile au loc la Centrul UNIT, unde participanții au acces gratuit la sala de calculatoare, Internet, echipament.

2. Împreună cu Direcția Învățământ, Tineret și Sport, „Geronimo” a lansat revista „Tânăr în Criuleni”, care deja a ajuns la a noua ediție, cu un tiraj de 1000-1500 de exemplare. „Geronimo” editează această revistă, iar Direcția de Învățământ plătește tipărirea sa. Împreună o distribuie oamenilor.

Organizația „Motivație”, or. Chișinău

Misiunea organizației „Motivație” este de a susține și integra social copiii și tinerii cu dizabilități din Moldova. După un șir de proiecte finanțate de diverși donatori internaționali, organizația a înțeles necesitatea și importanța axării pe colectarea de fonduri la nivel local. În cadrul proiectului „Networking for Mobility”, finanțat de IREX, „Motivație” a dezvoltat un plan de durabilitate financiară a organizației.

„Motivație” a inițiat o campanie de colectare a fondurilor pentru copiii cu deficiențe locomotorii, care a fost numită „Dăruiește o șansă” și se desfășoară între 1 martie și 13 decembrie 2007. Campania include o serie de mini-campanii de colectare a fondurilor de la agenți economici și persoane. Până în prezent campania a cuprins:

1. Confecționarea mărtișoarelor de către copii, care ulterior au fost vândute agenților economici (1000 lei colectați).
2. Plasarea boxelor pentru colectarea banilor în incinta hotelului „Leogrand”, hotelului „Codru”, Fundației SOROS.
3. Diverși constituenți ai organizației - angajați, voluntari, beneficiari, copii în cărucior - au colectat bani în stradă, ceea ce a fost o experiență extraordinară pentru organizație.

Prin intermediul campaniei „Dăruiește o șansă”, organizația a reușit să colecteze 5000 lei, însă campania urmează să mai includă o serie de inițiative importante. Bani adunați în această acțiune nu vor fi gestionați de către organizație, ci vor fi oferiți copiilor în cărucior pentru ca ei singuri să-i administreze.

Organizația „Motivație” a încheiat un acord de colaborare cu Direcția pentru Protecția Copilului a mun. Chișinău, care s-a angajat să finanțeze cheltuielile operaționale ale Centrului Comunitar pentru Copii și Tineri, unul din centrele organizației.

„Motivație” colectează cu regularitate fonduri de la diverși finanțatori; în plus, recent a fost renovat acoperișul, reușind să colecteze materiale de construcție în sumă de 4000 dolari SUA.

capitolul **VI**

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

PRESTAREA SERVICIILOR DE CĂTRE ORGANIZAȚIILE NEGUVERNAMENTALE

- 6.1 Servicii pro-bono
 - 6.2 Servicii contra plată
 - 6.3 Antreprenoriatul social
 - 6.4 Cadrul legal
 - 6.5 Concluzii și recomandări
-

În Republica Moldova, prestarea serviciilor de către organizațiile neguvernamentale a evoluat progresiv în ultimul deceniu, fiind condiționată de mai mulți factori interni și externi. Încă la începutul anului 2000, majoritatea ONG-urilor acționau în mod oportunist, orientându-și serviciile în conformitate cu programele agențiilor donatoare în diverse domenii. Astăzi însă o bună parte din organizații dispun de planuri strategice, care prevăd atât servicii din perspectiva misiunii organizației, cât și servicii complementare care să asigure durabilitatea organizațională.

În contextul Republicii Moldova, prestarea serviciilor poate fi concepută ca o acțiune de a furniza beneficiarilor servicii necesare sau servicii solicitate. Prestarea serviciilor de către ONG-urile din Moldova poate fi privită sub două aspecte:

Prestarea de servicii deseori este desfășurată ca parte componentă a unui anumit proiect, cu o finalitate determinată, după care va fi necesară asigurarea durabilității acestor servicii, în caz contrar, ele devenind indisponibile. Modul de asigurare a durabilității acestor servicii poate fi foarte diferit: prin prestarea lor contra plată, transferarea serviciilor către comunități și operarea acestora în bază de voluntariat, substituirea rolului ONG-urilor de către Guvern. Prestarea serviciilor de către o organizație neguvernamentală în Republica Moldova trebuie privită și analizată prin prisma impactului de dezvoltare la care acestea contribuie, adică prin intermediul valorii instrumentale pe care acestea le aduc la alte schimbări de dezvoltare.

Prestarea serviciilor pentru unele organizații neguvernamentale din Republica Moldova a devenit deja o activitate pe termen lung, materializându-se în acorduri dintre administrația publică și ONG-uri pentru realizarea unor sarcini sau acordarea unor servicii, transferând ONG-urilor dreptul și obligația de a administra anumite sarcini și servicii care, în mod tradițional, țineau de obligațiile și competențele statului.

Acest capitol realizează o analiză a rolului organizațiilor neguvernamentale pe piața de servicii din Moldova. Cercetarea din cadrul studiului de față urmărește să analizeze problematica prestării serviciilor, axată pe câteva dimensiuni:

- Analiza organizațiilor neguvernamentale prin prisma serviciilor gratuite pe care acestea le prestează.
- Analiza organizațiilor neguvernamentale prin prisma serviciilor și produselor prestate contra plată.

- Analiza tendințelor și perspectivelor pentru dezvoltarea antreprenoriatului social în Republica Moldova.
- Analiza cadrului legal relevant pentru prestarea serviciilor.

Discuțiile în cadrul focus-grupului cu reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, analiza datelor studiului, analiza legislației și a rapoartelor similare au permis colectarea unor informații relevante și de calitate privind prestarea serviciilor de către ONG-urile din Republica Moldova.

Beneficiile prestării serviciilor, în special, ale celor sociale, de către organizațiile neguvernamentale sunt evidente și bine cunoscute, cu toate acestea **cele mai mari obstacole** sunt cele legate de lipsa unei tradiții în această privință, birocrăția excesivă, lipsa susținerii din partea administrației publice centrale și locale, cadrul legislativ difuz și neîncrederea în activitatea organizațiilor neguvernamentale. Obstacolele nu provin, însă, doar din partea autorităților publice, ci și din partea ONG-urilor, datorită capacităților și cunoștințelor limitate în domeniul prestării serviciilor, implicare insuficientă în formularea politicilor publice locale, capacități limitate de marketing al serviciilor.

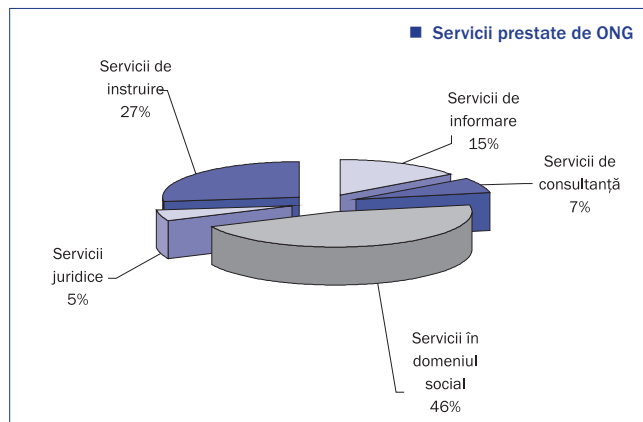
Pentru dezvoltarea prestării serviciilor au fost propuse o serie de soluții: evitarea formalismului, transparența în procedura de evaluare, comunicare susținută între organizațiile neguvernamentale și administrația publică centrală și locală, promovarea unui cadru legislativ adecvat pentru dezvoltarea prestării serviciilor de către ONG-uri, acordarea unei atenții sporite misiunii și prevederilor statutare ale ONG-urilor, dezvoltarea capacităților în domeniul prestării serviciilor contra plată, dezvoltarea antreprenoriatului social.

6.1 Servicii pro-bono

În Republica Moldova, aproximativ 74% dintre organizațiile neguvernamentale chestionate în cadrul studiului CBS AXA prestează servicii. În mare parte, ONG-urile din Moldova acordă servicii gratuite, fapt care poate fi explicat prin lipsa unei tradiții de durată în prestarea serviciilor de către ONG-uri; prin modul de percepere a termenului de „orga-

nizație non-profit”, care la prima vedere ar sugera în exclusivitate prestarea serviciilor pro-bono; dependența excesivă de finanțatorii străini.

Diagrama ilustrează că din numărul total al organizațiilor neguvernamentale care pre-

stează servicii majoritatea acordă **servicii în domeniul social**. Este vorba de măsuri și acțiuni realizate pentru a răspunde nevoilor sociale individuale, familiale sau de grup, în vederea prevenirii și depășirii unor situații de dificultate, vulnerabilitate sau dependență pentru prezervarea autonomiei și protecției persoanei, pentru prevenirea marginalizării și excluziunii sociale, pentru promovarea incluziunii sociale și în scopul creșterii calității vieții.

Acestea sunt urmate de **serviciile de instruire** într-o varietate de domenii: tehnologii informaționale, egalitatea genurilor, prevenirea HIV/SIDA, scrierea proiectelor, drepturile omului, tineret, voluntariat, în domeniul agricol, prevenirea traficului de ființe umane, dezvoltarea instituțională a ONG-urilor, în domeniul includerii sociale a persoanelor cu dezabilități.

Pe locul al treilea s-au plasat **serviciile de informare**: plasarea informațiilor pe pagini Web, conștientizare publică, oportunități și strategii pentru tineri, tehnologii informaționale, migrație, politicile Consiliului Europei, aspecte legale și practice în domeniul migrației, programe de finanțare, informare juridică, informarea ONG-urilor cu privire la oportunități de dezvoltare, conștientizare publică pe diferite probleme.

Serviciile de consultanță se axează pe scrierea proiectelor, managementul organizației, consultanță juridică, consultanță medicală, consultanță în domeniul tehnologiilor informaționale, consultanță în elaborarea de politici locale și centrale etc.

În general, putem afirma că organizațiile neguvernamentale cuprind o multitudine de domenii, însă în termeni calitativi constatăm că aproape jumătate dintre organizații activează fie în domeniul social, fie în educație. Această specializare poate fi explicată prin faptul că ONG-urile au început să-și priori-

tizeze domeniile de activitate și serviciile prestate, selectând cele mai stringente și mai actuale sectoare de intervenție. De asemenea, menționăm că unele domenii citate (de exemplu, educația, drepturile omului, tineret, mass-media) se pot suprapune sau complementa în funcție de tematica vizată de acestea, de aceea este dificilă divizarea exclusivă a organizațiilor pe domenii de activitate.

Cu toate acestea există, totuși, domenii în care prezența este foarte modestă și printre acestea se numără integrarea europeană, cultura și arta, știința, sportul, sănătatea, drepturile consumatorului, religia, administrația publică locală. Însă și această situație poate fi privită dintr-o perspectivă pozitivă din câteva considerente: necesitatea de a activa, spre exemplu, în domeniul administrației publice locale sau drepturile consumatorului a apărut doar în ultimii cinci ani. Aceasta nu înseamnă că anterior nu ar fi existat probleme în acest domeniu; e posibil ca în trecut aceste probleme nu au fost conștientizate suficient pentru a întreprinde eforturi necesare în aceste domenii.

Merită menționate o serie de probleme cu care se confruntă organizațiile neguvernamentale în prestarea serviciilor gratuite:

Suprasolicitarea serviciilor

Numărul de solicitanți pentru anumite servicii gratuite (servicii sociale, consultanță juridică, instruire în diverse domenii etc.) a crescut simțitor în ultimii ani, iar rolul organizațiilor neguvernamentale, de asemenea, s-a extins semnificativ. Aceasta, pe de o parte, pune în pericol durabilitatea organizațiilor, deoarece resursele acestora sunt limitate, iar pe de altă parte nu permite satisfacerea necesităților tuturor membrilor comunităților respective.

Neînțelegerea de către beneficiari a caracterului gratuit al serviciilor

În unele situații, beneficiarii care nu sunt eligibili pentru a avea acces la serviciile gratuite își exprimă dezacordul față de acordarea de servicii gratuite pentru anumite categorii, considerându-se „discriminați”. O altă situație vizează publicul larg: uneori, atunci când primesc un produs (carte, pliant sau buletin informativ), aceștia le neglijează.

Insuficiența cadrelor

Suprasolicitarea serviciilor prestate de unele organizații necesită prezența unui personal suficient și calificat pentru furnizarea acestor servicii. De asemenea, ONG-urile sunt puse în fața faptului de a asigura dezvoltarea durabilă a organizației după finalizarea programelor, astfel încât sunt necesare resurse umane pentru a întreprinde eforturi de colectare a fondurilor, personal ce va elabora abordări novatoare, personal calificat în domeniul contabilității organizațiilor neguvernamentale.

Lipsa susținerii din partea administrației publice locale/ administrației publice centrale

Din păcate, administrația publică locală continuă să privească ONG-urile ca „devoratori de beneficii” sau fără a conștientiza aportul acestora la dezvoltarea comunităților. Există cazuri multiple în care administrația publică locală tratează organizațiile neguvernamentale ca pe „concurenți” atunci când acestea propun inițiative de prestare a unor servicii sociale de calitate (de exemplu, asistență socială pentru bătrâni sau pentru persoane cu dizabilități, copii rămași fără supravegherea părinților). Totuși, vina nu aparține doar administrației publice locale, ci și ONG-urilor care încă nu au devenit suficient de convingătoare și perseverente în relația cu APL și comunitățile.

Dificultatea de a elabora și implementa inovații

În condițiile Republicii Moldova, caracterizate prin lipsa de tradiții de prestare a serviciilor de către organizațiile neguvernamentale și de colaborare dintre ONG-uri și administrația publică locală, prin lipsa de strategii coerente și realiste de dezvoltare la nivel național și strategii de susținere din partea donatorilor, este complicată realizarea unor abordări novatoare, deoarece fiecare inițiativă se confruntă cu bariere de ordin administrativ și birocratic, însoțite de bariere de finanțare.

Neîncrederea cetățenilor în calitatea serviciilor

Dezvoltarea economiei de piață a generat în rândurile beneficiarilor ideea că totul are un preț, de aceea uneori beneficiarii pun la îndoială calitatea serviciilor, din simplul motiv că acestea sunt prestate gratuit.

Resursele limitate

Prestând în mod curent servicii pentru a face față suprasolicitării continue a serviciilor, organizațiile neguvernamentale riscă să-și epuizeze complet resursele materiale și tehnice, ajungând, eventual, până la închiderea completă a organizației.

Pentru a evita și a elimina problemele menționate, propunem o serie de **soluții practice**:

Prioritizarea beneficiarilor

În condițiile suprasolicitării serviciilor și lipsei sau numărului limitat al altor actori ce ar furniza servicii similare, poate fi binevenită selectarea unei categorii de beneficiari, care ar avea cel mai mult nevoie de serviciile respective, evident în urma unui studiu detaliat al necesităților:

Exemplu: în funcție de necesitățile identificate în rândurile ONG-urilor, Centrul de Resurse pentru ONG-uri în domeniul Drepturilor Omului (CReDO) și-a focusat serviciile gratuite asupra organizațiilor neguvernamentale ce au atins deja un nivel mediu de dezvoltare.

Campanii de informare în rândurile potențialilor beneficiari

Percepția față de serviciile oferite pentru beneficiari depinde în mare parte de lucrul permanent cu aceștia prin comunicare de la egal la egal, diseminare a istoriilor de succes în rândurile acestora, explicarea clară a beneficiilor prestării serviciilor vizate.

Exemplu: în urma campaniilor de informare desfășurate prin intermediul participării la emisiuni radio, plasării anunțurilor în locurile frecvent vizitate de categorii sociale defavorizate (pe lângă oficiile poștale, primăriile, piețe, școli, agențiile forței de muncă, maternități), numărul beneficiarilor Clinicilor juridice din Bălți, Cahul, Comrat și, Tiraspol a crescut cu aproximativ 35% în anul 2007.

Acordarea unei atenții deosebite aspectului calitativ al serviciilor prestate

Monitorizarea și evaluarea permanentă a calității serviciilor prestate este cheia succesului pentru asigurarea continuității și consolidarea prestigiului prestatorului de servicii. În plus, aceasta permite comunicarea permanentă cu beneficiarii, identificarea unor aspecte novatoare de perspectivă.

Exemplu: Majoritatea organizațiilor prezente în cadrul focus-grupului (17 din 21) utilizează mecanisme de evaluare calitativă și cantitativă a serviciilor prestate, anchetarea pe termen lung a beneficiarilor (formulare de satisfacție a beneficiarilor etc.)

Intensificarea dialogului și cooperării cu structurile statale

Doar prin insistență, perseverență, coerență în activități, lucru intensiv cu beneficiarii, viziune strategică, argumentare clară, bazată pe indicatori specifici, organizațiile neguvernamentale pot să-și afirme poziția în calitate de actori indispensabili în comunități și parteneri strategici.

Exemplu: Centrul de Resurse pentru Tineri din orașul Soroca a reușit să consolideze relația cu administrația publică locală din Soroca astfel încât sediul și plățile comunale vor fi asigurate de autoritățile locale pentru o perioadă de 15 ani.

Un alt exemplu relevant este Alianța organizațiilor neguvernamentale pentru prevenirea și combaterea corupției „Alianța anti-corupție”, care a reușit să stabilească un dialog constructiv cu Guvernul și Parlamentul țării. În consecință, proiectele de lege sunt analizate de experții Alianței din perspectiva neadmiterii corupției, iar membrii Alianței participă la ședințele Guvernului, analizând hotărârile executivului din perspectiva prevenirii și combaterii corupției.

Desfășurarea în paralel a serviciilor contra plată pentru anumite categorii de beneficiari

Prestarea serviciilor contra plată pentru anumite categorii de beneficiari a devenit deja un imperativ, datorită mai multor factori identificați anterior: resursele limitate ale organizațiilor, resursele limitate și în continuă descreștere din partea donatorilor etc.

6.2 Servicii contra plată

În pofida faptului că majoritatea organizațiilor neguvernamentale prestează servicii gratuite și deocamdată nu au demarat acțiuni de asigurare a durabilității financiare și a durabilității serviciilor există, totuși, mișcări promițătoare privind diversificarea fondurilor, care necesită o studiere mai aprofundată. Mai mult de 37 de ONG-uri prestează deja servicii contra plată¹⁰⁶. O treime din bugetul Centru-lui CONTACT provine din venitul generat din activitățile economice. Asociația Producătorilor Agricoli obține mai mult de jumătate din buget din cotizațiile de membru și serviciile prestate contra plată.

Prin urmare, ONG-urile devin în mod progresiv orientate spre business, încercând să genereze venituri prin abordări de piață. Cu toate acestea, o atenție sporită trebuie acordată menținerii utilității morale și a integrității valorilor de beneficiu public. Astfel, ONG-urile din Moldova trebuie să-și bazeze activitățile economice pe recuperarea costurilor și menținerea intenției sociale a acestora.

În cadrul mandatului tradițional de vindere a unor bunuri și servicii, putem deosebi strategii de generare a veniturilor bazate pe misiune și strategii de generare a venitorilor în afara misiunii organizației.

Vinderea bunurilor și serviciilor

Unele organizații neguvernamentale (CICO, CMB, CReDO) din Republica Moldova deja sunt foarte active pe planul vinderii produselor și serviciilor. Tipurile de produse și servicii care sunt la moment prestate contra plată includ: instruire și dezvoltarea capacităților, extinderea serviciilor tehnice (consultanță în domeniul agriculturii), studii și analiza de politici, monitorizare și evaluare. Serviciile și produsele menționate reprezintă în mare parte

abilitățile și aptitudinile care sunt slab dezvoltate în cadrul societății civile din Moldova și pe care puține organizații le posedă. Aceste servicii pot include și vinderea unor produse ca materiale instructive sau publicații.

Se recomandă elaborarea unui studiu de marketing privind cererea și oferta de diverse servicii pe piață și beneficiile costurilor (investițiile comparate cu venitul în unități monetare), precum și identificarea potențialilor clienți.

Organizațiile neguvernamentale ar putea analiza posibilitatea unor servicii în bază de „barter”, astfel încât unele servicii să fie realizate pentru suplinirea unor necesități ale organizației: asistență juridică în schimbul consultanței în domeniul fiscal.

6.2.1 Strategii de generare a venitorilor conform misiunii organizației

Aceste servicii includ totalitatea serviciilor prestate conform misiunii organizației, iar resursele pentru prestarea acestor servicii provin din plățile operate de beneficiari direcți, beneficiari indirecti, alte structuri interesate.

Plățile efectuate de beneficiarii direcți – organizații ce realizează servicii și produse contra plată, inclusiv în rândurile beneficiarilor direcți.

Exemplu: Organizația „Nectar TV” din Tătărușca Nouă, Soroca, învață copiii din familiile defavorizate să practice activități în domeniul apiculturii. Mierea este vândută inclusiv în cadrul comunității respective, iar venitul este destinat procurării rechizitelor școlare pentru copii.

¹⁰⁶ NGO Sustainability Index 2006, USAID.

Plățile efectuate de beneficiari indirecti – organizațiile - ai căror beneficiari prestează anumite servicii sau produc anumite bunuri conform misiunii organizației, o parte din venitul generat este investit în continuarea serviciilor și asigurarea materiei prime pentru bunuri, o altă parte din venituri – pentru asigurarea condițiilor optime de trai pentru beneficiari.

Exemplu: ONG „Artizana” din Cahul confecționează obiecte din lozie, implicând în activitățile de producere copiii delincvenți. Obiectele sunt ulterior vândute, iar venitul generat este cheltuit conform următorului algoritm: 50% – pentru asigurarea copiilor implicați cu rechizite școlare; 50% – pentru dezvoltarea instituțională a organizației și procurarea materiei prime pentru continuarea acestor servicii și produse.

Plățile operate de structuri interesate – atunci când ONG-urile sunt contractate de anumite structuri ale statului pentru prestarea unor servicii pe care statul nu are capacitate/posibilitate de a le furniza.

Exemplu: Asociația Veteranilor din orașul Ialoveni prestează prin intermediul voluntarilor servicii sociale atât în cadrul organizației, cât și la domiciliu, iar cheltuielile aferente vor fi achitate de către Primăria Ialoveni, în baza unui acord semnat în acest sens.

Organizațiile neguvernamentale trebuie să analizeze necesitățile bazate pe regiuni geografice pentru a identifica serviciile sociale pentru care există o cerere sporită.

Serviciile de micro-finanțare (credit, depozite, asigurări), dacă sunt direcționate pentru susținerea grupurilor vulnerabile, pot servi ca mijloace adiționale pentru generarea de venituri pentru organizațiile neguvernamentale.

6.2.2 Strategii de generare a venitorilor în afara misiunii organizației

Organizațiile neguvernamentale care au în proprietate bunuri mobiliare și/sau imobiliare recurg uneori la oferirea în arendă a acestora pentru a genera venituri. Veniturile obținute din acest tip de servicii sunt, de regulă, utilizate pentru dezvoltarea instituțională a organizației și/sau asigurarea continuității serviciilor prestate și produselor organizației.

La nivel global, organizațiile neguvernamentale s-au angajat progresiv în activități economice, creând restaurante, magazine sau chiar hoteluri. Totuși, deciziile de implicare în asemenea acțiuni trebuie să fie luate cu cea mai mare precauție pentru a nu pune în pericol misiunea socială a organizațiilor.

O atenție deosebită trebuie acordată modului în care sunt cheltuite resursele ce provin din prestarea serviciilor contra plată. În Republica Moldova există deja cunoștințe consolidate în contabilizarea resurselor din sectorul antreprenorial, în timp ce capacitățile de contabilizare și, respectiv, resursele umane sunt slab dezvoltate. Aceasta este una din cauzele principale ce explică cota redusă a ONG-urilor ce prestează servicii contra plată.

Majoritatea organizațiilor chestionate în cadrul focus-grupului au dezvăluit că strategiile de dezvoltare ale acestora prevăd prestarea de servicii contra plată pentru anumite categorii de beneficiari, de aceea pe termen mediu există o posibilitatea reală de sporire a prestării serviciilor contra plată la nivel național și local.

6.3 Antreprenoriatul social

În contextul Republicii Moldova, prin antreprenoriatul social înțelegem modalitatea de a mobiliza și direcționa persistent și creativ resursele pentru a genera venit de pe piață în vederea obținerii unei schimbări sociale durabile.

În Moldova, un exemplu bun de lansare a unor activități de generare a veniturilor aparține inițiativei „Oportunități mai bune pentru tineri și femei”. Programul prevede crearea întreprinderilor sociale pentru finanțarea centrelor de reabilitare pentru tineri și femei.

Conceptul de **întreprinderi sociale** trebuie explorat mai activ. În prezent, din cauza complexității legislației moldovenești, pentru înregistrare este mai preferabilă forma orga-

nizatorico-juridică de Societate cu Răspundere Limitată (SRL). Obstacolele cele mai frecvente pentru organizații le reprezintă lipsa capitalului statutar pentru crearea acestor întreprinderi și lipsa de *know-how* în domeniul afacerilor.

Înainte lansării unei întreprinderi sociale, organizațiile neguvernamentale ar trebui să elaboreze un studiu de fezabilitate pentru a defini clar faptul că întreprinderea este una socială și funcțiile acesteia (crearea locurilor de muncă, generarea venitului, abilitățile necesare ale personalului angajat etc.). În plus, ar trebui creat un sistem de monitorizare pentru a reduce practicile de corupție sau abuzurile asupra conceptului de întreprinderi sociale.

6.4 Cadrul legal

Legislația în vigoare a Republicii Moldova permite asociațiilor obștești desfășurarea de activități economice pentru realizarea scopurilor statutare, cu anumite limitări și neclarități.

Codul Civil stipulează genurile de activitate ale organizațiilor necomerciale, licențiate sau nu, cu condiția ca punctul acestora de referință să fie realizarea scopurilor prevăzute în statut, adică alt scop decât obținerea de venit. De asemenea, Codul Civil permite organizațiilor necomerciale să-și formeze un patrimoniu mai vast decât cel care există la momentul constituirii organizației necomerciale, prin posibilitatea sporirii veniturilor, fiind creată astfel o autofinanțare ce ar permite organizațiilor necomerciale să nu depindă de resursele financiare din exterior. Prevederea respectivă face referiri generale la genurile de activitate economică permise organizațiilor necomerciale prin

practicarea directă sau indirectă a activității de întreprinzător. Astfel, teoretic, norma în cauză este bine redată, însă în practică nu este aplicată, fie din motivul că organizațiile necomerciale nu sunt interesate de aplicarea ei sau nu pot să o aplice, fie datorită faptului că nu este clar ce activitate rezultă din scopul propus de către organizațiile necomerciale.

În cazul desfășurării activității de întreprinzător de către organizațiile necomerciale, legea prevede în mod expres impozitarea acestor activități prin prevederile Codului Fiscal. Legea fiscală consideră afacere auxiliară orice activitate de întreprinzător care nu implică scutire de impozit pe venit, conform legii.

Astfel, cadrul legal permite desfășurarea activităților economice de către organizațiile necomerciale, însă legea nu stabilește

expres în ce măsură organizațiile necomerciale pot desfășura activități economice fără ca acestea să fie scutite de impozite și taxe, iar acest fapt este lăsat la discreția fondatorilor pentru a fi exhaustiv prevăzut în statut.

Asociațiile obștești, fundațiile și organizațiile filantropice pot constitui societăți comerciale cu scop de a obține venituri sub formă de dividende care să fie îndreptate spre realizarea sarcinilor și scopurilor statutare. La moment, legile în vigoare acordă organizațiilor necomerciale dreptul parțial de a desfășura activități de întreprinzător, însă toate aceste activități trebuie să fie îndreptate spre realizarea scopurilor statutare ale organizațiilor necomerciale. Societățile comerciale constituite de către organizații necomerciale sunt supuse impozitării conform regulilor generale.

Creșterea semnificativă a numărului de organizații neguvernamentale în ultimii cinci ani va fortifica și mai mult rolul ONG-urilor în contextul prestării de servicii în Republica Moldova.

Cadrul legislativ din Republica Moldova favorizează apariția organizațiilor neguvernamentale, însă nu permite dezvoltarea acestora. Este necesară revizuirea cadrului legislativ pentru a permite clar scutirea impozitului pe venit în cazul desfășurării activităților economice destinate pentru realizarea activităților statutare ale organizațiilor neguvernamentale.

Cadrul legislativ necesită modificări și în vederea introducerii Legii procentului, cum este ea definită ca un concept global. Eventual, aceasta ar putea fi preluată în legislație în două etape: 1% inițial, majorat ulterior la 2%. Adoptarea inițiativei respective ar conduce la

Dividendele obținute de organizațiile necomerciale ca urmare a calității de asociat al unei societăți comerciale trebuie scutite de impozit, precum sunt scutite dividendele realizate de persoanele fizice rezidente. De asemenea, în cazul în care organizația necomercială este unicul asociat al societății comerciale care are drept scop obținerea profitului, venitul obținut de o astfel de societate ar trebui scutit de impozitul pe venit, cu condiția ca acest venit să fie utilizat în scopurile statutare ale organizației necomerciale.

6.5 Concluzii și recomandări

sporirea finanțării ONG-urilor, la extinderea transparenței acestora, la implicarea cetățenilor în cheltuirea banilor publici și la descentralizarea finanțării.

Cea mai mare parte a organizațiilor neguvernamentale ce prestează servicii sunt concentrate în mediul urban, în special în mun. Chișinău. Este necesară încurajarea creării ONG-urilor și în regiuni, unde acestea sunt puține ca număr sau practic nu există (de exemplu, raionul Florești, Taraclia etc.)

Există o serie de probleme și semne de întrebare privind prestarea serviciilor de către organizațiile neguvernamentale. Prin definiția generală, organizațiile neguvernamentale sunt private, adică nu sunt oficial parte a statului, sunt non-profit și pentru beneficiul public. De aceea, atunci când ne referim la durabilitatea financiară a acestora, un impediment de bază este modul în care pot

fi utilizate mai bine fondurile publice fără compromiterea autonomiei acestora și/sau angajarea în activități economice care pot să corupă utilitatea morală a acestora. În mod ideal, majoritatea resurselor organizațiilor trebuie să provină din contribuții individuale sau cotizații de membru. Dacă organizațiile neguvernamentale doresc să depășească dilemele și obstacole descrise, acestea trebuie să țină cont de o serie de principii:

- Organizațiile neguvernamentale trebuie să respecte și să urmeze misiunea lor și obiectivele statutare.
- ONG-urile trebuie să urmeze caracterul non-profit al acestora, adică să nu distribuie veniturile între membri sau către părți terțe și să nu desfășoare primar activități economice.
- Capacitatea și transparența organizațională sunt aspecte-cheie pentru diversificarea resurselor și serviciilor. Existența unui bord democratic, audit financiar sistematic, impact demonstrat în prestarea serviciilor, strategii pe termen lung etc. vor conduce la sporirea încrederii publice și la o bază financiară mai sigură.
- ONG-urile trebuie să analizeze posibilitatea prioritizării beneficiarilor în condițiile suprasolicității serviciilor prin selectarea unei categorii de beneficiari, care ar avea cel mai mult nevoie de servicii, evident în urma unui studiu detaliat al nevoilor.
- ONG-urile trebuie să acorde o atenție deosebită aspectului calitativ al serviciilor prestate – monitorizarea și evaluarea permanentă a calității serviciilor prestate este cheia succesului pentru asigurarea continuității și creșterea prestigiului prestatorului de servicii. În plus, aceasta permite comunicarea permanentă cu beneficiarii, identificarea unor aspecte novatoare de perspectivă.
- ONG-urile trebuie să intensifice dialogul și cooperarea cu structurile statale – doar prin insistență, perseverență, coerență în activități, lucru intensiv cu beneficiarii, viziune strategică, argumentare clară, bazată pe indicatori specifici, ONG-urile pot să-și afirme poziția în calitate de actori indispensabili în comunități și parteneri strategici. ONG-urile trebuie să identifice exemple de succes în relația cu APL și să le adapteze la realitățile locale.
- ONG-urile trebuie să analizeze posibilitatea furnizării în paralel cu serviciile gratuite a unor servicii contra plată pentru anumite categorii de beneficiari.
- ONG-urile trebuie să-și intensifice activitățile de conștientizare în rândurile beneficiarilor vis-a-vis de rolul organizațiilor neguvernamentale în comunități. Este necesară implicarea activă a beneficiarilor în diverse activități, inclusiv în prestarea serviciilor și dezvoltarea activităților de voluntariat.
- Împreună cu problemele curente la soluționarea cărora contribuie, ONG-urile trebuie să analizeze realități complexe, planificând servicii pe termen lung, luând în considerare necesitățile beneficiarilor și misiunea organizației.
- ONG-urile trebuie să analizeze necesitățile bazate pe regiuni geografice pentru a identifica serviciile sociale pentru care există o cerere sporită.
- ONG-urile trebuie să-și intensifice relațiile de cooperare cu mass-media locale și naționale pentru a spori conștientizarea publică vis-a-vis de serviciile oferite, calitatea acestora și impactul asupra beneficiarilor.

- ONG-urile trebuie să-și îmbunătățească capacitatea managerială, asigurând instruirea personalului în domeniul managementului ONG-urilor și colectării de fonduri.
- Este necesară o campanie de promovare a imaginii și rolului organizațiilor neguvernamentale la scară națională.

Anexe

Studiu privind dezvoltarea organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova

Anexa 1. Rezultatele chestionarului de bază

Tabel 1. În ce an a fost înregistrată organizația?

	%
1946	.2
1949	.2
1987	.2
1988	.5
1989	.2
1990	.7
1991	.5
1992	1.2
1993	1.9
1994	1.2
1995	2.3
1996	1.4
1997	4.0
1998	5.6
1999	9.1
2000	12.1
2001	9.1
2002	7.9
2003	13.1
2004	12.4
2005	13.3
2006	3.0
Total	100.0

Tabel 2. Cui îi aparține inițiativa de creare a organizației?

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Cui aparține inițiativa de creare a organizației?	Ideea unui grup de inițiativă local	78.0	79.8%	73.9%	80.9%	100.0%	76.7%	82.0%
	A altui ONG	5.4	3.5%	7.6%	5.6%		6.9%	.9%
	A autorităților publice locale	2.5	4.5%	.6%	1.1%		.9%	7.2%
	A venit din partea unuia/mai multor finanțatori	1.8	2.0%	2.5%			1.5%	2.7%
	În rezultatul instituționalizării unui proiect sau program	4.5	3.0%	5.1%	6.7%		4.8%	3.6%
	La inițiativa unei persoane	2.9	3.0%	3.8%	1.1%		3.3%	1.8%
	Altceva	3.6	3.0%	4.5%	3.4%		3.9%	1.8%
	NS/NR	1.3	1.0%	1.9%	1.1%		1.8%	

Tabel 3. Care este forma de organizare a ONG-ului Dvs.?

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial:	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Care este forma de organizare a ONG-ului Dvs.	Organizație obștească	92.6	96.0%	87.3%	94.4%	100.0%	91.2%	96.4%
	mișcare obștească	2.2	1.5%	4.5%			2.4%	1.8%
	instituție obștească	4.3	1.5%	7.6%	4.5%		5.4%	.9%
	altceva	.2		.6%			.3%	
	non răspuns	.7	1.0%		1.1%		.6%	.9%

Tabel 4. Care este forma de structură a organizației Dvs.?

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial:	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Care este forma de structură a organizației Dvs.?	Asociația de tip centru comunitar	58.1	64.8%	51.7%	55.7%	54.6%	71.6%
	Asociația de tip unui centru de resurse	16.9	17.0%	11.9%	27.1%	16.1%	17.0%
	Institut	2.7	.6%	5.6%	1.4%	3.6%	
	Alianța	3.5	4.4%	2.1%	4.3%	2.9%	5.7%
	Coaliție	1.3	1.9%	.7%	1.4%	1.1%	2.3%
	Rețea	5.1	2.5%	8.4%	4.3%	6.1%	1.1%
	Uniune	.5		1.4%		.7%	
	Federație	.3		.7%		.4%	
	Altceva	7.5	3.8%	13.3%	4.3%	10.0%	
NȘ/NR	4.0	5.0%	4.2%	1.4%	4.6%	2.3%	

Tabel 5. Cine sunt membrii organizației Dvs.?

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Cine sunt membrii organizației Dvs.?	Persoane fizice	88.3	94.4%	80.3%	90.9%	88.5%	89.2%
	ONG-uri	1.6	.5%	2.5%	1.1%	1.8%	.9%
	Persoane fizice și ONG-uri	9.4	4.5%	16.6%	8.0%	9.4%	9.0%
	NȘ/NR	0.6	.5%	.6%		.3%	.9%

Tabel 6. Aria de acoperire

Locală	44.4
Națională	35.2
Regională	20.0
Internațională	0.4

Tabel 7. ONG-uri filiale

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Organizația Dvs. Este filiala a altei ONG?	Da	9.0	6.1%	7.7%	18.0%		10.0%	6.3%
	Nu	91.0	93.9%	92.3%	82.0%	100.0%	90.0%	93.7%

Tabel 8. ONG-uri cu filiale

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Organizația Dvs. Are filiale?	Da	11.9	2.0%	21.9%	15.7%	100.0%	14.0%	5.5%
	nu	87.0	97.4%	78.1%	84.3%		85.7%	94.5%
	non răspuns	1.1	.5%				.3%	

Tabel 9. Domeniul principal de activitate a organizației

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Care este domeniul principal de activitate a organizației Dvs.?	Mass-media	3.4	3.5%	4.5%	1.1%	3.0%	4.5%
	dezvoltare comunitară	14.1	18.2%	7.0%	18.0%	10.3%	26.1%
	educație	22.4	25.8%	19.1%	21.3%	21.5%	24.3%
	integrare europeană	1.8		4.5%	1.1%	2.4%	
	ecologie	6.5	6.1%	6.4%	7.9%	6.6%	5.4%
	drepturile consumatorului	.4	.5%	.6%		.3%	.9%
	drepturile omului	9.6	5.6%	14.6%	10.1%	11.2%	5.4%
	tineret	7.4	9.6%	5.1%	6.7%	8.8%	3.6%
	economic	4.3	3.5%	5.1%	4.5%	3.9%	5.4%
	social	24.7	24.7%	22.3%	27.0%	25.1%	23.4%
	APL	.2		.6%		.3%	
	cultură și artă	1.6		4.5%		2.1%	
	religie	.4	.5%	.6%		.6%	
	sport	.7		1.9%		.9%	
știință	1.1	1.0%	1.3%	1.1%	1.2%	.9%	
sănătate	.7	.5%	1.3%		.9%		
altceva	.7	.5%	.6%	1.1%	.9%		

Tabel 10. Activitatea de bază a organizației

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Care este activitatea de bază a organizației Dvs.? (un singur răspuns)	prestarea serviciilor în domeniul social	33.9%	39.4%	26.9%	33.0%	30.7%	44.1%
	prestarea serviciilor juridice	3.8%	.5%	6.4%	6.8%	5.2%	
	prestarea serviciilor de instruire	20.0%	23.2%	16.7%	19.3%	20.1%	19.8%
	prestarea serviciilor de informare	11.2%	10.6%	12.2%	11.4%	10.6%	11.7%
	prestarea serviciilor de consultanță	5.2%	3.0%	5.8%	9.1%	6.4%	1.8%
	protecție în domeniul social	7.4%	6.6%	7.1%	10.2%	7.9%	6.3%
	protecția mediului înconjurător	4.5%	4.0%	5.1%	4.5%	5.2%	2.7%
	protecția drepturilor omului	5.4%	5.1%	7.1%	3.4%	5.8%	4.5%
	protecția societății civile	2.5%	2.0%	3.8%	1.1%	2.4%	2.7%
	oferirea serviciilor culturale	1.3%	1.0%	2.6%		1.5%	.9%
	altceva	4.9%	4.5%	6.4%	1.1%	4.3%	5.4%

Tabel 11. Beneficiarii organizației

Cine sunt beneficiarii organizației Dvs.?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
tineri (copii, elevi, studenți etc.)	60.3%	70.3%	50.3%	58.0%	57.6%	68.2%
bătrâni, pensionari, veterani	17.8%	17.7%	17.5%	18.8%	18.0%	18.2%
femei	14.6%	12.7%	15.4%	17.4%	15.5%	12.5%
persoane nevoiașe	10.0%	7.6%	10.5%	14.5%	10.4%	9.1%
persoane dependente de droguri și alcool	.5%		.7%	1.4%	.7%	
victime ai unor fenomene deviante (ex.: Trafic de ființe umane, bătuți de polițiști etc.)	2.7%		4.9%	4.3%	3.2%	1.1%
grupuri profesionale	17.0%	7.6%	28.7%	14.5%	19.8%	9.1%
minorități etnice	3.0%		5.6%	4.3%	4.0%	
instituții de stat	10.8%	3.8%	18.2%	11.6%	11.9%	5.7%
alte ONG	7.8%	3.2%	14.0%	5.8%	9.0%	2.3%
persoane cu dizabilități	4.6%	4.4%	4.9%	4.3%	5.0%	3.4%
toată populația, toți	7.8%	10.8%	7.0%	2.9%	6.8%	11.4%
părinții	1.9%	3.8%		1.4%	1.1%	4.5%
agricultorii	.5%	.6%		1.4%	.4%	1.1%
alții	3.5%	3.2%	1.4%	8.7%	3.2%	4.5%

Tabel 12. Motivul principal de creare a organizației

Care a fost motivul principal pentru care ați creat organizația Dvs.?	General	Care este aria de acoperire a organizației?			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Pentru a rezolva unele probleme din localitate, din țară	60.3	69.2%	46.8%	67.1%	56.1%	73.9%
Pentru a rezolva problemele membrilor organizației	8.1	6.9%	9.2%	8.6%	8.6%	5.7%
Pentru a vă realiza interesele cetățenești, profesionale	13.5	10.1%	20.6%	7.1%	15.8%	5.7%
Pentru a obține venituri suplimentare din activitatea proprie	.3			1.4%	.4%	
Pentru a desfășura activitate în comun	5.9	3.8%	7.8%	7.1%	6.5%	4.5%
Pentru a obține acces la sursele de finanțare	4.1	6.3%	.7%	5.7%	2.9%	8.0%
Alte	7.8	3.8%	14.9%	2.9%	9.7%	2.3%

Tabel 13. Cine activează astăzi în organizațiile neguvernamentale?

Cine credeți ca activează astăzi în organizațiile neguvernamentale?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
În temei persoane cu inițiativă	47.0	45.3%	53.2%	38.6%	47.5%	44.3%
În temei persoane care caută un loc de muncă mai bine plătit	3.5	2.5%	3.5%	5.7%	2.9%	5.7%
În temei persoane competente, profesioniști	12.4	7.5%	17.0%	14.3%	15.8%	2.3%
În temei persoane care nu au altă posibilitate de a se angaja	36.2	44.0%	24.8%	41.4%	32.7%	47.7%
În temei persoane care doresc să schimbe spre bine situația	.5	.6%	.7%		.7%	
Minorități	.3		.7%		.4%	

Tabel 14. Considerați că organizația Dvs. este...

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Organizație care are experiență în activitate	Da	85.1%	74.7%	93.7%	91.0%	88.0%	76.5%
	Nu	13.8%	23.1%	5.1%	9.0%	10.6%	23.5%
	NȘ/NR	1.1%	1.9%	.7%		1.5%	
O organizație activă	Da	86.4%	86.8%	83.9%	90.9%	85.3%	89.3%
	Nu	10.8%	11.9%	12.6%	4.5%	11.8%	8.3%
	NȘ/NR	2.8%	1.3%	3.5%	4.5%	2.9%	2.4%
Organizație care activează în interesul societății	Da	97.3%	98.1%	96.5%	97.0%	96.7%	98.8%
	Nu	1.6%	1.9%	1.4%	1.5%	2.2%	
	NȘ/NR	1.1%		2.1%	1.5%	1.1%	1.2%
Organizație apolitică	Da	91.5%	90.8%	92.3%	91.0%	92.0%	89.4%
	Nu	7.7%	8.5%	6.3%	9.0%	7.3%	9.4%
	NȘ/NR	.8%	.7%	1.4%		.7%	1.2%

Organizație care nu are datorii la buget	Da	88.9%	88.2%	90.1%	88.1%	90.1%	84.5%
	Nu	10.8%	11.2%	9.9%	11.9%	9.9%	14.3%
	NȘ/NR	.3%	.7%				1.2%
Organizație transparentă	Da	93.1%	92.0%	93.7%	94.0%	93.4%	91.6%
	Nu	5.6%	7.3%	4.2%	4.5%	5.5%	6.0%
	NȘ/NR	1.4%	.7%	2.1%	1.5%	1.1%	2.4%
Organizație care este asigurată cu cadre calificate	Da	84.1%	76.7%	90.8%	86.4%	84.9%	81.9%
	Nu	13.7%	19.3%	8.5%	12.1%	12.9%	15.7%
	NȘ/NR	2.2%	4.0%	.7%	1.5%	2.2%	2.4%

Tabel 15. Gravitatea problemelor

Cât de grave pentru ONG-ul Dvs. sunt următoarele probleme?		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Fluctuația personalului	Este o problemă gravă	12.4%	11.5%	14.3%	10.6%	13.1%	10.8%
	Este o problemă nu prea gravă	28.2%	31.1%	30.7%	16.7%	28.5%	26.5%
	Nu este o problemă	59.3%	57.4%	55.0%	72.7%	58.4%	62.7%
Deficit de cadre	Este o problemă gravă	13.3%	15.8%	12.8%	9.0%	11.4%	19.0%
	Este o problemă nu prea gravă	28.9%	32.2%	25.5%	28.4%	29.8%	26.2%
	Nu este o problemă	57.8%	52.0%	61.7%	62.7%	58.8%	54.8%
Necunoașterea limbilor străine	Este o problemă gravă	25.9%	30.1%	19.1%	29.0%	22.3%	36.5%
	Este o problemă nu prea gravă	36.4%	39.2%	30.5%	42.0%	35.0%	42.4%
	Nu este o problemă	37.7%	30.7%	50.3%	29.0%	42.7%	21.2%
Insuficiența bazei tehnico-materiale	Este o problemă gravă	46.9%	59.2%	35.5%	42.0%	46.0%	49.4%
	Este o problemă nu prea gravă	29.2%	21.7%	36.2%	31.9%	29.0%	31.0%
	Nu este o problemă	24.0%	19.1%	28.4%	26.1%	25.0%	19.5%
Acces limitat la informații	Este o problemă gravă	21.3%	24.2%	19.9%	17.6%	18.7%	28.2%
	Este o problemă nu prea gravă	32.0%	39.2%	28.4%	23.5%	29.3%	42.4%
	Nu este o problemă	46.4%	36.6%	51.8%	57.4%	51.6%	29.4%
	NȘ/NR	.3%			1.5%	.4%	
Acces limitat la surse de finanțare	Este o problemă gravă	49.4%	56.3%	43.8%	45.7%	48.3%	52.9%
	Este o problemă nu prea gravă	38.3%	35.8%	40.9%	38.6%	38.3%	37.6%
	Nu este o problemă	12.3%	7.9%	15.3%	15.7%	13.4%	9.4%

1. Resurse umane și administrare

Tabel 16. Mărimea organizației la momentul completării chestionarului (nr. membri)

MEMBRI	General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
pană la 5 membri	11.4	10.6%	14.0%	9.0%		12.4%	9.0%
6 – 10 membri	15.0	15.2%	14.6%	15.7%		14.2%	17.1%
11 – 20 membri	23.1	21.7%	20.4%	31.5%		25.7%	16.2%
21 – 100 membri	25.8	27.8%	24.8%	23.6%		24.5%	29.7%
peste 100 membri	20.6	22.7%	19.7%	15.7%	100.0%	18.4%	27.0%
Non răspuns	4.0	2.0%	6.4%	4.5%		4.8%	.9%

Tabel 17. Ponderea femeilor în numărul de membri ONG

	General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
nici o femeie	13.1	16.0%	8.2%	14.1%		12.4%	14.5%
până la 10%	3.7	3.1%	4.8%	2.4%	100.0%	4.4%	1.8%
10 – 20%	7.2	6.2%	6.8%	10.6%		7.0%	7.3%
20-50%	33.4	33.5%	36.7%	28.2%		32.7%	36.4%
50- 75%	25.0	23.2%	25.9%	28.2%		26.3%	20.9%
peste 75%	17.5	18.0%	17.7%	16.5%		17.1%	19.1%
media	53,2%						

Tabel 18. Mărimea organizației la momentul completării chestionarului (nr. angajați)

Angajați	General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
ONG-ul nu are angajați	51.1	60.6%	40.8%	47.2%	100.0%	46.5%	64.9%
până la 5 angajați	26.0	24.7%	26.1%	29.2%		27.8%	20.7%
5 – 10 angajați	8.1	4.0%	13.4%	7.9%		10.0%	2.7%
10 – 20 angajați	10.5	7.1%	14.0%	12.4%		11.8%	6.3%
peste 20 angajați	4.0	3.5%	5.1%	3.4%		3.6%	5.4%
NȘ/NR	.2		.6%			.3%	

Tabel 19. Ponderea femeilor în numărul de angajați ONG

	General		Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Total ONG	ONG cu angajați	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
nici o femeie	5.8	12.1	16.9%	8.8%	10.6%	11.4%	15.8%
până la 20% angajați	2.0	4.2	3.9%	6.6%		4.6%	2.6%
20 – 50% angajați	15.0	31.2	26.0%	31.9%	38.3%	29.7%	39.5%
peste 50%	25.3	52.6	53.2%	52.7%	51.1%	54.3%	42.1%
media	55,0%						

Tabel 20. Mărimea organizației la momentul completării chestionarului (nr. voluntari)

Voluntari	General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
nu are voluntari	30.7	39.4%	29.3%	14.6%		28.1%	36.9%
până la 5 voluntari	12.8	8.6%	14.0%	20.2%		15.4%	5.4%
5 - 10 voluntari	15.2	13.6%	16.6%	16.9%		14.2%	18.9%
10 - 20 voluntari	15.9	18.2%	10.2%	21.3%		15.7%	17.1%
20 - 50 voluntari	14.6	12.1%	15.9%	18.0%		15.1%	12.6%
peste 50 voluntari	10.8	8.1%	14.0%	9.0%	100.0%	11.5%	9.0%

Tabel 21. Ponderea femeilor în numărul de voluntari ONG

	General		Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	Total ONG	ONG cu voluntari	Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
nici o femeie	9.0	12.9	14.2%	8.1%	17.1%	100.0%	12.2%	15.7%
până la 20% voluntari	4.7	6.8	6.7%	7.2%	5.3%		7.1%	5.7%
20 - 50% voluntari	21.1	30.4	27.5%	35.1%	28.9%		30.7%	30.0%
peste 50%	34.5	49.8	51.7%	49.5%	48.7%		50.0%	48.6%
media	51,6%							

Tabel 22. Servicii de traducere

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
În cazurile când aveți nevoie de traduceri în/din engleza cum ați procedat de obicei?	Vă adresați la birouri de traducere	12.0	9.6%	15.5%	10.1%	12.5%	9.4%
	Vă adresați la persoane particulare	24.5	25.5%	22.5%	26.1%	24.4%	24.7%
	Atrăgeați, implicați voluntari care cunoșteau engleza	26.1	22.9%	23.2%	39.1%	28.0%	21.2%
	Forțele proprii	13.6	9.6%	19.7%	10.1%	14.7%	8.2%
	Nu am avut asemenea necesități	21.7	28.7%	17.6%	14.5%	18.6%	32.9%
	Altceva	2.2	3.8%	1.4%		1.8%	3.5%

Tabel 23. Cât de des se confruntă organizația Dvs. Cu probleme de necunoaștere a limbii engleze?

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Cat de des se confruntă organizația Dvs.	Deseori	30.3	38.2%	13.7%	42.7%	26.8%	40.2%
	Uneori	32.6	28.5%	38.8%	30.7%	32.7%	33.7%
	Foarte rar	21.6	15.8%	32.4%	14.7%	25.0%	10.9%
Cu probleme de necunoaștere a limbii engleze?	Niciodată nu am avut asemenea necesități	15.5	17.6%	15.1%	12.0%	15.5%	15.2%

Tabel 24. Prezența în cadrul organizației a persoanelor responsabile de...

Aveți în cadrul organizației persoane responsabile de:		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Resurse umane	Da	58.0%	55.4%	60.0%	59.3%	57.3%	58.7%
	Nu	32.3%	35.2%	28.4%	33.7%	32.2%	33.9%
	Nu e cazul	9.6%	9.3%	11.6%	7.0%	10.5%	7.3%
Voluntari	Da	57.1%	53.9%	55.4%	66.7%	57.0%	58.7%
	Nu	33.9%	37.2%	35.0%	25.0%	34.0%	33.0%
	Nu e cazul	9.0%	8.9%	9.6%	8.3%	9.0%	8.3%
Căutarea fondurilor	Da	77.2%	78.4%	75.2%	77.6%	76.5%	80.0%
	Nu	19.9%	19.1%	21.0%	20.0%	19.8%	19.1%
	Nu e cazul	2.7%	2.1%	3.8%	2.4%	3.4%	.9%
	NȘ/NR	.2%	.5%			.3%	
Scrierea proiectelor	Da	83.1%	83.4%	79.6%	88.5%	83.5%	81.5%
	Nu	14.6%	14.0%	17.2%	11.5%	13.8%	17.6%
	Nu e cazul	2.3%	2.6%	3.2%		2.8%	.9%
Traduceri	Da	47.4%	41.1%	54.5%	48.8%	51.9%	34.3%
	Nu	45.8%	51.1%	38.5%	47.6%	42.1%	56.5%
	Nu e cazul	6.5%	7.9%	6.4%	3.7%	5.7%	9.3%
	NȘ/NR	.2%		.6%		.3%	
Relații cu publicul, comunicare	Da	75.7%	73.8%	76.4%	78.2%	77.3%	71.0%
	Nu	21.3%	23.6%	19.7%	19.5%	19.6%	26.2%
	Nu e cazul	2.7%	2.6%	3.2%	2.3%	2.8%	2.8%
	NȘ/NR	.2%		.6%		.3%	
Centru de resurse	Da	42.1%	39.4%	39.7%	52.4%	41.3%	43.4%
	Nu	49.3%	53.7%	50.0%	38.1%	49.1%	50.9%
	Nu e cazul	8.4%	6.9%	9.6%	9.5%	9.4%	5.7%
	NȘ/NR	.2%		.6%		.3%	
Rețeaua de computere și tehnologii informaționale	Da	50.7%	41.6%	55.5%	60.7%	51.9%	46.2%
	Nu	42.3%	51.9%	36.8%	32.1%	41.1%	46.2%
	Nu e cazul	6.8%	6.5%	7.1%	7.1%	6.6%	7.5%
	NȘ/NR	.2%		.6%		.3%	

Tabel 25. Beneficierea de instruire în domeniul dezvoltării capacităților organizaționale

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Au beneficiat angajații organizației Dvs. de instruire în domeniul dezvoltării capacităților organizaționale pe parcursul anilor 2005/06?	Da	57.2	56.0%	51.0%	75.0%	57.1%	60.7%
	Nu	42.8	44.0%	49.0%	25.0%	42.9%	39.3%

Tabel 26. În ce măsură organizația posedă următoarele capacități...

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
De a studia și satisface necesitățile comunității	În mare măsură	58.1%	49.0%	65.0%	64.3%	60.8%	50.0%
	În oarecare măsură	39.5%	47.8%	32.2%	35.7%	36.3%	48.9%
	Deloc	2.4%	3.2%	2.8%		2.9%	1.1%
De a scrie un proiect	În mare măsură	63.8%	49.7%	72.0%	78.6%	67.4%	50.6%
	În oarecare măsură	32.2%	45.2%	24.5%	18.6%	29.0%	43.7%
	Deloc	4.1%	5.1%	3.5%	2.9%	3.6%	5.7%
De a identifica și a atrage surse financiare	În mare măsură	39.1%	32.7%	44.8%	42.0%	38.6%	40.2%
	În oarecare măsură	54.9%	58.3%	50.3%	56.5%	55.6%	52.9%
	Deloc	6.0%	9.0%	4.9%	1.4%	5.8%	6.9%
De a atrage voluntari în activitatea organizației	În mare măsură	46.7%	39.1%	50.3%	56.5%	49.1%	39.1%
	În oarecare măsură	39.9%	45.5%	37.8%	31.9%	38.6%	43.7%
	Deloc	13.3%	15.4%	11.9%	11.6%	12.3%	17.2%
De a organiza și implica populația în rezolvarea problemelor	În mare măsură	42.0%	44.3%	38.7%	43.5%	39.4%	50.0%
	În oarecare măsură	49.3%	48.7%	50.7%	47.8%	50.2%	46.6%
	Deloc	8.7%	7.0%	10.6%	8.7%	10.5%	3.4%
De a stabili relații de parteneriat cu APL, business	În mare măsură	47.7%	44.9%	48.3%	52.9%	46.2%	51.2%
	În oarecare măsură	42.5%	46.2%	42.7%	34.3%	43.4%	40.7%
	Deloc	9.8%	9.0%	9.1%	12.9%	10.4%	8.1%
De a consolida relațiile între angajații, membrii organizației	În mare măsură	59.8%	52.3%	63.4%	69.6%	62.2%	50.6%
	În oarecare măsură	38.0%	43.9%	35.2%	30.4%	36.0%	46.0%
	Deloc	2.2%	3.9%	1.4%		1.8%	3.4%

Tabel 27. Necesitatea instruirilor pe următoarele teme...

Cât de necesare pentru dezvoltarea capacităților organizaționale a membrilor ONG sunt următoarele teme de instruire?		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
De identificare a necesităților comunității	Foarte necesare	38.7%	41.8%	36.4%	37.3%	35.6%	50.0%
	Necesare	47.7%	42.9%	52.6%	49.4%	50.2%	39.0%
	Nu avem nevoie	13.5%	15.4%	11.0%	13.3%	14.2%	11.0%
De scriere a unui proiect	Foarte necesare	43.1%	47.6%	35.7%	47.1%	38.4%	57.1%
	Necesare	44.5%	41.8%	50.6%	38.8%	48.1%	34.3%
	Nu avem nevoie	12.4%	10.6%	13.6%	14.1%	13.4%	8.6%
Cum găsim bani pentru un proiect	Foarte necesare	57.0%	61.4%	47.7%	63.5%	53.3%	67.3%
	Necesare	37.4%	33.9%	45.8%	30.6%	40.9%	27.9%
	Nu avem nevoie	5.6%	4.8%	6.5%	5.9%	5.9%	4.8%
Cum măsurăm succesul	Foarte necesare	34.3%	37.3%	29.7%	36.0%	31.0%	45.4%
	Necesare	49.7%	48.2%	52.9%	46.5%	49.8%	48.1%
	Nu avem nevoie	16.1%	14.5%	17.4%	17.4%	19.2%	6.5%
Cum formăm și consolidăm echipa	Foarte necesare	39.5%	42.6%	37.3%	37.3%	37.9%	45.7%
	Necesare	46.6%	47.9%	43.8%	49.4%	45.7%	48.6%
	Nu avem nevoie	13.9%	9.6%	19.0%	13.3%	16.4%	5.7%
Cum atragem voluntari	Foarte necesare	29.9%	35.4%	21.6%	32.6%	27.6%	36.4%
	Necesare	47.2%	44.8%	49.7%	48.8%	47.5%	45.8%
	Nu avem nevoie	22.9%	19.8%	28.8%	18.6%	24.8%	17.8%

Cum ne asigurăm susținerea din partea autorităților	Foarte necesare	43.0%	45.8%	37.3%	47.7%	39.6%	54.7%
	Necesare	44.8%	44.8%	48.4%	38.4%	47.4%	34.9%
	Nu avem nevoie	12.2%	9.4%	14.4%	14.0%	13.0%	10.4%
Cum ne asigurăm susținerea din partea oamenilor	Foarte necesare	44.5%	50.8%	36.6%	46.0%	39.1%	62.9%
	Necesare	45.4%	43.4%	51.0%	39.1%	49.7%	30.5%
	Nu avem nevoie	10.0%	5.8%	12.4%	14.9%	11.2%	6.7%

Tabel 28. Prezența strategiilor pentru...

Are organizația Dvs. Elaborate strategii pentru:		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Atragerea membrilor	Da	54.4%	51.0%	57.4%	54.5%	54.0%	54.8%
	Nu	45.6%	49.0%	42.6%	42.4%	45.3%	45.2%
Remunerarea membrilor	Da	37.1%	28.4%	51.8%	26.2%	39.9%	28.6%
	Nu	62.9%	71.6%	48.2%	73.8%	60.1%	71.4%
Menținerea membrilor	Da	55.4%	47.1%	63.8%	56.9%	57.5%	50.0%
	Nu	44.6%	52.9%	36.2%	43.1%	42.5%	50.0%
Instruirea membrilor	Da	61.1%	52.6%	67.9%	66.7%	63.4%	54.2%
	Nu	38.9%	47.4%	32.1%	33.3%	36.6%	45.8%

Tabel 29. Prezența strategiilor pentru...

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Atragerea voluntarilor	Da	48.0%	38.5%	53.0%	58.5%	51.0%	39.5%
	Nu	52.1%	61.5%	47.0%	41.5%	49.0%	60.5%
Remunerarea voluntarilor	Da	27.4%	25.4%	32.1%	22.2%	27.7%	26.3%
	Nu	72.6%	74.6%	67.9%	77.8%	72.3%	73.8%
Menținerea voluntarilor	Da	45.4%	37.1%	51.1%	52.4%	49.0%	34.6%
	Nu	54.6%	62.9%	48.9%	47.6%	51.0%	65.4%
Instruirea voluntarilor	Da	52.1%	44.0%	55.0%	64.1%	55.7%	41.3%
	Nu	47.9%	56.0%	45.0%	35.9%	44.3%	58.8%

Tabel 30. Prezența strategiei de pregătire cadrelor calificate în vederea ocupării pozițiilor de conducere în cadrul organizației

Are organizația Dvs. o strategie de pregătire a cadrelor calificate pentru a ocupa poziții de conducere în cadrul organizației?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	40.9%	33.2%	48.7%	43.7%	43.5%	32.4%
Nu	59.1%	66.8%	51.3%	56.3%	56.5%	67.6%

Tabel 31. Bordul administrativ

Are organizația Dvs. Un bord independent/comitet/consiliu de conducere care își exercită funcțiile conform unui regulament?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	78.3%	78.7%	77.4%	78.7%	77.7%	80.2%
Nu	21.7%	21.3%	22.6%	21.3%	22.3%	19.8%

Tabel 32. Data ultimii întâlniri a bordului

Când a avut loc ultima întâlnire a acestui bord?		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Când a avut loc ultima întâlnire a acestui bord?	Săptămâna trecută	17.0	15.7%	15.3%	23.2%		15.5%	21.8%
	Luna trecută	31.3	31.4%	33.9%	24.6%	100.0%	31.3%	31.0%
	În ultimele trei luni	29.8	31.4%	29.7%	27.5%		29.8%	29.9%
	În ultimele 6 luni	12.6	10.5%	13.6%	15.9%		13.1%	10.3%
	Anul trecut	6.4	6.5%	5.1%	8.7%		7.1%	4.6%
	Doi ani în urmă	2.6	3.9%	2.5%			2.8%	2.3%
	După necesitate	.3	.7%				.4%	

Tabel 33. Activitățile în care se implică bordul

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Colectarea de fonduri	Da	73.4%	82.6%	61.9%	73.9%	100.0%	68.8%	87.1%
	Nu	26.6%	17.4%	38.1%	26.1%		31.2%	12.9%
Scrierea proiectelor	Da	77.6%	84.0%	69.7%	76.8%	100.0%	74.9%	86.0%
	Nu	22.4%	16.0%	30.3%	23.2%		25.1%	14.0%
Discutarea aprobarea bugetului anual	Da	76.8%	79.5%	73.9%	75.4%	100.0%	72.6%	88.4%
	Nu	23.2%	20.5%	26.1%	24.6%		27.4%	11.6%
Pregătirea/prezentarea raportului anual de activitate	Da	80.3%	78.1%	80.0%	85.1%	100.0%	79.3%	83.7%
	Nu	19.7%	21.9%	20.0%	14.9%		20.7%	16.3%
Supravegherea conducerii	Da	75.6%	73.8%	73.5%	82.4%	100.0%	74.2%	78.8%
	Nu	24.4%	26.2%	26.5%	17.6%		25.8%	21.2%
Identificarea necesităților la nivel de comunitate	Da	81.7%	85.7%	72.6%	87.9%	100.0%	80.2%	85.7%
	Nu	18.3%	14.3%	27.4%	12.1%		19.8%	14.3%

2. Planificarea și managementul proiectelor

Tabel 34. Gradul de cunoaștere a misiunii organizației de către:

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Echipa	În mare măsură	90.7%	86.9%	95.0%	91.3%	92.9%	83.9%
	În mică măsură	8.7%	11.8%	5.0%	8.7%	7.1%	13.8%
	Deloc	.6%	1.3%				2.3%
Bord	În mare măsură	89.4%	83.4%	94.1%	94.2%	92.0%	81.6%
	În mică măsură	9.1%	13.9%	5.1%	5.8%	7.2%	14.9%
	Deloc	1.5%	2.6%	.8%		.8%	3.4%
Comunitate	În mare măsură	43.1%	43.8%	40.3%	47.8%	41.5%	48.3%
	În mică măsură	52.2%	50.3%	54.6%	50.7%	52.6%	50.6%
	Deloc	4.7%	5.9%	5.0%	1.4%	5.9%	1.1%
Finanțatori	În mare măsură	54.7%	45.0%	63.9%	60.3%	55.8%	51.2%
	În mică măsură	32.4%	37.1%	25.2%	33.8%	31.5%	34.9%
	Deloc	12.9%	17.9%	10.9%	5.9%	12.7%	14.0%
Autoritățile locale	În mare măsură	48.8%	55.9%	35.0%	57.4%	44.1%	63.5%
	În mică măsură	44.4%	38.8%	53.3%	41.2%	47.2%	35.3%
	Deloc	6.7%	5.3%	11.7%	1.5%	8.7%	1.2%
Parteneri	În mare măsură	50.6%	45.0%	57.1%	50.0%	52.2%	47.1%
	În mică măsură	38.7%	39.6%	36.1%	42.4%	38.2%	40.0%
	Deloc	10.7%	15.4%	6.7%	7.6%	9.6%	12.9%
Alte ONG	În mare măsură	35.0%	35.3%	33.9%	34.4%	34.3%	38.5%
	În mică măsură	51.3%	44.6%	55.7%	59.4%	53.6%	42.3%
	Deloc	13.8%	20.1%	10.4%	6.3%	12.1%	19.2%

Tabel 35. Existența planului strategic al organizației

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Organizația Dvs. Are elaborat un plan strategic de dezvoltare?	Da	69.5	55.5%	81.7%	78.6%	100.0%	72.9%	59.6%
	Nu	30.5	44.5%	18.3%	21.4%		27.1%	40.4%

Tabel 36. Subiecții care au participat la elaborarea planului strategic

		General	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Internațională	Urban	Rural
Bordul	Da	79.5%	76.5%	79.4%	84.2%	100.0%	79.3%	79.4%
	Nu	20.5%	23.5%	20.6%	15.8%		20.7%	20.6%
Membri ai organizației	Da	81.5%	77.5%	78.6%	93.0%	100.0%	79.9%	85.7%
	Nu	18.5%	22.5%	21.4%	7.0%	Tabel 4.	20.1%	14.3%
Angajați/Voluntari	Da	61.0%	62.6%	60.2%	61.8%		58.6%	68.9%
	Nu	39.0%	37.4%	39.8%	38.2%	100.0%	41.4%	31.1%
Beneficiari/comunitatea	Da	34.6%	43.4%	26.5%	34.5%		27.1%	56.7%
	Nu	65.4%	56.6%	73.5%	65.5%	100.0%	72.9%	43.3%
Donatori/finanțatori	Da	27.0%	27.0%	25.5%	28.6%	100.0%	22.8%	39.3%
	Nu	73.0%	73.0%	74.5%	71.4%		77.2%	60.7%
Autorități locale	Da	27.8%	40.6%	16.8%	25.5%		19.9%	55.4%
	Nu	72.2%	59.4%	83.2%	74.5%	100.0%	80.1%	44.6%

3. Management financiar și durabilitate

Tabel 38. Sursele de venit a ONG-urilor

	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Cotizații de membru	22.45	33.90	14.81	10.97	35.87	17.48
Contribuția populației	6.96	8.57	6.04	5.17	13.17	4.91
Contribuția agenților economici	10.38	8.72	12.80	9.16	6.32	11.88
Fonduri de la donatori, in forma de granturi	40.59	31.40	46.41	50.64	32.32	43.37
Fonduri de la donatori, in forma de contracte	6.95	4.61	7.96	10.36	3.76	8.13
Venit generat de activități economice compatibile cu misiunea organizației	3.19	2.66	3.92	3.16	1.63	3.77
Fonduri alocate din bugetul local de către autorități pentru subcontractarea serviciilor pe care le prestați	5.13	5.44	3.48	7.30	5.11	5.21
Altceva	4.59	5.22	4.58	3.31	2.53	5.35

Tabel 39. Relațiile de colaborare cu donatori

Care sunt relațiile de colaborare a organizației Dvs. cu următorii donatori externi?				
	Nu cunosc	Nu colaborăm	Am înaintat proiecte, însă niciodată nu am obținut granturi	Am realizat/realizăm proiecte finanțate de acesta
1. Tacis	16.3%	63.4%	10.6%	9.7%
2. DFID	27.1%	58.5%	7.9%	6.1%
3. SIDA	11.5%	76.4%	6.5%	5.6%
4. Fundația Soros	4.1%	49.7%	18.2%	27.9%
5. SDC	35.1%	58.1%	3.7%	3.1%
6. Banca Mondială	2.7%	64.1%	18.0%	15.3%
7. UNDP	18.7%	59.9%	9.8%	11.3%
8. UNICEF	1.8%	72.4%	10.4%	15.0%
9. FISM	13.2%	63.7%	6.2%	16.9%
10. USAID	14.2%	58.2%	9.8%	17.2%

Tabel 40. Donatorul principal al organizației

Vă rugăm să indicați donatorul principal al organizației Dvs.?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial:	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Tacis	4.4	2.1	6.1	6.3	5.3	1.8
DFID	4.0	4.1	4.9	2.1	4.7	1.8
SIDA	.9	1.0	1.2		1.2	
Fundația Soros	12.8	13.4	12.2	12.5	12.4	12.3
SDC	.9		2.4		0.6	1.8
Banca Mondială	6.2	4.1	7.3	8.3	5.9	7.0
UNDP	4.0	1.0	4.9	8.3	4.7	1.8
UNICEF	5.3	1.0	6.1	12.5	7.1	
FISM	11.5	23.7	1.2	4.2	3.6	35.1
USAID	4.4	2.1	4.9	8.3	4.7	3.5
Altul	20.7	17.5	26.8	18.8	24.3	12.3
Non răspuns	0,9		1.2		0.6	
Nici unul	24,0	29,9	20,7	18,8	24,9	22,8

Tabel 41. Desfășurarea activității economice de către ONG

Organizația Dvs. desfășoară activitate economică sau altă activitate de întreprinzător care să aducă venit?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	19.9	16.6%	25.5%	15.9%	20.0%	20.5%
Nu	80.1	83.4%	74.5%	84.1%	80.0%	79.5%

Tabel 42. Dacă da, pentru ce sunt folosite veniturile obținute?

	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Pentru realizarea scopurilor statutare ale organizației	75.4	82.6%	72.4%	69.2%	68.8%	94.1%
Pentru binefacere, în scopuri filantropice	18.5	13.0%	24.1%	15.4%	22.9%	5.9%
Sunt distribuite între membrii organizației	3.1		3.4%	7.7%	4.2%	
Altele	3.1	4.3%		7.7%	4.2%	

Tabel 43. În ultimii doi ani, organizația Dvs. a avut noi surse de venit?

	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	26.4	17.4%	35.3%	28.4%	28.0%	21.4%
Nu	73.6	82.6%	64.7%	71.6%	72.0%	78.6%

Tabel 44. Sursele de acoperire a cheltuielilor pe direcții

Din ce surse organizația Dvs. acoperă următoarele cheltuieli?	Nu aveți asemenea cheltuieli	Cotizații, venituri de la prestarea serviciilor	Donatori	Stat, APL	Business	Alte surse
Cheltuieli administrative (arenda spațiului, servicii comunale etc.)	34.8%	20.3%	22.6%	12.0%	1.9%	8.4%
Cheltuieli de personal	43.0%	17.5%	26.1%	2.3%	1.7%	9.5%
Activități (seminare, training-uri, servicii etc.)	26.1%	18.0%	41.3%	3.4%	1.1%	10.1%
Publicații	38.8%	13.8%	33.0%	3.4%	1.1%	9.8%
Experți/consultanți	43.6%	9.6%	34.8%	1.5%	1.2%	9.4%
Transport	31.0%	19.5%	29.6%	4.9%	1.4%	13.5%
Comunicații	30.0%	20.0%	29.7%	6.6%	2.3%	11.4%
Auditul și evaluarea programelor/proiectelor	47.7%	11.8%	25.6%	2.6%	1.1%	11.2%
Instruirea personalului	36.3%	14.6%	30.4%	3.9%	.9%	14.0%

Tabel 45. Realizarea auditului

Cât de des obișnuiți să realizați audit... al organizației?		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Intern	Niciodată	45.6%	48.4%	41.1%	47.8%	45.2%	47.0%
	O dată la jumătate de an	22.3%	26.8%	21.7%	13.4%	20.2%	28.9%
	O dată în an	20.3%	16.3%	22.5%	25.4%	22.4%	13.3%
	O dată în doi ani	4.3%	2.0%	7.0%	4.5%	5.3%	1.2%
	Mai rar	7.4%	6.5%	7.8%	9.0%	6.8%	9.6%
Extern	Niciodată	54.7%	64.6%	45.5%	52.5%	51.7%	66.2%
	O dată la jumătate de an	9.7%	15.0%	7.3%	3.4%	7.6%	16.2%
	O dată în an	19.4%	11.8%	23.6%	27.1%	21.4%	11.8%
	O dată în doi ani	7.1%	2.4%	10.6%	10.2%	8.8%	1.5%
	Mai rar	9.1%	6.3%	13.0%	6.8%	10.5%	4.4%

Tabel 46. Ponderea proiectelor pentru care s-a obținut finanțare față de cele înaintate în anii 2005/06

	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Total ONG	35,6	24,3	38,3	27,2	30,1	27,9
ONG care au înaintat cel puțin o cerere de finanțare	45,5	39,0	55,7	40,3	46,3	45,1

Tabel 47. Intensitatea activității organizației

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
In ultimii 2 ani organizația Dvs. a activat...	permanent	78.1	70.9%	81.0%	88.6%	77.3%	80.7%
	periodic	17.6	22.2%	16.9%	8.6%	19.1%	12.5%
	n-a activat	4.3	7.0%	2.1%	2.9%	3.6%	6.8%

Tabel 48. Aprecierea perspectivei de dezvoltare a ONG-ului

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Cum apreciați perspectivele de dezvoltare a organizației Dvs.?	are perspective reale de dezvoltare	56.2	42.1%	65.7%	68.6%	60.4%	42.0%
	are perspective	37.6	49.7%	30.8%	24.3%	33.2%	52.3%
	nu prea are perspective	5.4	6.9%	2.8%	7.1%	6.1%	3.4%
	nu are deloc perspective	.8	1.3%	.7%		.4%	2.3%

4. Infrastructură și resurse

Tabel 49. Sediul organizației Dvs. este...

	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Spațiu - proprietate a organizației	22.1	26.9%	20.4%	13.6%	19.4%	29.1%
Spațiu închiriat	27.0	14.7%	37.6%	36.4%	30.6%	17.3%
Locuința unui membru al organizației	21.6	18.8%	28.0%	17.0%	24.8%	10.9%
Spațiu oferit gratis, de către cine	29.3	39.6%	14.0%	33.0%	25.2%	42.7%

Tabel 50. Dispune organizația Dvs. de:

		Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	urban	rural
Computer	Da	40.8%	80.3%	73.0%	66.8%	45.0%
	Nu	59.2%	19.7%	27.0%	33.2%	55.0%
Copiator (Xerox)	Da	29.2%	56.4%	49.4%	46.5%	33.0%
	Nu	70.8%	43.6%	50.6%	53.5%	67.0%
Printer	Da	36.7%	71.8%	65.9%	59.9%	39.4%
	Nu	63.3%	28.2%	34.1%	40.1%	60.6%
Fax	Da	22.7%	62.3%	51.8%	48.3%	25.7%
	Nu	77.3%	37.7%	48.2%	51.7%	74.3%
Telefon	Da	65.5%	91.7%	85.4%	82.2%	70.0%
	Nu	34.5%	8.3%	14.6%	17.8%	30.0%
Acces la Internet	Da	38.0%	73.4%	62.4%	61.1%	39.8%
	Nu	62.0%	26.6%	37.7%	38.9%	61.2%

Tabel 51. Evaluarea dotării organizației în raport cu necesitățile

		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
a) oficiul organizației comparativ cu necesitățile	Pe deplin	29.5%	24.7%	37.2%	27.3%	29.6%	27.8%
	Parțial	51.1%	55.2%	41.7%	58.0%	50.0%	55.6%
	Deloc	19.3%	20.1%	21.2%	14.8%	20.4%	16.7%
b) echipamentul	Pe deplin	24.0%	19.1%	31.6%	21.8%	25.2%	19.1%
	Parțial	46.6%	39.7%	50.3%	54.0%	48.3%	41.8%
	Deloc	29.5%	41.2%	18.1%	24.1%	26.5%	39.1%
c) resursele financiare	Pe deplin	9.5%	4.6%	13.5%	13.5%	11.0%	4.5%
	Parțial	53.0%	52.6%	57.4%	46.1%	50.8%	60.0%
	Deloc	37.5%	42.8%	29.0%	40.4%	38.2%	35.5%
d) angajații	Pe deplin	43.2%	35.5%	51.4%	47.4%	47.7%	28.7%
	Parțial	33.4%	33.9%	31.3%	34.6%	31.1%	41.6%
	Deloc	23.3%	30.6%	17.4%	17.9%	21.2%	29.7%
e) voluntarii	Pe deplin	43.0%	33.9%	49.7%	53.0%	47.6%	29.8%
	Parțial	38.2%	39.8%	35.2%	38.6%	37.5%	39.4%
	Deloc	18.8%	26.3%	15.2%	8.4%	14.9%	30.8%

Tabel 52. Disponibilitatea centrelor de resurse în cadrul ONG-ului

Dispune organizația Dvs. de un centru de resurse de care să beneficieze și persoane din afara organizației?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	44.9	33.1%	50.3%	60.0%	45.7%	41.4%
Nu	55.1	66.9%	49.7%	40.0%	54.3%	58.6%

5. Comunicare internă și externă

Tabel 53. Aprecierea nivelului de comunicare între membrii organizației

Cum apreciați nivelul de comunicare între membrii organizației Dvs.?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
satisfăcător	94.3	94.9%	93.0%	95.7%	93.5%	96.6%
nesatisfăcător	4.9	4.4%	5.6%	4.3%	5.7%	2.3%
nu există comunicare	.8	.6%	1.4%		.7%	1.1%

Tabel 54. Disponibilitatea mijloacelor comunicaționale

Pentru o comunicare eficientă, dispune organizația Dvs. de:		Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Buletin informativ	Da	38.3%	34.0%	41.2%	42.4%	38.2%	38.0%
	Nu	61.7%	66.0%	58.8%	57.6%	61.8%	62.0%
Grup de comunicare cu partenerii prin e-mail	Da	49.1%	30.4%	65.4%	61.4%	56.9%	25.9%
	Nu	50.9%	69.6%	34.6%	38.6%	43.1%	74.1%
Web-site	Da	27.3%	11.5%	49.4%	23.2%	34.7%	5.6%
	Nu	72.7%	88.5%	50.6%	76.8%	65.3%	94.4%

Tabel 54a. Prezența strategiei de comunicare

Organizația Dvs. are elaborată o strategie de comunicare?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	45.3	44.8%	43.9%	49.3%	44.3%	47.7%
Nu	49.4	51.3%	46.8%	50.7%	50.2%	47.7%
NS/NR	5.2	3.9%	9.4%		5.5%	4.7%

Tabel 55. Intensitatea comunicării cu ...

Cât de des comunică organizația Dvs. cu:		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Autoritățile publice locale	Mai des decât este nevoie	17.9%	22.8%	10.7%	21.4%	13.0%	34.1%
	Atunci când este nevoie	68.2%	67.1%	72.9%	61.4%	71.0%	58.0%
	Mai rar decât este nevoie	8.7%	7.6%	7.1%	14.3%	9.8%	5.7%
	Deloc	5.2%	2.5%	9.3%	2.9%	6.2%	2.3%
Autoritățile centrale	Mai des decât este nevoie	6.0%	4.5%	7.1%	7.1%	5.5%	8.1%
	Atunci când este nevoie	56.2%	50.6%	66.0%	48.6%	57.1%	53.5%
	Mai rar decât este nevoie	18.4%	23.4%	13.5%	17.1%	16.7%	23.3%
	Deloc	19.5%	21.4%	13.5%	27.1%	20.7%	15.1%
Finanțatori	Mai des decât este nevoie	15.0%	11.6%	17.0%	18.6%	15.6%	12.5%
	Atunci când este nevoie	61.2%	65.8%	64.5%	44.3%	59.6%	65.9%
	Mai rar decât este nevoie	12.0%	11.0%	7.8%	22.9%	14.2%	5.7%
	Deloc	11.7%	11.6%	10.6%	14.3%	10.5%	15.9%
Alte ONG	Mai des decât este nevoie	14.9%	11.5%	17.7%	17.1%	15.5%	12.6%
	Atunci când este nevoie	59.2%	52.2%	64.5%	64.3%	62.8%	48.3%
	Mai rar decât este nevoie	13.9%	17.2%	9.2%	15.7%	12.3%	19.5%
	Deloc	12.0%	19.1%	8.5%	2.9%	9.4%	19.5%
Rețele de ONG	Mai des decât este nevoie	8.3%	5.2%	11.4%	8.7%	8.8%	5.8%
	Atunci când este nevoie	50.8%	44.4%	53.6%	59.4%	52.9%	44.2%
	Mai rar decât este nevoie	15.7%	15.0%	17.1%	14.5%	18.0%	9.3%
	Deloc	25.1%	35.3%	17.9%	17.4%	20.2%	40.7%

Reprezentanții bisericii	Mai des decât este nevoie	5.8%	5.2%	8.5%	1.4%	5.9%	5.7%
	Atunci când este nevoie	34.8%	36.1%	29.1%	43.5%	31.5%	45.5%
	Mai rar decât este nevoie	14.8%	15.5%	15.6%	11.6%	13.6%	18.2%
	Deloc	44.7%	43.2%	46.8%	43.5%	49.1%	30.7%
Reprezentanții presei, TV, radio	Mai des decât este nevoie	9.5%	3.2%	17.0%	8.6%	12.0%	2.3%
	Atunci când este nevoie	58.9%	55.8%	59.6%	64.3%	62.7%	46.0%
	Mai rar decât este nevoie	18.5%	21.2%	15.6%	18.6%	16.7%	24.1%
	Deloc	13.1%	19.9%	7.8%	8.6%	8.7%	27.6%
Agenții economici	Mai des decât este nevoie	8.5%	7.8%	10.6%	5.7%	8.1%	10.2%
	Atunci când este nevoie	54.0%	61.0%	47.5%	51.4%	52.7%	59.1%
	Mai rar decât este nevoie	22.5%	16.9%	24.1%	31.4%	24.2%	14.8%
	Deloc	15.1%	14.3%	17.7%	11.4%	15.0%	15.9%

Tabel 57. Inițiativa de comunicare

Cui îi aparține inițiativa?		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Autorităților publice locale	De cele mai dese ori lor	5.7%	5.8%	6.5%	4.5%	5.2%	7.4%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	52.8%	51.3%	56.1%	50.0%	54.9%	47.2%
	Inițiativa este reciprocă	32.8%	35.6%	27.7%	36.4%	29.9%	40.7%
	Vă întâlniți întâmplător	3.7%	3.7%	1.9%	6.8%	4.3%	1.9%
	Nu comunicăm	4.8%	3.7%	7.7%	2.3%	5.6%	2.8%
Autorităților centrale	De cele mai dese ori lor	6.0%	6.1%	4.5%	7.4%	6.8%	3.9%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	49.0%	40.2%	58.4%	50.6%	48.2%	52.0%
	Inițiativa este reciprocă	20.9%	21.2%	24.0%	14.8%	20.3%	21.6%
	Vă întâlniți întâmplător	7.2%	8.9%	4.5%	8.6%	7.4%	6.9%
	Nu comunicăm	16.8%	23.5%	8.4%	18.5%	17.4%	15.7%
Finanțatorilor	De cele mai dese ori lor	5.9%	4.9%	9.0%	2.3%	6.6%	3.9%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	55.6%	60.7%	50.3%	53.5%	54.4%	59.2%
	Inițiativa este reciprocă	23.9%	17.5%	29.7%	27.9%	25.6%	18.4%
	Vă întâlniți întâmplător	3.1%	3.8%	1.3%	4.7%	3.1%	2.9%
	Nu comunicăm	11.5%	13.1%	9.7%	11.6%	10.3%	15.5%
Altora ONG	De cele mai dese ori lor	7.1%	6.3%	9.6%	4.5%	7.4%	5.6%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	23.8%	26.7%	22.4%	20.5%	23.0%	26.9%
	Inițiativa este reciprocă	54.7%	44.5%	57.7%	70.5%	58.3%	43.5%
	Vă întâlniți întâmplător	4.3%	7.9%	1.9%	1.1%	3.7%	6.5%
	Nu comunicăm	10.1%	14.7%	8.3%	3.4%	7.7%	17.6%
Rețelelor de ONG	De cele mai dese ori lor	7.8%	7.7%	7.7%	8.2%	7.2%	8.9%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	19.4%	19.9%	20.6%	16.5%	19.7%	18.8%
	Inițiativa este reciprocă	42.6%	29.8%	51.0%	52.9%	48.3%	24.8%
	Vă întâlniți întâmplător	6.6%	8.3%	4.5%	7.1%	6.3%	7.9%
	Nu comunicăm	23.6%	34.3%	16.1%	15.3%	18.5%	39.6%
Reprezentanții ai bisericii	De cele mai dese ori lor	6.8%	4.9%	11.3%	2.6%	6.6%	7.6%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	22.3%	21.7%	20.0%	27.3%	21.6%	22.9%
	Inițiativa este reciprocă	23.0%	26.1%	16.7%	27.3%	19.7%	33.3%
	Vă întâlniți întâmplător	11.6%	13.0%	12.0%	7.8%	12.1%	10.5%
	Nu comunicăm	36.3%	34.2%	40.0%	35.1%	40.0%	25.7%

Reprezentanților presei, TV, radio	De cele mai dese ori lor	7.9%	4.8%	12.9%	5.7%	8.4%	6.6%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	41.6%	38.7%	44.5%	42.5%	42.1%	39.6%
	Inițiativa este reciprocă	34.2%	30.6%	34.8%	40.2%	38.3%	21.7%
	Vă întâlniți întâmplător	5.8%	10.2%	1.3%	4.6%	4.4%	10.4%
	Nu comunicăm	10.5%	15.6%	6.5%	6.9%	6.9%	21.7%
Agenților economici	De cele mai dese ori lor	4.0%	2.2%	6.6%	3.5%	4.1%	3.8%
	De cele mai multe ori organizația Dvs.	50.7%	54.1%	46.4%	51.2%	49.2%	54.8%
	Inițiativa este reciprocă	20.4%	21.9%	19.2%	18.6%	21.0%	19.2%
	Vă întâlniți întâmplător	11.4%	10.9%	10.6%	14.0%	11.7%	9.6%
	Nu comunicăm	13.5%	10.9%	17.2%	12.8%	14.0%	12.5%

Tabel 58. Intensitatea colaborării cu...

Care sunt relațiile de colaborare a ONG Dvs. cu alte ONG-uri:		Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
din localitate	Colaborăm permanent	41.7%	38.2%	43.3%	46.4%	43.5%	35.6%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	44.1%	41.4%	44.7%	49.3%	46.7%	35.6%
	Nu colaborăm	9.3%	13.4%	7.8%	2.9%	6.9%	17.2%
	Nu există	4.9%	7.0%	4.3%	1.4%	2.9%	11.5%
din regiune	Colaborăm permanent	25.7%	19.2%	27.0%	37.1%	26.1%	24.4%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	54.1%	52.3%	56.0%	54.3%	54.4%	52.3%
	Nu colaborăm	17.1%	25.8%	12.1%	8.6%	15.8%	22.1%
	Nu există	3.0%	2.6%	5.0%		3.7%	1.2%
din țară	Colaborăm permanent	23.9%	11.3%	31.9%	34.8%	26.2%	16.3%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	51.1%	46.0%	58.2%	47.8%	53.1%	45.3%
	Nu colaborăm	22.8%	40.7%	7.1%	15.9%	18.1%	37.2%
	Nu există	2.2%	2.0%	2.8%	1.4%	2.6%	1.2%
din străinătate	Colaborăm permanent	20.1%	8.1%	36.9%	11.8%	24.5%	5.8%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	33.5%	18.8%	45.4%	41.2%	39.8%	15.1%
	Nu colaborăm	40.5%	65.1%	14.9%	39.7%	31.2%	69.8%
	Nu există	5.9%	8.1%	2.8%	7.4%	4.5%	9.3%
ONG-urile din domeniu	Colaborăm permanent	40.9%	27.7%	50.7%	50.0%	43.5%	32.2%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	42.8%	46.5%	40.8%	38.6%	45.3%	34.5%
	Nu colaborăm	12.3%	20.6%	3.5%	11.4%	7.6%	27.6%
	Nu există	4.1%	5.2%	4.9%		3.6%	5.7%
ONG-urile din alte domenii	Colaborăm permanent	9.6%	6.5%	9.9%	15.9%	8.4%	12.6%
	Colaborăm uneori, de la caz la caz	54.9%	44.8%	63.8%	59.4%	61.7%	34.5%
	Nu colaborăm	30.8%	44.2%	19.1%	24.6%	25.9%	46.0%
	Nu există	4.7%	4.5%	7.1%		4.0%	6.9%

Tabel 59. Evaluarea eficienței comunicării între ONG-uri

Cum considerați Dvs., există astăzi o comunicare eficientă între ONG-urile din Moldova	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	34.7%	40.8%	26.8%	37.1%	28.8%	54.0%
Nu	55.8%	50.3%	59.2%	61.4%	61.2%	39.1%
NȘ/NR	9.5%	8.9%	14.1%	1.4%	10.1%	6.9%

Tabel 60. Cauzele unei comunicări ineficiente

Dacă nu, care considerați că sunt cauzele?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Pasivitatea membrilor organizațiilor	23.3%	28.4%	14.0%	25.4%	15.8%
Lipsa unor centre unde ONG-urile ar avea posibilitatea de a comunica	54.7%	43.2%	44.2%	46.3%	55.3%
Lipsa tradițiilor	39.5%	40.9%	34.9%	36.7%	50.0%
Neîncrederea în partenerii posibili, lipsa unei culturi asociative	31.4%	43.2%	32.6%	37.3%	31.6%
Lipsa unor proiecte comune	41.9%	43.2%	44.2%	45.2%	34.2%
Lipsa unei rețele informaționale și de ajutor reciproc între ONG-uri la nivel local și național	43.0%	44.3%	34.9%	41.2%	44.7%
Lipsa necesității de a comunica	2.3%	4.5%	7.0%	4.0%	2.6%
Altceva	4.7%	2.3%	7.0%	4.0%	5.3%

Tabel 61. Întreținerea relațiilor de colaborare cu APL/APC

Organizația Dvs. întreține relații de colaborare cu APL, instituțiile de stat?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	79.6	85.4%	69.5%	87.1%	77.3%	86.2%
Nu	20.4	14.6%	30.5%	12.9%	22.7%	13.8%

Tabel 62. Tipuri de relații

Dacă da, care sunt relațiile de colaborare a ONG-ului Dvs. cu APL, organizațiile de stat?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Inițierea unor proiecte în comun	59.8%	61.2%	59.0%	56.8%	70.3%
Consultarea ONG în anumite probleme	44.7%	49.0%	37.7%	43.7%	47.3%
Participarea ONG la discutarea și luarea deciziilor	32.6%	43.9%	34.4%	37.6%	35.1%
Consultarea ONG în elaborarea politicilor de stat	3.0%	30.6%	13.1%	18.8%	1.4%
Discutarea bugetelor locale	15.9%	8.2%	8.2%	8.0%	23.0%
Acordarea spațiului	22.0%	21.4%	39.3%	26.3%	21.6%
Contractarea ONG pentru anumite servicii, activități	25.0%	30.6%	31.1%	29.1%	25.7%
Determinarea priorităților comunității	30.3%	24.5%	29.5%	27.7%	31.1%
Acordarea ONG-urilor sprijinului financiar pentru implementarea unor programe de stat	19.7%	15.3%	16.4%	18.3%	14.9%
alte relații	.8%	3.1%	3.3%	2.8%	

Tabel 63. Gradul de mulțumire

Sunteți mulțumiți de relațiile de colaborare cu APL, instituțiile de stat?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Mulțumiți	49.2	63.2%	34.3%	43.3%	40.9%	73.7%
Nu prea mulțumiți	45.1	34.6%	54.9%	51.7%	51.6%	25.0%
Deloc mulțumiți	5.1	2.3%	8.8%	5.0%	6.5%	1.3%
NȘ/NR	.7		2.0%		.9%	

Tabel 64. Cauzele nemulțumirii

Dacă sunteți nu prea mulțumiți sau deloc nu sunteți mulțumiți, care sunt cauzele?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Antrenarea slabă a ONG-ului în discutarea și luarea deciziilor	22.4%	29.9%	44.1%	30.7%	30.0%
Cunoașterea insuficientă de către APL, instituțiile de stat a activității ONG-urilor	36.7%	41.8%	35.3%	38.6%	40.0%
Controale neîntemeiate	4.1%	7.5%		3.9%	10.0%
Tendința APL, instituțiilor de stat de a subordona ONG – urile	12.2%	20.9%	14.7%	15.7%	25.0%
Lipsa unei comunicări eficiente	49.0%	44.8%	20.6%	37.8%	55.0%
Accesul limitat la informația publică	12.2%	31.3%	11.8%	22.8%	10.0%
Lipsa de transparență în activitatea APL, instituțiilor de stat	14.3%	28.4%	26.5%	23.6%	20.0%
Neîncrederea APL, instituțiilor de stat în ONG-uri și capacitățile lor	22.4%	22.4%	20.6%	26.0%	
Cadrul legal imperfect	18.4%	23.9%	8.8%	18.9%	5.0%
Alteceva	10.2%	4.5%	11.8%	7.1%	15.0%

Tabel 65. Cauzele lipsei de colaborare

Dacă nu aveți relații de colaborare, care considerați că sunt cauzele?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Lipsa unei strategii de colaborare între APL, stat și ONG-uri	25.6%	49.2%	44.4%	44.0%	18.2%
Neîncrederea APL, instituțiilor de stat în organizațiile neguvernamentale	20.9%	17.5%	38.9%	21.0%	27.3%
Pasivitatea ONG, lipsa unei inițiative de a conlucra cu statul	23.3%	11.1%	16.7%	17.0%	13.6%
Informarea insuficientă a statului despre activitatea și potențialul ONG	14.0%	28.6%	5.6%	21.0%	13.6%
Lipsa unor interese comune	25.6%	23.8%	16.7%	22.0%	27.3%
Nu cunoașteți principiile și formele de colaborare cu APL, instituțiile de stat	11.6%	6.3%	11.1%	9.0%	9.1%
Lipsa transparenței în activitatea APL, instituțiilor de stat	18.6%	23.8%	38.9%	26.0%	13.6%
Nu considerați necesar să colaborați	4.7%	3.2%		3.0%	4.5%
Alte motive	4.7%	4.8%	11.1%	5.0%	9.1%

Tabel 66. Gradul de informare a APL / APC în ceea ce privește activitatea ONG-urilor

Cum considerați, în ce măsură APL, statul este informat despre activitatea ONG-urilor, problemele cu care acestea se confruntă?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Este informat	35.4	45.6%	24.6%	34.3%	30.9%	48.9%
Nu prea este informat	51.4	42.4%	57.7%	58.6%	53.2%	45.5%
Deloc informat	10.0	8.2%	13.4%	7.1%	11.5%	5.7%
NȘ/NR	3.2	3.8%	4.2%		4.3%	

Tabel 67. Intervenirea APL / APC în activitatea ONG-urilor

Există părerea că uneori APL., statul încearcă să intervină în activitatea organizațiilor neguvernamentale. Dvs. cunoașteți asemenea cazuri, când APL, organizațiile de stat au intervenit în activitatea ONG-urilor?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	25.1	19.2%	29.6%	29.0%	25.7%	21.8%
Nu	62.1	69.9%	52.1%	65.2%	59.8%	71.3%
NȘ	12.8	10.9%	18.3%	5.8%	14.5%	6.9%

Tabel 68. Întreținerea relațiilor de colaborare cu business

ONG-ul Dvs. întreține relații de colaborare cu businessul?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	36.2	36.9%	35.9%	35.3%	36.6%	36.4%
Nu	63.8	63.1%	64.1%	64.7%	63.4%	63.6%

Tabel 69. Tipuri de relații

Dacă da, care sunt relațiile de colaborare?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Inițierea unor proiecte în comun	41.7%	44.2%	46.2%	42.9%	43.8%
Consultarea ONG-ului în anumite probleme	23.3%	25.0%	34.6%	25.7%	28.1%
Contractarea ONG-ului pentru anumite servicii, activități	20.0%	28.8%	42.3%	28.6%	21.9%
Donații (donarea unor sume de bani pentru realizarea unor proiecte)	25.0%	32.7%	19.2%	27.6%	25.0%
Sponsorizarea activității ONG-ului	33.3%	26.9%	23.1%	31.4%	21.9%
Donarea specialiștilor (oferirea specialiștilor pentru a lucra în ONG în cadrul unui proiect)	11.7%	7.7%	3.8%	8.6%	9.4%
Susținerea materială (echipament, sediu)	21.7%	11.5%	7.7%	15.2%	15.6%
Voluntariat (compania acordă granturi organizațiilor în care colaboratorii săi lucrează ca voluntari)	1.7%	7.7%	15.4%	6.7%	3.1%
Instruirea membrilor ONG din contul companiei	5.0%	9.6%		6.7%	3.1%
Altele	3.3%	3.8%	3.8%	2.9%	6.3%

Tabel 70. Gradul de mulțumire

Sunteți mulțumiți de colaborarea cu businessul?	Aria de acoperire				Medii rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Mulțumiți	51.0	46.2%	49.1%	68.0%	50.9%	52.8%
Nu prea mulțumiți	43.4	47.7%	43.6%	32.0%	44.4%	38.9%
Deloc mulțumiți	3.4	3.1%	5.5%		3.7%	2.8%
NȘ/NR	2.1	3.1%	1.8%		.9%	5.6%

Tabel 71. Cauzele nemulțumirii

Dacă sunteți nu prea nemulțumiți sau deloc nu sunteți mulțumiți, care sunt cauzele?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Lipsa unei comunicări eficiente	31.4%	29.6%	11.1%	24.1%	37.5%
Businessul nu este suficient de pregătit pentru colaborare	34.3%	51.9%	66.7%	46.3%	37.5%
ONG-ul nu este suficient de pregătit pentru colaborare	2.9%		22.2%	5.6%	
Informarea insuficientă a businessului despre activitatea ONG-urilor	20.0%	37.0%	33.3%	33.3%	12.5%
Lipsa unor tradiții de colaborare	14.3%	29.6%	22.2%	24.1%	12.5%
Posibilitățile financiare reduse ale businessului	25.7%	18.5%	11.1%	20.4%	25.0%
Altele	11.4%	3.7%		7.4%	6.3%

Tabel 72. Cauzele lipsei de colaborare

Dacă nu aveți relații de colaborare, care considerați că sunt cauzele?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Nu considerați necesar să colaborați cu businessul	14.1	8.8%	22.3%	8.9%	16.7%	3.8%
Neîncrederea businessului în organizațiile neguvernamentale	29.0	28.4%	27.7%	33.3%	30.1%	25.0%
Posibilitățile financiare reduse ale businessului	21.6	22.5%	18.1%	26.7%	20.4%	23.1%
Pasivitatea ONG-urilor, lipsa inițiativei de a conlucra cu businessul	14.5	17.6%	9.6%	17.8%	16.1%	9.6%
Informarea insuficientă a businessului despre activitatea organizațiilor neguvernamentale	25.3	24.5%	27.7%	22.2%	25.3%	25.0%
Nu cunoașteți principiile și formele de colaborare cu businessul	10.4	8.8%	10.6%	13.3%	10.2%	11.5%
Nu aveți interese comune	14.9	18.6%	12.8%	11.1%	14.5%	17.3%
Alte motive	8.7	5.9%	11.7%	8.9%	7.5%	13.5%

Tabel 73. Soluții pentru îmbunătățirea relațiilor între ONG-uri și business

Ce considerați Dvs. că ar fi necesar de întreprins pentru a îmbunătăți relațiile de colaborare între sectorul neguvernamental și sectorul privat și a stabili un parteneriat eficient între ONG-uri și business?	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Elaborarea unei strategii de colaborare între organizațiile neguvernamentale și business	37.3%	50.7%	35.3%	43.0%	39.3%
Organizarea unor întruniri, activități comune (seminare, traininguri, mese rotunde etc.).	38.6%	31.2%	27.9%	32.0%	39.3%
Organizarea unor târguri ale ONG-urilor la care să fie prezentate rezultatele, domeniile de activitate	14.4%	15.2%	10.3%	14.3%	11.9%
Familiarizarea, atât a ONG-urilor, cât și a businessului cu principiile și formele de parteneriat între sectorul neguvernamental și cel privat	25.5%	20.3%	29.4%	24.3%	23.8%
Realizarea unor proiecte în comun	24.2%	21.7%	29.4%	23.5%	27.4%
Asigurarea unui cadru legal favorabil donațiilor și sponsorizărilor prin acordarea unor facilități fiscale	26.1%	29.7%	38.2%	30.9%	26.2%
Altele	.7%	1.4%	2.9%	1.8%	

Tabel 74. Organizarea adunărilor ale populației, audierilor publice

În comunitatea Dvs. se organizează adunări ale populației, audieri publice etc.?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	65.9	75.0%	51.0%	71.6%	57.0%	91.7%
Nu	34.1	25.0%	49.0%	28.4%	43.0%	8.3%

Tabel 75. Participarea membrilor organizației la aceste întruniri

Participă membrii organizației Dvs. la aceste întruniri?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	91.9	95.9%	91.1%	82.8%	89.0%	97.0%
Nu	8.1	4.1%	8.9%	17.2%	11.0%	3.0%

Tabel 76. Luarea cuvântului la aceste întâlniri de către membrii ONG

Dacă da, luați cuvântul în cadrul acestor întâlniri?	General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
		Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Da	89.2	88.6%	94.6%	83.0%	87.4%	91.9%
Nu	10.8	11.4%	5.4%	17.0%	12.6%	8.1%

Tabel 77. Abonarea la ...

Sunteți abonați la:		General	Aria de acoperire			Mediul rezidențial	
			Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Grupuri de discuție prin e-mail/ mailing lists	Da	35.4	20.3%	52.9%	34.4%	40.0%	20.9%
	Nu	64.6	79.7%	47.1%	65.6%	60.0%	79.1%
Buletine electronice	Da	46.4	33.3%	56.8%	55.2%	52.2%	27.6%
	Nu	53.6	66.7%	43.2%	44.8%	47.8%	72.4%
Noutăți prin e-mail	Da	48.6	32.9%	63.0%	55.2%	55.7%	26.4%
	Nu	51.4	67.1%	37.0%	44.8%	44.3%	73.6%
Ziare	Da	70.4	64.5%	76.4%	71.6%	71.8%	65.5%
	Nu	29.6	35.5%	23.6%	28.4%	28.2%	34.5%

Tabel 78. Folosirea e-mail-ului pentru:

Folosii e-mail pentru:		Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Comunicarea de zi cu zi cu partenerii	Da	58.9	38.9%	77.0%	65.7%	66.9%	32.5%
	Nu	41.1	61.1%	23.0%	34.3%	33.1%	67.5%
În special pentru a comunica cu partenerii din străinătate	Da	48.9	21.2%	77.0%	50.8%	60.4%	12.2%
	Nu	51.1	78.8%	23.0%	49.2%	39.6%	87.8%
Mai rar decât faxul sau posta obișnuită	Da	26.2	17.6%	38.2%	20.6%	28.9%	18.3%
	Nu	73.8	82.4%	61.8%	79.4%	71.1%	81.7%
Alt scop	Da	11.7	7.5%	21.4%	20.0%	17.1%	5.7%
	Nu	88.3	92.5%	78.6%	80.0%	82.9%	94.3%

Tabel 79. Frecvența organizării acțiunilor de tipul...

	Cât de des:	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Organizații conferințe de presă	Odată pe săptămână	.2		.7%			.9%
	Odată în două săptămâni	3.7	1.0%	8.5%	1.2%	4.6%	.9%
	O dată în trei luni	9.0	3.1%	15.7%	9.4%	10.5%	4.7%
	Odată în șase luni	9.3	3.1%	16.3%	10.6%	11.4%	1.9%
	Anual	15.5	13.0%	13.7%	23.5%	17.0%	11.2%
	Mai rar	19.9	19.8%	22.9%	15.3%	20.1%	19.6%
	Niciodată	42.4	59.9%	22.2%	40.0%	36.4%	60.7%
Participații la emisiuni	Odată pe săptămână	1.6		3.3%	2.4%	1.9%	.9%
	Odată în două săptămâni	4.9	1.1%	8.5%	7.1%	5.9%	1.9%
	O dată în trei luni	10.5	1.6%	21.6%	9.4%	13.4%	1.9%
	Odată în șase luni	7.9	6.9%	9.8%	7.1%	9.7%	1.9%
	Anual	8.4	4.2%	11.1%	12.9%	9.0%	6.6%
	Mai rar	20.5	19.6%	20.3%	23.5%	21.8%	17.0%
	Niciodată	46.2	66.7%	25.5%	37.6%	38.3%	69.8%
Acordați interviuri	Odată pe săptămână	2.3		4.5%	3.4%	3.1%	
	Odată în două săptămâni	8.3	2.6%	14.3%	10.3%	10.1%	2.8%
	O dată în trei luni	21.8	16.1%	25.3%	27.6%	24.2%	14.2%
	Odată în șase luni	15.6	11.9%	20.8%	13.8%	16.5%	12.3%
	Anual	11.0	9.8%	13.6%	9.2%	11.3%	10.4%
	Mai rar	25.7	34.2%	15.6%	25.3%	24.8%	28.3%
	Niciodată	15.4	25.4%	5.8%	10.3%	10.1%	32.1%
Invitați mass-media la evenimentele Dvs.	Odată pe săptămână	2.3	.5%	2.6%	5.7%	2.2%	2.8%
	Odată în două săptămâni	8.8	1.0%	17.1%	11.5%	11.1%	1.9%
	O dată în trei luni	24.9	20.3%	25.7%	32.2%	26.5%	18.7%
	Odată în șase luni	13.6	8.9%	17.8%	17.2%	14.8%	10.3%
	Anual	14.8	19.3%	13.2%	8.0%	15.4%	13.1%
	Mai rar	19.4	25.5%	13.8%	16.1%	18.2%	23.4%
	Niciodată	16.2	24.5%	9.9%	9.2%	11.7%	29.9%
Organizații campanii de colectare a fondurilor	Odată pe săptămână	.9	1.0%	.7%	1.2%	.6%	1.9%
	Odată în două săptămâni	3.5	4.7%	3.9%		2.8%	4.7%
	O dată în trei luni	10.9	10.5%	10.5%	12.8%	10.2%	13.2%
	Odată în șase luni	10.0	9.4%	9.8%	11.6%	9.3%	11.3%
	Anual	15.3	17.8%	12.4%	15.1%	13.9%	19.8%
	Mai rar	18.5	19.9%	17.0%	17.4%	19.4%	16.0%
	Niciodată	41.0	36.6%	45.8%	41.9%	43.8%	33.0%

Table 80. Aprecierea capacităților organizației de influențare asupra deciziilor

În ce măsură credeți că organizația Dvs. poate influența hotărârile care se iau:		Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
		General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
La nivel de comunitate	În mare măsură	28.7	29.6%	27.0%	30.4%	25.2%	39.8%
	În oarecare măsură	56.6	56.0%	58.9%	53.6%	57.9%	53.4%
	Deloc	12.5	11.9%	12.8%	13.0%	14.7%	4.5%
	NS/NR	2.2	2.5%	1.4%	2.9%	2.2%	2.3%
La nivel de Guvern	În mare măsură	5.8	.6%	12.1%	4.4%	7.3%	1.2%
	În oarecare măsură	35.1	26.6%	47.1%	29.4%	36.9%	29.1%
	Deloc	51.7	61.7%	36.4%	60.3%	48.2%	62.8%
	NS/NR	7.5	11.0%	4.3%	5.9%	7.7%	7.0%

Table 81. Modalitățile de influențare de către ONG a politicilor și programelor guvernamentale

Care credeți că sunt modalitățile de influențare a politicilor și programelor Guvernului de către organizația Dvs.?	Aria de acoperire				Mediul rezidențial	
	General	Locală	Națională	Regională	Urban	Rural
Participând la întâlniri naționale, conferințe, dezbateri	54.7	50.7%	56.2%	61.1%	53.7%	59.5%
Participând la întâlnirile comisiilor parlamentare	17.6	15.7%	22.3%	11.1%	17.8%	16.2%
Fiind membru al unei rețele naționale	24.8	26.9%	17.7%	37.0%	24.4%	27.0%
Mediatizând informații despre probleme-cheie în domeniu	30.2	27.6%	34.6%	25.9%	34.7%	16.2%
Altceva	4.7	3.0%	7.7%	1.9%	5.4%	1.4%

Anexa 2: Rezultatele sondajului adițional

Tabel 1. Locul înregistrării organizației

	%
Ministerul Justiției	53,7
Primărie	35,3
Consiliul raional	11,0
Total	100,0

Tabel 2. În ce an a fost creată organizația?

	%
1940	,7
1946	1,5
1948	,7
1989	1,5
1990	2,2
1992	,7
1993	2,2
1994	1,5
1995	1,5
1996	1,5
1997	6,6
1998	5,1
1999	10,3
2000	12,5
2001	11,8
2002	8,1
2003	9,6
2004	7,4
2005	12,5
2006	2,2
Total	100,0

Tabel 3. Cui îi aparține inițiativa de creare a organizației?

	%
ideea unui grup de inițiativă local	71,0
a altui ONG	8,0
a autorităților publice locale	3,6
a venit din partea unui / mai mulți finanțatori	5,1
în rezultatul instituționalizării unui proiect sau program a unui/ unor finanțator	3,6
părinții	1,4
unei instituții de stat	1,4
personal	2,2
organizațiilor de ramură	,7
șefului/președintelui	2,2
a unei persoane	,7
total	100,0

Tabel 4. De câți ani activează organizația Dumneavoastră?

	%
Până la un an	5,1
1-3ani	23,9
3-5ani	23,2
5-7ani	16,7
7 >	31,2
Total	100,0

Tabel 5. Activități desfășurate de organizație în ultimii 2 ani

	% Din total mențiuni	% Din ONG
Întruniri cu membrii organizației	26.4	60.9
Implementarea diferitelor proiecte	24.5	56.5
Seminare, traininguri, conferințe	29.2	67.4
Programe/spectacole/festivaluri/concursuri	3.8	8.7
Instruire și consultanță	1.9	4.3
Publicații	2.2	5.1
Am scris la procuratură niște plângeri	.3	.7
Tabere de vară	1.6	3.6
Prezentarea asociației după hotare	.3	.7
Activități de ordin filantropic	.3	.7
Cercetări științifice	.6	1.4
A mai creat o filială	.3	.7
Suținerea APL	.3	.7
Expoziții	.9	2.2
Prestare de servicii	3.1	7.2
Producere	.3	.7
Vizite de studiu	.6	1.4
Elaborarea proiectelor	.9	2.2
Activități extrașcolare	.3	.7
A creat un centru informațional	.3	.7
În ultimii doi ani organizația nu a activat	.6	1.4
Îrganizația în genere nu a activat de când a fost creată	.9	2.2

Tabel 6. Elaborarea rapoartelor în urma activității

În rezultatul activității desfășurate organizația Dumneavoastră a elaborat anumite rapoarte?	%
Da	84,1
Nu	15,9

Tabel 7. Tipuri de rapoarte elaborate

Daca DA, ce fel de rapoarte a elaborat?	%
De activitate	76.7%
Pe proiecte	58.6%
Financiare pe organizație	44.8%
Financiare pe proiecte	36.2%
Științifice	.9%
De statistică	.9%
Proiect analitic	.9%
Starea părinților	.9%

Tabel 8. Tipuri de rapoarte publicate

Care din rapoartele elaborate sunt făcute publice?	%
De activitate	65.5%
Pe proiecte	39.7%
Financiare pe organizație	22.4%
Financiare pe proiecte	13.8%
De statistică	1.7%
Analitice	.9%
Ne le facem publice	14.7%

Tabel 9. Modul de publicare a rapoartelor

Dacă le faceți publice, in ce mod?	%
Le plasați pe pagina WEB a organizației	2.6%
Le publicați în presă	26.3%
Le publicați în buletinul organizației	39.5%
La întruniri	18.4%
Către organizațiile finanțatoare	2.6%
La radio/TV	15.8%
La solicitare	2.6%
Broșuri	7.9%

Tabel 10. Implementarea de proiecte în ultimii doi ani

Organizația Dvs a implementat proiecte în ultimii doi ani?	%
Da	73,2
Nu	26,8
Total	100,0

Tabel 11. Finanțatorii la nivel comunitar

	% din total ONG	% din total ONG care au avut proiecte
UNICEF	1.4	3.8
SOROS	8.0	20.8
Ambasada Olandei	1.4	3.8
IREX	1.4	3.8
SPA	.7	1.9
PNUD	.7	1.9
CORDAID	.7	1.9

CORDAID 12	2.2	5.7
World Bank	.7	1.9
Mici sponsori autohtoni	2.2	5.7
APL	1.4	3.8
Direcția de dezvoltare și cooperare Elveția	.7	1.9
Ministerul Culturii	.7	1.9
Ambasada SUA	1.4	3.8
OIM	.7	1.9
Danemarca	.7	1.9
Polonia	.7	1.9
CONTACT	5.1	13.2
Diferiți	2.2	5.7
Agenția Universitară Francofonă	.7	1.9
Amici dei Bambini	.7	1.9
Nu răspund	1.4	3.8
Nu știu	2.2	5.7
Total	38.4	100.0
ONG care nu au realizat proiecte	61.6	
Total	100.0	

Tabel 12. Finanțatori la nivel regional

	% din total ONG	% din total ONG care au avut proiecte
UNICEF	.7	3.2
SOROS	2.9	12.9
World Bank	.7	3.2
Mici sponsori autohtoni	1.4	6.5
Însăși organizația	.7	3.2
Ministerul Culturii	.7	3.2
Ambasada SUA	.7	3.2
OIM	.7	3.2
Counterpart Int	.7	3.2
CONTACT	.7	3.2
Diferiți	2.2	9.7
ULIM	.7	3.2
Guvernul Moldovei	.7	3.2
Calea Ferată	.7	3.2
METS	.7	3.2
USDOL	.7	3.2
Fundația ONLUS	.7	3.2
FEN	.7	3.2
Nu răspund	1.4	6.5
Nu știu	3.6	16.1
Total	22.5	100.0
ONG care nu au realizat proiecte	77.5	
Total	100.0	

Tabel 13. Finanțatori la nivel național

	% din total ONG	% din total ONG care au avut proiecte
Persoană individuală	.7	2.0
UNICEF	1.4	4.1
SOROS	5.1	14.3
USAID	1.4	4.1
Ambasada Olandei 6	1.4	4.1
PNUD	3,6	10.2
CORDAID	.7	2.0
OSI	.7	2.0
World Bank	2.2	6.1
Mici sponsori autohtoni	1.4	4.1
APL	.7	2.0
Uniunea Teatrală	.7	2.0
Companii financiare de asigurări	.7	2.0
Însăși organizația	2.9	8.2
Ministerul Culturii	.7	2.0
Ambasada SUA	.7	2.0
Polonia	.7	2.0
Diferiți	1.4	4.1
Agenția Universitară Francofonă	.7	2.0
SHC	.7	2.0
Societatea vânătorilor și pescarilor din RM	.7	2.0
Nu răspund	1.4	4.1
Nu știu	4.3	12.2
Total	35.5	100.0
ONG care nu au realizat proiecte	64.5	
Total	100.0	

Tabel 14. Finanțatori la nivel transfrontalier

	% din total ONG	% din total ONG care au avut proiecte
SOROS	2.2	16.7
USAID	.7	5.6
Youth European Comision	.7	5.6
COC	.7	5.6
CORDAID	.7	5.6
Mici sponsori autohtoni	.7	5.6
OSCE	.7	5.6
Însăși organizația	.7	5.6
Ministerul Culturii	.7	5.6
Polonia	.7	5.6
Diferiți	.7	5.6
NATO	.7	5.6
UE	.7	5.6
Nu răspund	1.4	11.1
Nu știu	.7	5.6
Total	13.0	100.0
ONG care nu au realizat proiecte	87.0	
Total	100.0	

Tabel 15. În ultimii doi ani activitatea organizației Dvs a fost verificată de către inspectoratul fiscal?

	%
Da	27.5
Nu	71.7
Nu răspund	.7
Total	100.0

Tabel 16. Anul verificării

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
Nu răspund	.7	2.6
2003	.7	2.6
2004	2.9	10.5
2005	10.9	39.5
2006	12.3	44.7
Total ONG care au fost verificate	27.5	100.0
ONG care nu au fost verificate	72.5	
Total	100.0	

Tabel 17. În ultimii doi ani activitatea organizației Dumneavoastră a fost verificată de către companii de audit?

	%
Da	16.7
Nu	82.6
Nu răspund	.7
Total	100.0

Tabel 18. Anul verificării de către companii de audit

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
Nu răspund	.7	4.3
2004	1.4	8.7
2005	4.3	26.1
2006	10.1	60.9
Total ONG care au fost verificate	16.7	100.0
ONG care nu au fost verificate	83.3	
Total	100.0	

Tabel 19. În ultimii doi ani activitatea organizației Dvs a fost verificată de către Comisia de revizie/cenzori?

	%
Da	24.6
Nu	74.6
Nu răspund	.7
Total	100.0

Tabel 20. Anul verificării de către Comisia de revizie/cenzori

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
Nu răspund	.7	2.9
2003	.7	2.9
2004	1.4	5.9
2005	8.7	35.3
2006	13.0	52.9
Total ONG care au fost verificate	24.6	100.0
ONG care nu au fost verificate	75.4	
Total	100.0	

Tabel 21. În ultimii doi ani activitatea organizației Dvs a fost verificată de către Consiliul de administrare?

	%
Da	31.9
Nu	67.4
Nu răspund	.7
Total	100.0

Tabel 22. Anul verificării de către Consiliul de administrare

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
Nu răspund	5.1	15.9
Nu știu	.7	2.3
2004	2.2	6.8
2005	8.7	27.3
2006	15.2	47.7
Total ONG care au fost verificate	31.9	100.0
ONG care nu au fost verificate	68.1	
Total	100.0	

Tabel 23. În ultimii doi ani activitatea organizației Dvs. a fost verificată de către inspecția muncii?

	%
Da	7.2
Nu	92.0
Nu răspund	.7
Total	100.0

Tabel 24. Anul verificării de către inspecția muncii

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
Nu răspund	2.9	40.0
Nu știu	.7	10.0
2005	.7	10.0
2006	2.9	40.0
Total ONG care au fost verificate	7.2	100.0
ONG care nu au fost verificate	92.8	
Total	100.0	

Tabel 25. În ultimii doi ani activitatea organizației Dvs. a fost verificată de către altcineva?

		%
Nu		90.6
Da, de către	Finanțatori	3.6
	Societatea invalizilor din RM	.7
	CONTACT	.7
	Primăria	.7
	Fondul Social	.7
	Departamentul Anticorupție	1.4
	APL	.7
	Nu răspund	.7
Total		100.0

Tabel 26. Anul verificării de către alte organizații

Anul	% din total ONG	% din ONG care au fost verificate
1998	2.2	23.1
2004	1.4	15.4
2005	3.6	38.5
2006	2.2	23.1
Total	9.4	100.0

Tabel 27. Pentru a-și evalua activitatea financiară unele ONG apelează la serviciile companiilor de audit, altele își verifică corectitudinea evidenței contabile de sine stătător, adică efectuează auditul intern. Organizația Dvs. cum procedează, de obicei?

	%
Apelează la serviciile unei companii de audit	10,9
Efectuează auditul de sine stătător	47,8
Folosește ambele variante	5,1
Nu efectuează audit	31,9
Nș/Nr	4,3
Total	100,0

Tabel 28. Cât de des efectuează auditul - intern sau extern - ONG-ul Dvs.?

	%, intern	%, extern
Niciodată	39,1	73,9
O dată la jumătate de an	22,5	2,9
O dată pe an	28,3	12,3
O dată la doi ani	5,1	4,3
Mai rar	1,4	2,9
Nu răspund	,7	,7
Nu știu	2,9	2,9
Total	100,0	100,0

Tabel 29. Cum apreciați nivelul de transparență a organizației Dvs.?

	%
Înalt	46,4
Mediu	45,7
Redus	5,1
Nș/Nr	2,9
Total	100,0

Tabel 30. Care a fost bugetul organizației Dvs. în ultimii trei ani?
Bugetul pe 2004

Suma	%	% Valid
Până la 1000 USD	20.3	23.5
Până la 5000 USD	12.3	14.3
Până la 10000 USD	10.9	12.6
Până la 50000 USD	6.5	7.6
Până la 100000 USD	3.6	4.2
Mai mult	3.5	4.1
Nu am avut buget	17.4	20.2
Nu răspund	21.0	8.4
Nu știu	4.3	5.0
Total	100.0	

Tabel 31. Bugetul pe 2005

Suma	%	% Valid
Până la 1000 USD	20.3	20.6
Până la 5000 USD	10.9	11.0
Până la 10000 USD	12.3	12.5
Până la 50000 USD	13.8	14.0
Până la 100000 USD	6.5	6.6
Alte sume	2.8	2.8
Nu am avut buget	19.6	19.9
Nu răspund	10.1	8.8
Nu știu	3.6	3.7
	100.0	

Tabel 32. Bugetul pe 2006

Suma	%
Până la 1000 USD	18.8
Până la 5000 USD	10.9
Până la 10000 USD	12.3
Până la 50000 USD	10.1
Până la 100000 USD	6.5
Alte sume	4.2
Nu avem buget	23.9
Nu răspund	8.7
Nu știu	4.3
Total	100.0

Tabel 33. Organizația Dvs. prestează anumite categorii de servicii?

	%
Da	74,6
Nu	25,4
Total	100,0

Tabel 34. Ce fel de servicii...
INFORMARE

	% din total ONG	% din total ONG care prestează asemenea servicii
Educație	5.8	11.3
Plasează informație pe web	5.8	11.3
Biblioteca	4.3	8.5
La taberele de lucru internațional	.7	1.4
Orice informație de specialitate	5.8	11.3
Seminare/conferințe/trening-uri	7.2	14.1
Conștientizarea publică	2.2	4.2
Tinerilor/opportunități/strategii	3.6	7.0
Politicile Consiliului Europei	.7	1.4
Informarea publicului prin TV/presă	3.6	7.0
Centrul de acces la internet/tehnologii informaționale	3.6	7.0
Publicații	.7	1.4
Vizionarea diferitor informații video	.7	1.4
Pentru potențiali migranți	.7	1.4
Altor ONG-uri	1.4	2.8
Buletin informativ	.7	1.4
Programe de finanțare	1.4	2.8
În domeniul agriculturii	.7	1.4
În domeniul juridic	1.4	2.8
Total ONG care prestează asemenea servicii	51.4	100.0
ONG care nu prestează servicii de informare	48.6	
Total	100.0	

Tabel 35. Ce fel de servicii...
INSTRUIRE

	% din total ONG	% din total ONG care prestează asemenea servicii
Lucrul cu persoane cu dizabilități	2.9	6.2
Traininguri/seminare	24.6	52.3
Scrierea proiectelor	1.4	3.1
Membrilor uniunii	1.4	3.1
Școala tânărului arbitru	.7	1.5
Școala tânărului arbitru	.7	1.5
Noile tehnologii informaționale	5.8	12.3
Muzicală	.7	1.5
Promovare	.7	1.5
Egalitate gender	1.4	3.1
În domeniul agricol	.7	1.5
În domeniul drepturilor	.7	1.5

Tinerilor jurnaliști	.7	1.5
Ecologice	.7	1.5
În domeniul prevenirii și asistenței victimelor traficului	.7	1.5
Pentru ONG	.7	1.5
Prevenirea HIV/SIDA/și a narcomaniei	1.4	3.1
Dezvoltarea abilităților de prezentare	.7	1.5
Total ONG care prestează asemenea servicii	47.1	100.0
ONG care nu prestează servicii de informare	52.9	
Total	100.0	

Tabel 36. Ce fel de servicii...
CONSULTANȚĂ

	% din total ONG	% din total ONG care prestează asemenea servicii
Ghidează populația	5.1	15.9
Scrierea proiectelor	3.6	11.4
Oferirea de servicii și de consultanță	15.2	47.7
Managementul organizației	2.9	9.1
Juridică	1.4	4.5
Legislativă	1.4	4.5
Medicală	.7	2.3
Tehnologii informaționale	.7	2.3
Broșuri	.7	2.3
Total ONG care prestează asemenea servicii	31.9	100.0
ONG care nu prestează servicii de informare	68.1	
Total	100.0	

Tabel 37. Ce fel de servicii...
ASISTENȚĂ

	% din total ONG	% din total ONG care prestează asemenea servicii
Asistență la domiciliu și individuală	.7	2.8
Ajutor practic la începători	2.2	8.3
Medicală/psihologică	1.4	5.6
Ajutor pentru copiii din familiile vulnerabile	1.4	5.6
Asistență juridică	3.6	13.9
Asistență tehnică	5.8	22.2
Asistența activităților artistice	.7	2.8
Ajută oamenii de vârstă a III-a	1.4	5.6
Pagini web	.7	2.8
Materială	3.6	13.9
Stradală	.7	2.8
Socială	3.6	13.9
Total ONG care prestează asemenea servicii	26.1	100.0
ONG care nu prestează servicii de informare	73.9	
Total	100.0	

Tabel 38. Ce fel de servicii...
ALTE SERVICII

	% din total ONG	% din total ONG care prestează asemenea servicii
Cercetări	.7	10.0
Antrenamente	.7	10.0
Statistice	.7	10.0
Animația timpului liber	1.4	20.0
Integrare în societate	.7	10.0
Aprovizionarea populației cu apă	1.4	20.0
Inițierea afacerilor	.7	10.0
Distribuirea ajutorului umanitar	.7	10.0
Total	7.2	100.0
Missing System	92.8	
	100.0	

Tabel 39. Care sunt relațiile de colaborare a ONG-ului Dvs. cu Administrația Publică Locală?

	%
Nu avem relații de colaborare	26,1
Participă la ședințele consiliului local	37,0
Prezentarea dărilor de seamă	2,2
Consultanță	17,4
Interes personal	,7
Creare și susținere	1,4
Multilaterale	1,4
La ședințele consiliului republican	1,4
Contribuții de conținut	,7
Relații directe	2,2
Rea	1,4
Discutarea problemelor	,7
Informare reciprocă	1,4
Bune	,7
Cofinanțarea proiectelor	1,4
Sunt invitați de la Pretură	,7
Nu răspund	2,9
Total	100,0

Tabel 40. Dacă participă la ședințele consiliului local, în ce mod:

	% din total ONG	% din total ONG care participă la ședințe
Participă la discutarea problemelor comunitare	34.8	47.1
Participă la audieri publice organizate de primărie	4.3	5.9
Participă la elaborarea politicilor publice locale	11.6	15.7
Participă la implementarea politicilor publice la nivel local	5.8	7.8
Implementarea politicilor publice la nivel național	2.2	2.9
Elaborarea legilor	.7	1.0
La implementarea proiectelor	2.2	2.9
Sponsorizare	.7	1.0
La soluționarea problemelor	1.4	2.0
Nu răspund	9.4	12.7
Nu știu	.7	1.0
Total din ONG care au participat la ședințe	73.9	100.0
ONG care nu au participat la ședințe	26.1	
Total	100.0	

Tabel 41. Dacă organizația Dvs. participă la elaborarea sau implementarea politicilor publice locale, a făcut propuneri de îmbunătățire a politicilor publice la nivel local?

	% din total ONG	% din total ONG care au făcut propuneri
Da	17,4	92,3
Nu	1,4	7,7
Procent din total ONG care au participat la elaborarea sau implementarea politicilor publice locale	18,8	100,0
Procent din total ONG care nu au participat la elaborarea sau implementarea politicilor publice locale	81,2	
Total	100.0	

Tabel 42. Dacă da, (organizația Dvs. participă la elaborarea sau implementarea politicilor publice locale și a făcut propuneri de îmbunătățire) câte propuneri ale organizației Dvs. au fost acceptate (din totalul celor care au oferit răspuns)?

Acceptate	%
0	21.4
1	14.3
2	28.6
3	14.3
4	7.1
5	7.1
10	7.1
Total	100.0

Tabel 43. Care sunt relațiile de colaborare a ONG-ului Dvs. cu mass-media (ziare, radio, TV)?

	%
Nu avem relații de colaborare cu mass-media	17.4%
Organizăm conferințe de presă cu participarea jurnaliștilor	30.4%
Acordăm interviuri/difuzăm materiale	74.6%
Plasăm spoturi publicitare	21.7%
Organizăm acțiuni comune de colectare de fonduri	5.1%
Participarea la emisiuni	1.4%
On-line, plasăm informație	2.2%
Edităm ziare și reviste	.7%
Organizăm activități comune cu presa	2.2%
Noi suntem mass-media	.7%
Instruire	.7%
Publicații	.7%
Elaborare calendar	.7%
Nu răspund	2.9%

Tabel 44. Organizația Dvs. are elaborat un plan sau o strategie de dezvoltare?

	%
Da, organizația are elaborat un plan/strategie de dezvoltare	55.1
Organizația activează în funcție de situație	37.0
În funcție de de probleme	.7
Nu are	2.9
Nu răspund	2.2
Nu știu	2.2
	100.0

Tabel 45. Dacă organizația are elaborat un plan/strategie de dezvoltare, cine a participat la elaborarea lor?

	%
Membrii organizației/asociației	53.3%
Experți străini	4.0%
Finanțatorii	1.3%
Consiliul administrativ	37.3%
Directorul/președintele	16.0%
Voluntarii	5.3%
Fondatorii	4.0%
Alte ONG-uri	6.7%
Reprezentanții APL	2.7%
Consiliul profesoral	1.3%
Beneficiarii	2.7%
Nu răspund	1.3%

Tabel 46. Va rugăm să numiți scopurile, obiectivele principale ale organizației incluse în planul/ strategia de dezvoltare?

	%
Ajutorarea persoanelor defavorizate moral și material	7.9%
Sprrijinirea copiilor cu aptitudini deosebite	3.9%
Schimbarea atitudinii de respingere a persoanelor cu dizabilități	2.6%
Integrarea socială și profesională a persoanelor cu dizabilități	5.3%
Informare, trening în problemele de integrare europeană	1.3%
Dezvoltarea serviciilor pentru întreprinderile mici și mijlocii	1.3%
Dublarea numărului familiilor de albine	2.6%
Prevenirea răspândirii HIV/SIDA în rândul gaylor, lesbienele	1.3%
Crearea unei bune imagini a satului	1.3%
Creșterea numărului de proiecte desfășurate	2.6%
Promovarea limbii germane și a valorilor germane	1.3%
Promovarea limbii germane și a valorilor germane	11.8%
Suștinerea reformei de drept în RM	1.3%
Creșterea nivelului de educație civică a populației	5.3%
Drepturile omului	18.4%
Promovarea valorilor de transparență și lupta anticorupție	1.3%
Dezvoltarea tradițiilor naționale	6.6%
Participarea la festivalurile naționale și internaționale	1.3%
Promovarea domeniului auto din RM	1.3%
Creșterea nivelului de informare în societate	6.6%
Activitate garantată	1.3%
Cercetarea culturii și societății	2.6%
Oferirea de servicii	2.6%
Centrul să devină o organizație de referință	1.3%
Dezvoltarea organizațională	3.9%
Dezvoltarea serviciilor educaționale moderne	7.9%
Prevenirea conflictelor, noilor pericole	2.6%
Ocotirea naturii	1.3%
Monitorizarea situației Traficului de Ființe umane în RM	1.3%
De a ridica nivelul designerilor	1.3%
Nu răspund	6.6%

Tabel 47. Pentru ce termen a fost elaborat planul/strategia de dezvoltare a organizației?

Nr. de ani	% total ONG	% din total ONG care au elaborate plan / strategie
1	13.0	23.7
2	5.1	9.2
3	14.5	26.3
4	2.9	5.3
5	10.1	18.4
7	.7	1.3
8	.7	1.3
10	3.6	6.6
Nu răspund	1.4	2.6
Nu știu	2.9	5.3
Total ONG care au elaborat	55.1	100.0
Organizația nu are elaborat plan / strategie	44.9	
Total	100.0	

Tabel 48. În ce an a fost elaborat planul/strategia de dezvoltare a organizației?

Anul	% total ONG	% din total ONG care au elaborate plan/strategie
Nu răspund	1.4	2.6
1994	1.4	2.6
1995	.7	1.3
2000	.7	1.3
2001	2.2	3.9
2002	3.6	6.6
2003	5.8	10.5
2004	5.8	10.5
2005	15.2	27.6
2006	18.1	32.9
Total ONG care au elaborat	55.1	100.0
Organizația nu are elaborat plan/strategia	44.9	
Total	100.0	

Tabel 49. În Republica Moldova, în prezent se implementează diferite strategii naționale, regionale și locale ce contribuie la ameliorarea situației în diverse domenii.

Ce strategii vă sunt cunoscute?

LA NIVEL NAȚIONAL

	%
SCERS	20.3
Strategii de tineret	12.3
Dezvoltarea viticulturii	.7
Combaterea HIV/SIDA	1.4
Strategii pentru copii	2.2
Satul Moldovenesc	12.3
NADO ACTION PLAN EUROPEAN	.7
Prevenirea și combaterea corupției	1.4
În domeniul transporturilor	.7
Strategia de dezvoltare a comerțului	.7
Strategia Națională de Securitate	1.4
În agricultură	.7
Promovarea egalității genurilor	.7
Integrarea persoanelor cu dizabilități în societate	.7
Planul Național de Acțiuni	1.4
Dezvoltarea durabilă	.7
Strategia biodiversității	.7
Nu știu	40.6
Total	100.0

Tabel 50. LA NIVEL REGIONAL

	%
De tineret	7.2
Susținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii	1.4
Dezvoltarea durabilă	2.2
Centrul Contact	.7
Lupta împotriva corupției	.7
Pentru pături social vulnerabile	.7
Nu știu	87.0
Total	100.0

Tabel 51. LA NIVEL LOCAL

	%
Agenda locală 21	.7
De dezvoltare durabilă	8.0
Festivalul Național de Teatru	.7
APL	.7
Dezvoltarea socio-economică a satului	8.0
Dezvoltarea turismului	1.4
Lupta împotriva corupției	.7
Strategia pentru tineret	2.2
Nu știu	77.5
Total	100.0

Tabel 52. Organizația Dvs. a participat/participă la elaborarea sau implementarea acestor strategii?

	%
Da	57.2
Nu	32.6
Nu răspund	.7
ONG care nu cunosc nici o strategie	9.4
Total	100.0

Tabel 53. Dacă da, la elaborarea/implementarea căror strategii participați? LA NIVEL NAȚIONAL

	% din total ONG	% din total ONG care au participat
SCERS	13.8	38.8
Combaterea HIV/SIDA	2.2	6.1
Strategia de tineret	8.0	22.4
Combaterea corupției	2.9	8.2
NADO	.7	2.0
Dezvoltarea satului	3.6	10.2
În domeniul transportului	.7	2.0
Dezvoltarea turismului	.7	2.0
Planul Național de Acțiuni	.7	2.0
Dezvoltarea durabilă	.7	2.0
Informații pentru copii	.7	2.0
Strategia biodiversității	.7	2.0
Total ONG care au participat	35.5	100.0
ONG care nu au participat	64.5	
Total	100.0	

Tabel 54. LA NIVEL REGIONAL

	% din total ONG	% din total ONG care au participat
De tineret	6.5	52.9
Suținerea și dezvoltarea întreprinderilor mici și mijlocii	.7	5.9
Drepturile omului	1.4	11.8
Centrul Contact	.7	5.9
Lupta împotriva corupției	1.4	11.8
Pentru păturile social vulnerabile	.7	5.9
Nu știu	.7	5.9
Total ONG care au participat	12.3	100.0
ONG care nu au participat	87.7	
Total	100.0	

Tabel 55. LA NIVEL LOCAL

	% din total ONG	% din total ONG care au participat
Agenda Locală 21	.7	3.7
Dezvoltarea durabilă	2.2	11.1
Educația civică/pentru sănătate	2.9	14.8
Festivalul Național	.7	3.7
Strategia de tineret	2.2	11.1
APL	.7	3.7
Dezvoltarea satului	7.2	37.0
Lupta împotriva corupției	.7	3.7
Nu răspund	1.4	7.4
Nu știu	.7	3.7
Total ONG care au participat	19.6	100.0
ONG care nu au participat	80.4	
Total	100.0	

Tabel 56. Dacă ați participat, în ce mod?

	% din total ONG	% din total ONG care au participat
Ședințe/discuții/trening-uri/seminare	12.3	21.5
Elaborarea de strategii	7.2	12.7
Efectuarea sondajelor	1.4	2.5
Implicarea tinerilor în luarea deciziilor	.7	1.3
Propuneri	13.8	24.1
Informare/instruire	1.4	2.5
Ca experți	4.3	7.6
Competiții	.7	1.3
Suținere	2.9	5.1
Expoziții	1.4	2.5
Școlare	.7	1.3
Organizarea procesului	2.2	3.8
Membru al grupului de lucru	1.4	2.5
Nu răspund	6.5	11.4
Total ONG care au participat	57.2	100.0
ONG care nu au participat	42.8	
Total	100.0	

Tabel 57. Ce propuneri/sugestii aveți referitor la îmbunătățirea activității organizațiilor neguvernamentale din Republica Moldova?

	%
Ajutor/suținere din partea statului	20.3%
Să dezvolte parteneriate cu APL	1.4%
Cooperarea reală a ONG-lor cu societatea	2.2%
Modificarea cadrului legislativ	7.2%
Ca din fiecare ONG să fie ceva în parlament	1.4%
APL să prevadă linii de finanțare pentru ONG	3.6%
Instruirea persoanelor interesate să activeze în ONG	8.7%
Independența de instituțiile de stat	1.4%
Centralizare, pentru atingerea scopurilor	.7%
Să nu fie dușmănie între ele	1.4%
Implementarea diverselor proiecte	4.3%
Donatorii să fie mai transparenți	2.2%
Transparența acțiunilor	9.4%
Crearea unui sit pentru a pune toate realizările pentru a ne cunoaște	.7%
Facilitarea activității fiecărei organizații	.7%
Să fie pe deplin neguvernamentale	1.4%
Schimb de experiență/parteneriat	13.0%
Conștientizarea necesității existenței ONG-lor/încredere	5.8%
Crearea rețelelor pe domenii	1.4%
Mai multă atenție să se acorde tinerilor talente	.7%
Mai multă implicare/mai multă participare	4.3%
Să fie durabile	.7%
Scutirea impozitelor	.7%
Mai multă încredere din partea sectorului business	.7%
Simplificarea procesului de înregistrare	.7%
Nu răspunde	13.8%
Nu știe	1.4%

